ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

* 1977 BAŞLARINDA SINIF MÜCADELESİNİN PERSPEKTİFLERİ-III (Güncel Sosyalist ve Demokratik Görevlerimiz)

* Demokrasinin En Yüksek Biçimi: SOSYALİST DEMOKRASİ

* İŞÇİ SINIFI BİLİMİNDE ULUS KAVRAMI-II (Ulusal Soruna Yaklaşımın Marksist Temeli)

CİLT / 7 MAYIS 1977 SAYI / 41

ilke

MAYIS / 1977
Sayı : 41

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: **Öner Ciravoğlu** / Yazıişleri Müdürü: **İlker Demir** / Yazışma ve havale adresi: P.K. 71, İstanbul / Yönetim ve dağıtım adresi: Cağaloğlu Başmusahip sok. Tan Apt. No: 10/11 İstanbul / Abone şartları yıllık 100, altı aylık 50 lira. Dış ülkeler için iki katıdır / Baskı: **Ören Basımevi** / Dizgi: **Evren Matbaası** / İlân: Tam sayfa 500 lira, Diğer ilânlar santimi 25 lira

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın 1 Mayıs Demeci

1977'nin 1 MAYIS'ında, dünya işçi sınıfının, birliğini pekiştirdiği, sosyalizme olan inancını bir kez daha coşkuyla haykırdığı bu günde, işçi sınıfımız, halkımızın kutsal mücadelesinin başlıca dayanağı olduğunu bir kere daha gösteriyor. Yüzbinlerce işçi, faşizme ve emperyalizme karşı, işbirlikçi parababalarına karşı, işçi sınıfının birliğinin, sosyalizmin bayrağını yükseltiyor!

1977'nin 1 MAYIS'ında, içinden geçtiğimiz günlerin öneminin bilinciyle, mücadele azmimizi bin kat daha bileyerek, sıkılmış tek bir yumruk haline gelmenin sevincini yaşıyoruz. İnanıyoruz ki. birliğimiz ve birliğimizden kaynaklanan gücümüz, kurtuluşumuzun yegane güvencesidir.

Zor günler geçirdik, geçiriyoruz, geçireceğiz de... Demokrasi düşmanlığında birbirleriyle yarışan MC Partileri, yıllardır etmediklerini bırakmadılar. Pahalılık hayatımızı çekilmez hale getirdi. Cehennemi bir hızla yükselen fiyatlar yüzünden çoluk çocuk, ay sonunu nasıl getireceğiz derdine düştük. En zaruri beslenme maddelerinin, etin, sütün, peynirin yüzünü göremez olduk.

İşsizlikten belimiz büküldü. Fabrika kapılarında dolaşmaktan ayaklarımıza kara sular indi, tabanlarımız patladı. Günlerce, aç bilaç dolaştık. Çoğumuz çaresizlikten işportacılığa hatta tombalacılığa razı olduk.

Patronlar da gaddarlaştıkça gaddarlaştılar. En temel ekonomik-demokratik taleplerimize dahi tahammülsüz davrandılar. İstediğimiz sendikayı özgürce seçmemizi önlemek için akla hayale gelmez oyunlar oynadılar. Baş edemediklerini görünce içimizdeki en ileri unsurları işten çıkardılar. Tepkilerimiz yaygınlaştıkca lokavt ilan ettiler. Bizi açlığa mahkûm ederek, yıldıracaklarını sandılar. Olmayınca üze-

rimize faşist komandoları, kiralık katilleri saldılar. İskenderun'da, Seydişehir'de Aliağa'da, Çiğli'de, İstanbul'un pek çok fabrikasında, bıçaklandık, kurşun yedik.

Ama yılmadık! Zalimlere başkaldırmadıkça, zulümden, ızdıraptan, sefaletten, horlanıp aşağılanmaktan kurtulamayacağımızı daha bir bilincimize kazıdık. Bu patronlar, parababaları düzenini kökünden değiştirmedikçe rahat yüzü göremiyeceğimize kesinlikle inandık. Günlük taleplerimiz uğruna, sömürülmemizin biraz daha kısıtlanıp hayatımızın biraz daha çekilir hale getirilmesi için yürüttüğümüz sendikal mücadelemizi, siyasî mücadeleyle birleştirmediğimiz takdirde düze çıkamayacağımızı, kendi deneylerimizle gördük.

Parababaları düzeninin sürdürücüsü olan MC partilerinin bizim başlıca düşmanımız olduklarını, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ni yeniden tezgahlamaya giriştiklerinde bir kez daha anladık. İşçi sınıfının ve halkın mücadelesini ezmek amacıyla kurulan ve bu alanda yoğun bir faaliyet göstererek, bilhassa sosyalistlere yıldırımlar yağdıran Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kaldırılması için var gücümüzü gösterdik. Tüm Anayasal ve demokratik haklarımızı kullanarak, D. G. Mahkemeleri'ni başımıza «Demoklesin kılıcı» yapmak isteyenler parlamentoda çoğunluk oldukları halde kanunun çıkmasını önledik. MC partilerini ve benzerlerini toplumdaki gücümüzle ve öncü rolümüzle ağır bir yenilgiye uğrattık.

Emperyalizme bağımlı ekonomi dar boğazlara saplandıkça çözümsüzlükten bunalan kodaman parababaları ve onları temsil eden MC partileri, çareyi, halkımızın yükselen muhalefetini zulüm ve kanla bastırmakta gördüler. Sosyalistlere, yurtseverlere, demokratlara olanca zorbalıklarıyla saldırdılar. Faşist katil çetelerinin cinayet işlemedikleri tek bir gün geçirmedik. Gizli açık, yerli, yabancı servislerin himayesinde, ülkemizi kana boyadılar.

Binlerce aileyi evlat acısıyla gözüyaşlı, yüreği yaslı, ettiler. Doğu'daki geleneksel baskı daha koyulaştı. Faşistlerin azdırdıkları ırkçılık, ve şovenizm zaman zaman jenosit olayları yarattı. Helsinki Nihai Belgesinin altına imzasını koyan Hükümet, bu belgenin hiç bir gereğini yerine getirmedi. Asimilasyon politikası sürdürüldü. Keyfi ve anti-demokratik uygulamalar iyiden iyiye yaygınlaştı. Karakol sopası olağanlaştı. Günlerce gözaltında tutulmalar, işkenceler, sıradan olaylar haline getirildi. Kısacası işçimizle, köylümüzle, aydınımızla, gencimizle, tüm çalışan halkımızla ağır bir sömürü ve baskı dönemi yaşadık. Bir yanda bizim sırtımızdan geçinen dar bir parababaları zümresi tüm sosyal üretim araçlarına fabrikalara, bankalara, büyük çiftliklere, sahip olmanın sağladığı imtiyazla, servetlerine servet kattı-

lar, günlerini gün ettiler; Öte yandan bizim nasibimize düşen, açlık ve sefalet oldu, cop ve kurşun oldu, eziyet ve horlanma oldu.

Ama çıkış yolunu da gördük, belledik. Nihai kurtuluşumuzun sosyalizmde olduğunu anladık. Sosyalizmi, onun bilimini kendimize klavuz ettiğimiz sürece, kurtuluşa doğru emin adımlarla yürüyeceğimize inandık.

Zor günler yaşıyoruz. Açmazlarına çareyi faşist tırmanışı yoğunlaştırmakta gören işbirlikçiler ve onların temsilcileri MC Partileri, seçimleri öne alarak kendi tahakkümleri altında bir seçime gitmeyi planladılar. Seçim dönemi boyunca, devamlı hır çıkartıp havayı daima gergin tutmak istiyorlar. Böylece, halkın muhalefetinin oylara sayıca aksetmesini önleyeceklerini sanıyorlar. Bu caniyane planı boşa çıkarmak görevimizdir. Çünkü, belki de, dünyada ilk defa iktidarla beslenen bir faşist tırmanışa seçimlerle dur diyebilme fırsatı çıkmıştır. Halkımızın, tüm demokrasi güçlerinin bu tarihi fırsatı çok iyi değerlendirmeleri gerekir. Bunun için, seçim dönemi boyunca bağımsız çizgimizden taviz vermeden, onun gereklerini bir bir yerine getirerek, demokrasi saflarının en verimli sonuç alacağı bir çalışma yürütmek zorundayız.

Biz demokrasi güçlerinin bu seçimlerde —giderek daha kalıcı bir şekilde— ortak bir platform oluşturmalarından yanayız. Bunu defalarca söyledik ve tavrımızla da ictenliğimizi ispatladık. Seçim dönemi boyunca da bu ilkemize sadık kalacağız ve gereklerini yerine getireceğiz. Bir yandan reformizmi, reformlarla bu sömürü ve baskı düzeninin sürdürülmesinin bayraktarlığını yapan sosyal demokrasiyi, bir çözüm yolu olarak kesinlikle reddederken, öte yandan da faşist tırmanışa dur denilmesinin ve demokrasinin sınırlarının genişletilmesinin, mücadelemizin daha ileriye götürülmesi ve sağlayacağı imkanları görmezden gelen anarşizme, «sol»-maceracı akımlara bünyemizde asla yer vermeyeceğiz. İşçi sınıfı düşmanı, anti-komünist, dolayısıyla demokrasi düşmanı bir akım olan maoculuğun ezilmesi için vargücümüzü harcayacağız.

Bunun için de, 1 MAYIS'da, işçilerin birliğinin sembolü olan bu gün de kendi birliğimizi sağlamanın birinci görevimiz olduğunu görüyor, ve haykırıyoruz. Hem sendikal, hem siyasal birliğimiz sağlandığı ölçüde, siyasi mücadeleyi, ekonomik - demokratik mücadelemizi yönetir hale getirdiğimiz ölçüde ve siyasî birliğimizi sosyalizmin bayrağı altında gerçekleştirdiğimiz ölçüde zaferin yakınlaşacağını biliyoruz.

Dünya işçi sınıfının birliğinde ve bunun yarattığı olağanüstü güçte somutlanan yüce sosyalizm yolumuzu aydınlatıyor. Sosyalizmin

yol gösterdiği ve sosyalist sistemin başını çektiği dünya devrimci süreci, dünyanın dörtbir köşesinde emperyalizmi acı yenilgilere uğratıyor. Başarıyla sürdürülen evrensel barış politikası, emperyalizmi her geçen gün kendi çelişkileri içine hapsolmaya zorlayarak, halkların kurtuluşları için elverişli şartlar yaratıyor.

Halkımızın baş düşmanı olan emperyalizmin ülkeden kovulması, emperyalizmin işbirlikçilerinin tasfiyesi, emperyalistlerle olan her türlü bağımlılık ilişkisinin koparılıp atılması, devrimci mücadelemizin ilk hedefi olarak gündemimizdeki, önemli yerini koruyor. Bir yanıyla emperyalizme de karşı olan bu günkü yoğun anti-faşist mücadelemizin perspektifi, en kısa zamanda anti-faşist, anti-emperyalist cepheyi oluşturmamızı ve demokratik halk iktidarına yönelmemizi dayatıyor.

Bütün bunlarda öncülük ve mimarlık görevi bize düşüyor. Birliğimizi sembolleştiren 1 MAYIS geleceğimize olan inancımızı pekiştiriyor. İlerinin 1 MAYIS'ları yüreklerimizin sevinçle dolacağı 1 MAYIS'lar şimdilik düşlerimizi süsleyen, ama mutlaka gerçekleşecek olan o inanılmaz mutluluklar dolu 1 MAYIS'lar azmimizi biliyor. Yeneceğimize bir kez daha inanıyoruz!

Yaşasın 1 MAYIS !

Yaşasın SOSYALİZM !

27 MART 1977'den 27 NİSAN 1977'ye

27 Mart 1977

- Türkiye Yazarlar Sendikasının (TYS) 3. Genel Kurulunda konuşan Genel Başkan Aziz Nesin, Türk Ceza Kanunundan 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasını istedi.
- Pakistan'da siyasal huzursuzluk devam ediyor. Karaçi'de genel greve gidildi.
- Sovyetler Birliği Cumhurbaşkanı Nikolai Podgorni'nin Zambia'yı ziyareti dolayısıyla bir demeç veren Zambia Devlet Başkanı Kenneth Kaunda «SSCB, ırkçı rejimlere karşı bize destek oluyor» dedi.

28 Mart 1977

- Yargıtay Genel Kurulu, Karataş'ı Genel Müdür saymayan kararı onayladı.
- Pakistan'da Zülfikar Ali Butto yeniden Başbakan seçildi.
- Son depremlerde yerle bir olan Bükreş şehrinin kısa bir zaman içinde ve yepyeni bir stilde yeniden onarılması, Romanya Komünist Partisi Merkez Komitesi tarafından karar altına alındı.
- Ecevit: «Tekelleşme eğilimindeki sermayenin esnaf ve sanatkarlara egemen olmasını istemiyoruz» dedi.

29 Mart 1977

- ODTÜ'de yurtlarda kalan öğrencilerin direnişleri sürerken, bilgisayar merkezindeki bazı görevlilerin işlerine son verilmesini protesto eden öğretim üyeleri yürüyüş yaptılar.
- Türkiye-Almanya Ekonomik İşbirliği Komitesi, çalışmalarını sürdürürken, Türk heyeti, Federal Almanya'nın Türkiye'de ortak yatırımlara girişmesini teşvik eden bir anlaşma metnini, Almanlara verdi. Alman Heyeti ise Türk işçilerinin yurda dönüşte yerli sanayi tesisleri kurmalarını öne sürerek, Alman özel sektörünün, işçi yatırımlarına ortak olabileceğini belirtti.
- Ankara Sanayi Odası Başkanı Hami Kartay, hükümet ortağı bir partinin karma ekonominin eşitlik ilkesini çiğneyerek, «Sanayide Devlet» sloganı ile hür teşebbüs düşmanlığı yaptığını öne sürdü.
- Hindistan Komünist Partisi, Desai hükümetinin alacağı «doğru» kararları destekliyeceğini bildirdi.
- Erken seçim konusunda karar için iç tüzük değişikliği önerisi kabul edildi. CHP önerisine DP ve MSP'li üyeler karşı çıktı.

● DP: «Bugünkü hükümetle seçim güvenliğinin sağlanması düşünülemez.»

● Erbakan: «Hem erken seçim, hem de yeni hükümet olmaz» dedi.

30 Mart 1977

● MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, erken seçim konusunda «Anayasa komisyonunda alınan kararın geçersiz olduğunu» bildirdi ve bu yolda Bakanlar Kurulu kararını imzalamayacaklarını ve Anayasa Mahkemesine başvuracaklarını söyledi.

● Kızıldere olayının yıldönümü dolayısıyla çeşitli okullarda birer günlük boykot yapıldı.

● Lockheed ve diğer kamu alımlarındaki yolsuzlukları araştırma komisyonu başkanı Alpaslan, Türkiye Demir Çelik İşletmelerinin dış alımlarında yolsuzluk saptandığını açıkladı.

● Eczacıbaşı İlaç Fabrikasında çalışan 800 işçi toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması nedeniyle, greve başladı. Petrol-İş sendikasının grev kararına karşı Kimya İşverenleri sendikası lokavt kararı aldı.

● Koç Holding A.Ş.'nin Genel Kurul toplantısında, Holding iştirak portföyünün 1 milyar 100 milyon liraya ulaştığı ve 1976 yılında 225 milyon lira kâr ettiği bildirildi.

● SSCB Sendikaları XVI Kongresi yapıldı. DISK, kongreye konuk olarak katıldı.

● Portekiz AET'ye katılmak için başvurdu.

● Türkiye-AET ilişkileri konusunda yapılan değerlendirmede AET'nin Türkiye'nin pamuk ipliğine uyguladığı vergi iadesini kaldırmak istemesi, ilişkilerde gerginliğin devamı olarak nitelendirildi.

bir BELGE

SOVYET SENDİKALARI

(APN)

Sendikaların toplumda taşıdığı önem ve oynadığı rol, bilindiği gibi, onun ekonomik ve sosyo-politik yapısıyla, işçi sınıfının üretim içindeki durumuyla belirlenir.

Sosyalizmin sosyo-ekonomik sistemiyle kapitalizmin sosyo-ekonomik sistemi arasındaki köklü fark, sendikal harekette, sendika örgütlerinin faaliyetinin biçim ve yöntemlerindeki önemli özellikler nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

Sovyetler Birliği sendikaları, Sovyet emekçilerinin en geniş örgütleridir.

Karakteri bakımından parti dışı toplumsal örgütler olan sendikalar, ırk, milliyet, cinsiyet ve dinî inanç farkı gözetilmeksizin hemen hemen bütün işçi ve memurları gönüllülük esasları üzerinde saflarında birleştiriyor. 110 milyondan fazla insan ya da halk ekonomisinde çalışanların % 99'u Sovyet sendikalarına üyedir.

Gönüllü üyeliğin yanısıra Sovyet sendikalarının kitlesellik niteliği, büyük ölçüde, sendikaların emekçilerin çıkarları, onların çalışmaları ve yaşantıları konusunda gösterdikleri kaygıyla, ekonomik ve kültürel kuruluşa aktif katılımlarıyla, Sovyet insanlarının güvenini kazanmış olmalarıyla açıklanıyor.

SSCB sendikaları, 1905-1907 yıllarındaki ilk Rus devrimi döneminde ortaya çıktı. Bunlar, kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin ağır baskılarına ve emekçilerin politik haklardan yoksun bırakılmasına karşı işçi sınıfının hayati çıkarları için savaşan örgütlerdi.

SSCB sendikalarının ortaya çıkma özelliği, batı ülkelerindeki sendikalardan farklı olarak Rusya'daki sendikaların işçi sınıfının devrimci partisinin kurulmasından sonra ve bu partinin dolaysız etkisiyle doğmuş ve biçimlenmiş olmasından ibarettir. Bu durum, sendikaların karakterini belirlemiştir.

Sovyetler Birliği sendikaları kuruldukları ilk günden itibaren, ilk Rus devrimi yıllarında grevlere ve gösterilere aktif olarak katılmışlar, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin zaferle sonuçlanmasına büyük katkıda bulunmuşlardır. Özellikle bu yüzden sınıf savaşının gerçek okulu olmuşlardır.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, Sovyet ülkesinde işçi sınıfının durumunu kökünden değiştirdi. Toprak, fabrikalar ve üretim araç-gereçleri özel mülkiyet olmaktan çıkıp, toplumun malı haline getirildi. Buna uygun olarak sendikaların rolü ve görevleri de değişti. Emekçilerin egemenliği ele geçirmeleriyle birlikte, sosyalist üretimin toprağın ve fabrikaların yeni sahipleri olan işçilerin ve köylülerin yararına elden geldiğince geliştirilmesi, sendikaların ilk görevi oldu.

Emekçilerin çıkarlarını ifade eden Sovyet sendikaları, ülke ekonomisinin daha da yükseltilmesi ve Sovyet halkının refahının sürekli olarak artırılması için saptanan planların hayata geçirilmesine, komünizmin maddi-teknik temelinin kuruluşuna, XXV. SBKP Kongresi tarafından kabul edilmiş olan barış ve uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı uğrunda bundan sonra verilecek savaşın programının gerçekleştirilmesine aktif olarak katılıyorlar.

Sovyet sendikalarının durumunun kendine özgülüğü, bunların bir yandan işçi sınıfının en geniş kitle örgütü olmasından, öte yandan da aynı zamanda bu örgütlerin bir devlet örgütü olmayıp geniş emekçi kitlelerini devletin ve toplumun yönetimine çeken ve onlara yönetim sanatını öğreten toplumsal bir örgüt olmalarından ileri gelmektedir.

«Proletarya diktatörlüğü altında konumları bakımından sendikaların, —diyordu V. İ. Lenin,— partiyle devlet egemenliği arasında bulundukları söylenebilir» (Bütün Eserleri, cilt 42, sayfa 203).

Böylece Sovyet sendikaları, parti ve devlete ait bir örgüt değil, partinin yönetimi altında ve devlet egemenliğiyle sıkı işbirliği halinde çalışan özgün, kitlesel ve toplumsal emekçi örgütüdür.

Emekçilerin çıkarlarını ve isteklerini ifade eden bir organ olarak devlet, sendikaların faaliyetine karışmaksızın onlara her türlü desteği gösteriyor.

Sendikalar devlet organları arasında sayılamaz ve devletin denetimi altında değildir. Sovyet yasaları, sadece devlet organlarının sendika içi faaliyete karışmasını önlemekle kalmıyor, aynı zamanda sendikaların yasal haklarını çiğneyen görevli kişilerin sorumlu tutulmasını öngörüyor.

Emekçilerin sendikalara girme özgürlüğü ve sendikaların hakları SSCB Anayasası ve Sovyet yasalarınca garanti ediliyor.

Sendikal örgütlerin iç işleyişi ve onların üst kademedeki sendika organlarıyla karşılıklı ilişkileri, SSCB sendikalar tüzüğüyle, ayrı ayrı sendikaların kendi tüzükleriyle ve üst sendika organlarının yönergeleriyle düzenleniyor.

Sovyet sendikaları, demokratik merkeziyetçilik ve üretim ilkesi üzerinde kuruluyor.

Demokratik merkeziyetçilik ilkesi şu anlama geliyor :

- Bütün sendika organları aşağıdan yukarıya sendika üyeleri tarafından seçilirler ve onların önünde hesap vermek zorundadırlar;
- Sendikal örgütler, SSCB sendikalar tüzüğü ve üst kademe sendika organlarının kararlarına uygun olarak sendika çalışmasının tüm sorunlarını çözümlerler;
- Sendikal örgütlerin kararları, sendika üyelerinin oy çoğunluğuyla alınır;
- alt kademedeki sendika organları üst kademedekilere bağlıdır.

Üretim ilkesi, aynı işletmede ya da kuruluşta çalışan tüm işçilerin aynı sendikada birleşmesi, her sendikanın da halk ekonomisinin bir veya birkaç benzer dalındaki işçi ve memurları birleştirmesi demektir.

Böylece demokratik merkeziyetçilik ve üretim ilkesi, sendika içi demokrasinin geniş şekilde gelişmesini, tüm sendika üyelerinin aktif toplumsal ve üretimsel çalışmaya çekilmesini gerektiriyor, tüm sendikal örgütlerin eylem birliğini, onların kollektif yönetimini, örgütlülük ve dayanışmanın sendika üyelerinin çok yönlü girişimiyle birleştirilmesini öngörüyor.

İşletmelerde, inşaatlarda, sovhozlarda, kuruluşlarda ve öğretim kurumlarında kurulan alt sendika örgütleri tüzük uyarınca sendikaların temelini oluşturuyor. Sendika komitesi, doğrudan doğruya işçilerin ve memurların çalışma, yaşam ve kültür konularındaki çıkarlarını temsil ediyor. Sendika komitesi, işçilerin adına yönetimle kollektif anlaşma imzalar ve bu anlaşmanın yerine getirilmesi için önlemler alır, işletmenin planlarının hazırlanmasına katılır.

Her sendika, üretim ilkesine göre kurulmuş olan ve aynı ya da benzer halk ekonomisi dallarının işçi ve memurlarını birleştiren mesleki birliğe dahil olur. İşkolu sendikalarının yönetimi için konferanslarda ve kongrelerde bölge, semt, il ve cumhuriyet komiteleri ve sendika merkez komiteleri seçilir. Şimdi bu şekilde 25 işkolu sendikası mevcuttur.

Tüm halk ekonomisi dallarından sendikaların faaliyetinin koordinasyonu, işkolları arası sendika organları tarafından gerçekleştiriliyor. İşkolları arası sendika organları, taşrada semt, il ve cumhuriyet sendika meclisleri, merkezde ise Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası'dır.

Sendika organları geniş demokratik bir temel üzerinde oluşturuluyor. Bu temel, istisnasız tüm sendika yönetim organlarının gizli oylamayla seçilmesinden ibarettir. Demokrasinin daha da genişletilmesi, Sovyet sendikalarının sonuncu XV. kongresi tarafından ileri sürülen en önemli görevlerden biridir. SSCB sendikalarının faaliyetindeki toplumsal esasların geniş şekilde geliştirilmesi de bu görevin nasıl yerine getirildiğini gösteriyor.

Şimdi işyeri sendikası komitelerinin yaklaşık olarak % 94'ünün ödeme mekanizması yoktur. Sendikaların her komitesinde ve meclisinde toplumsal şubeler ve komisyonlar çalışıyor. Sendikalardaki aktif militanların sayısı hemen hemen 50 milyon kişiye ulaştı.

Sosyalist toplum koşullarında sendikaların çaba harcayacakları alanlar sınırlı değildir. Sendikalar, Sovyet toplumunun ekonomik, sosyal, politik ve ideolojik gelişme sorunlarının çözümüne katılırlar.

Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası ve birlik cumhuriyetlerinin sendika meclisleri, yasa girişiminde bulunma hakkına sahiptirler. Sendika organları, yönerge organlarınca kabul edilen yasaların ve kararnamelerin hazırlanmasına aktif olarak katılırlar.

Özellikle işyeri sendikası komiteleri geniş haklardan yararlanıyorlar. Bu haklar, Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası tarafından hazırlanan ve SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu tarafından onaylanan «Fabrika ve yerel sendika komitesinin haklarına ilişkin hüküm» olarak yasal yönden pekiştirilmiştir. Bu hüküm, işçilerin tüm çalışma, iş ücreti, yaşama ve dinlenme sorunlarının işletme yönetimi tarafından sadece sendika komitesiyle ortaklaşa çözümlenmesi gerektiğini öngörüyor.

Yönetim, sendika komitesiyle birlikte ücretleri ve sistemini, iç çalışma düzeninin kurallarını saptar, emeğin korunması konusunda yönergeler hazırlar ve onaylar, konut dağıtır. Üretimin planlanması ve organizasyonu, maddi ve malî kaynakların kullanımıyla ilgili sorunların çözümünde ve yönetici işçilerin atanmasında yönetim, sendika komitesinin fikrini göz önünde bulundurmak zorundadır.

Fazla mesaî yapılması ve işçilerin çok fazla gerek duyulduğunda tatil günleri çalıştırılması ancak sendika komitesinin izniyle mümkün olabilir. Sendika komitesinin onayı olmadan işçi ve memur, yönetim tarafından işletmeden uzaklaştırılamaz. Yönetim sendika komitesi üyelerini, komitenin onayı olmaksızın cezalandıramaz ve başka bir işe geçiremez.

Yönetim, sendika komitesine, komitenin çalışacağı ve toplantı yapabileceği yeri, ulaştırma ve haberleşme araçlarını ücretsiz olarak sağlamak zorundadır.

Geniş emekçi kitlelerinin halk ekonomisinin gelişimini planlamaya yöneltilmesi, sendikaların ülke ekonomisinin gelişmesine yaptıkları etkilerden biri olmaktadır. Mevcut ve gelecekteki planların hazırlanmasına katılım işletmeden başlar.

Plan taslakları emekçiler tarafından geniş şekilde görüşüldükten sonra gerekli bakanlıklara, genel müdürlüklere, planlaļama organlarına gönderilir. Bu organlar, işletme kollektiflerinin önerilerini göz önüne alarak iş kollarına ekonomik bölgelere ve cumhuriyetlere göre planları hazırlarlar.

İş kollarına, semtlere, illere ve cumhuriyetlere göre plan taslaklarının hazırlanmasına sendika Merkez Komiteleri ve meclisleri de katılıyorlar, plan taslaklarını ve işletme kollektiflerinin önerilerini inceliyorlar. Kabul edilebilir bir çözüm yolu bulunamayan sorunlar konusunda sendika Merkez Komiteleri ve meclisleri Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası'na ve SSCB Devlet Planlama Komitesi'ne kendi önerilerini veriyorlar.

Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası, yıllık ve beş yıllık halk ekonomisi gelişme planlarının taslaklarını inceler, SSCB Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı — SSCB Devlet Planlama Komitesi başkanı ya da onun bi-

rinci yardımcısı Sovyetler Birliği Sendikaları Merkez Şûrası Prezidyumu'nun bu konularla ilgili oturumlarında rapor sunar.

Devlet planlarının hazırlanmasına ve görüşülmesine katılan emekçiler, her yeni planın, her zaman sonuç olarak aynı amacı, emekçilerin yaşam ve kültür düzeyinin sürekli olarak yükseltilmesi amacını izlediğini biliyorlar. Onlar, üretimi geliştirmek ve dolayısıyla halkın ve her Sovyet ailesinin yaşam düzeyinin daha da yükseltilmesi için tasarlanan planların gerçekleştirilmesinin herşeyden önce bizzat işçi ve diğer çalışanlara, onların her birinin emek katkısına bağlı olduğunu çok iyi anlıyorlar.

Kendi yarattığı maddî nimetlerin özel bir işverenin değil, kendisi gibi emekçilerden oluşan bütün bir toplumun emrine gireceğini ve bu toplumun kendisini âdil bir biçimde ödüllendireceğini bilmesi, Sovyet vatandaşında yaratıcı şekilde çalışma, iş verimini yükseltmek için kaynaklar arama ve kaynaklardan tam olarak yararlanma isteği uyandırıyor.

Sovyet ekonomisinin kuşku götürmez başarıları özellikle bu bilinçle açıklanabilir.

Yeni sosyal önlemlerin gerçekleştirilmesine, önceki iki beş yıllık planda ayrılan toplam para miktarı kadar para ayrıldı. Kişi başına düşen reel gelirler % 25 oranında arttı. Beş yıllık plan dönemi içinde 56 milyon kişi, konut koşullarını iyileştirdi. 1971-75 yıllarında on bir milyondan fazla apartman dairesi ve ev yapıldı, toplumsal tüketim fonlarından yapılan ödemeler ve sağlanan avantajlar % 40 oranında yükseldi. İşçilere, memurlara ve kolhozculara verilen yardım paraları ve emekli maaşları, öğrencilere verilen burslar arttı.

İşçi ve memurların ortalama aylık iş ücretleri beş yılda % 20 oranında yükseldi ve 146 rubleyi, toplumsal fonlardan yapılan ödemeler ve sağlanan avantajlarla birlikte ise ayda 198 rubleyi buldu. Kolhozcuların iş ücreti, beş yılda % 25 oranında arttı. Ülkede kişi başına düşen reel gelirler hemen hemen 15 yılda iki kat artıyor.

Sovyet vatandaşlarının sürekli artan emek düzeyi, Sovyet sendikalarının düzenlediği ve yönettiği sosyalist yarışma gibi, gerçekten ulusal ve yurtseverce bir harekette özellikle ortaya çıkıyor.

Yarışma, kitlelerin yaratıcılığının gelişmesinde, sosyalist ortaklaşalığın biçimlenmesinde önemli bir araçtır.

Yarışmanın gücü, onun, teknik araçların daha iyi kullanılması, çalışmanın doğru düzenlenmesi, ileri üretim deneyiminden yararlanılması yoluyla iş verimi artışının nasıl elde edilebileceğini göstermesindedir. Sosyalist yarışmanın anlamı, ileri çalışma yöntemlerinin yayılması ve uygulanması, çalışmada en iyi sonuçların hangi yolla elde edilebileceğini bulma ve gösterme, onları herkesin malı haline getirme yeteneğidir.

Sosyalist yarışma, özellikle ekonomik alanda gelişiyor. Ancak, bu yarışma daha önceden insanın üretim faaliyetinin sınırları dışına çıkmadığı halde, şimdi yarışmacılar, nitelik olarak yeni yükümlülükleri üstleniyorlar. Örneğin, bir komünist gibi yaşamayı ve çalışmayı öğrenmek gibi.

Sovyetler Birliği'nde emeğin korunması, emekçilerin sağlığının korunmasına yönelik geniş tedbirler sistemi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bunlar, teknolojik süreçlerin sürekli olarak mükemmelleştirilmesini, sağlıklı ve güveni-

lir çalışma koşullarının yaratılmasını, çalışma süresinin azaltılmasını, emekçilerin dinlenme ve tedavi organizasyonunun iyileştirilmesini öngörüyor.

Sovyet egemenliği yıllarında, sanayide iş haftası süresi, 18 saat azaltıldı ve 41 saat oldu, bazı işkollarında bir iş haftası 36 saatten fazla değildir. Sovyetler Birliği'nde iş haftası beş gündür ve iki gün tatil yapılır.

Bütün işçi ve memurlar, iş yasası uyarınca her yıl ücretli izin hakkına sahiptirler. İzin süresi, mesleğe ve iş koşullarına bağlı olarak 15-48 iş günü arasında değişir.

Sovyet yasaları, emeğin korunması konusundaki tüm kuralların, ölçütlerin, yönergelerin devlet ve ekonomi organları tarafından sendikalarla ortaklaşa ya da onların mutabakatını alarak onaylanmasını gerektiriyor.

Sendikalar, emeğin korunması ve güvenlik araçlarının durumu, iş yasasının uygulanışı üzerindeki devlet gözetimini gerçekleştirme hakkını paylaşırlar. Sendikalar bu amaç için teknik teftiş heyetine sahiptirler (yaklaşık olarak 6.000 müfettişten oluşan kadrolu, hemen hemen 3 milyon kişiden oluşan kadrosuz teftiş heyeti).

Sendika teknik teftiş heyetinin emeğin korunması konusundaki tüm yönergeleri, yönetim tarafından yerine getirilmek zorundadır. Güvenlik tekniği kural ve ölçütlerinin ciddî şekilde çiğnendiği durumlarda sendika organları, atelye ve işletmelerin çalışmasını geçici olarak durdurma, suçlu görülen yönetim temsilcilerine ceza verme hakkına sahiptirler.

Sendika organlarının onayı olmaksızın bir tek yeni işletme ya da üretim hizmete açılamaz. Sendikaların emrinde 6 tane emeği koruma enstitüsü bulunuyor. Bu enstitülerde 1.200 bilim görevlisi çalışıyor. Üretimde çalışma koşullarının daha da iyileştirilmesiyle ilgili sorunların çözümü bu enstitülerin görevleri arasına giriyor. Enstitülerden biri sadece kadınların emeğinin korunması konusunda uzmanlaşmıştır.

Sovyet sendikaları, devlet sosyal sigortası işini de yönetiyorlar. Sovyet egemenliği yıllarında sosyal sigorta, emekçilerin maddî refahının yükselmesinde ve emekçilerin sağlığının sağlamlaşmasında önemli bir kaynak oldu.

SSCB'de sosyal sigorta tamamen devletin hesabına gerçekleştiriliyor ve istisnasız tüm işçi ve memurları kapsamına alıyor. Emekçiler sosyal sigorta fonuna kendileri para yatırmıyorlar.

Sovyet sendikaları yaklaşık olarak 1000 sanatoryuma, dinlenme evine ve pansiyona sahiptir. Bunlarda 410,4 bin kişilik yer vardır ve 1975 yılında 8,66 milyon kişi buralarda tedavi olmuş ve dinlenmiştir.

İşçilerin vardiyadan sonra dinlendikleri ve tedavi gördükleri işletmelerdeki sanatoryum-profilaktoryum ağı son yıllarda çok genişledi.

Sovyet sendikaları, emekçilerin konut-kamu gereksinmelerinin iyileştirilmesi konusundaki önlemlerin gerçekleştirilmesine büyük önem veriyorlar.

Sendika örgütleri, konutların ve kültürel - kamu tesislerinin yapım ve onarım planlarının hazırlanmasına aktif biçimde katılıyorlar ve bu planların yerine getirilmesini denetliyorlar. Yeni konut alanının dağıtımı mutlak surette sendikaların iştirakiyle yapılıyor.

SSCB'de apartman dairesi ücretinin düzeyi 1926 yılından beri değişmeden kalıyor ve belediye hizmetleri ücretiyle birlikte ortalama olarak aile bütçesinin % 4-5'ini oluşturuyor.

Eğitici çalışma Sovyet sendikalarının faaliyetinde önemli bir bölüm oluyor. Sendikalar yapı bakımından eğitici örgütlerdir, onların kitlelerle çalış-

masında başlıca yöntem, inandırma yöntemidir. Sendikalar tüm işçi ve memurları komünist bilinçle, Sovyet yurtseverliğiyle ve proleter enternasyonalizmiyle, emeğe ve kamuoyuna saygılı davranışla, yüksek bir ahlâk ruhuyla eğitiyorlar. Sendikalar, emekçilerin genel eğitim ve kültürel-teknik düzeyinin yükseltilmesine mümkün olan yardımı yapıyorlar.

Tüm eğitim çalışmasının büyük bölümü, klüplerde, kütüphanelerde ve işletmelerle emekçilerin oturdukları yerlerde kurulmuş olan dinlenme salonlarında yürütülüyor.

Hâlen ülkede yaklaşık olarak 22 bin kültür sarayı, kültür evi ve klüb, 49 binden fazla sinema makinesi, 23 binden fazla kütüphane vardır. Sendikalar 9 merkez gazetesi, toplam tirajı 24 milyon nüshayı bulan 24 toplumsal-politik ve 55 üretimsel ve bilimsel-teknik dergi çıkarıyorlar. Üstelik «Profizdat» her yıl 33 milyon adet kitap çıkarıyor.

Sendikaların emrinde 2.596 stadyum, yaklaşık olarak 105 bin spor salonu, 704'ten fazla kapalı yüzme havuzu, hemen hemen 5.000 kayak merkezi, yaklaşık 800 turistik tesis bulunmaktadır.

128 ülkenin sendikalarıyla ilişkide bulunan ve dünya sendika hareketinin ayrılmaz parçası olan Sovyet sendikaları, esas itibariyle işçi dayanışması görevlerinin yerine getirilmesi, proleter enternasyonalizmi ilkeleri üzerinde dünya sendika hareketinin birliğinin sağlanmasına, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme mücadelesine bağlı olan uluslararası çabasına birinci derecede önem vermektedir.

SBKP M. K. Genel Sekreteri, Yoldaş L. İ. Brejnev'in raporunda ve XXV. parti kongresinin öteki belgelerinde, Barış Programı'nda ortaya konmuş olan bir dizi büyük sorunların son 5 yılda çözümlenmiş olmasından sevinçle söz ediliyor. Leninist barış içinde birlikte yaşama ilkelerinin sosyal düzenleri farklı devletler arasındaki karşılıklı ilişkilerin bir ölçütü haline getirilmesi süreci artan bir güçle ilerliyor, emperyalist «soğuk savaş», saldırı ve dikta politikası yenilgiye uğruyor, bu politikanın yaratıcıları ve ideologları ise giderek daha büyük bir tecritin içine düşüyorlar. Uluslararası anlaşmazlıkların âdil ve barışçı düzenlemesi için objektif olanaklar artıyor.

Helsinki Avrupa Genel Konferansı'nın başarıyla tamamlanması sonucunda İkinci Dünya Savaşı'nın bilançosu çıkarıldı, Avrupa'nın kesin olarak bir barış ve karşılıklı, yararlı işbirliği kıtası haline getirilmesi için sağlam temeller atıldı.

Dünya sendika hareketinin ayrılmaz parçası olan Sovyet sendikaları, diğer sosyalist ülkelerin sendikalarıyla birlikte dünya sendikalarının eylem birliğinin sağlanmasına büyük katkılarda bulunuyorlar. Eylem birliği, Sovyet sendikalarının yaşamla doğrulanan ve uygulamada kanıtlanan ilkesel doğrultusudur.

Çevrenin ve öncelikle de üretim ortamının iyileştirilmesi, emekçilerin emeğinin, sağlığının ve refahının korunması konularında yapılan Avrupa Sendikaları Konferansı, Avrupa sendikalarının eylem birliği yolunda önemli bir aşama oldu. Konferans, farklı politik yönelimlere sahip sendika merkezleri arasındaki karşılıklı anlayışa yardım eden Avrupa çapındaki çok yönlü işbirliğinin en önemli eylemlerinden biri oldu.

Sovyet sendikaları, emperyalizme, sömürgeciliğe ve saldırı güçlerine karşı barış, sosyal ilerleme ve dünya emekçilerinin aydınlık geleceği uğrunda sa-

vaşan tüm sendikalara, her türlü maddi ve manevi destekte bulunmayı enternasyonal görevi saymaktadır.

31 Mart 1977

- Site Öğrenci Yurduna karşı büyük bir operasyon düzenleyen polis 700 öğrenciyi gözaltına aldı.
- TÜMÖD ve TÜMAS İstanbul şubeleri ortak bir açıklama yaparak, ODTÜ ve İTÜ'de öğrenci ve öğretim üyelerinin güvenlerini taşımayan yöneticilerin çeşitli baskı ve oyunlar uyguladıklarını söylediler.
- Mobilya yolsuzluğu ile ilgili TBMM Soruşturma Hazırlık Komisyonu, hayali mobilya ihracı konusunda Demirel, Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon, ve Ticaret Bakanı Halil Başol'un sorumlu olduklarına karar verdi.
- İPRAŞ'ta DİSK'e yetki tanıyan yargıç, aleyhinde gösteri yapan Türk-İş üyesi işçileri mahkemeye verdi.
- TRT'de çalışanlar TRT-DER adlı bir dernek kurdular.
- İspanyol Parlamentosu, işçilerin serbest sendikalar kurmasını öngören yasayı 41'e karşı 320 oyla onayladı.
- Sovyet Resmi Ajansı TASS, yayınladığı yorumda, batılı emperyalistlerin Kıbrıs sorununa kendi istedikleri çözümü kabul ettirmeye çalıştıklarını ve Kıbrıs'ta çifte Enosis fikrinin canlandırıldığını bildirdi.

1 Nisan 1977

- Lockheed Komisyonu, Demirel ve Milli Savunma Bakanı Ferit Melen'i sorumlu bularak haklarında soruşturma açılmasını istedi.
- İzmir'de Lastik-İş sendikasının afişlerini yapıştırmakta olan İGD üyesi işçi Avni Ece silahlı iki komando tarafından vurularak öldürüldü.
- Danıştay, hükümetin Karataş'ın görevden alınması kararının düzeltilmesi istemini reddetti.
- DP, Demirel hakkında gensoru önergesi verdi. Gerekçede, can ve mal güvenliği ve eğitim özgürlüğü kalmadığı belirtiliyor.
- İran'da 6 devrimci ölüm cezasına çarptırıldı.
- TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu, «Öğretmen Örgütlerinin Filistin Öğretmenleri ve Halkıyla Uluslararası Dayanışması Semineri»ne katılmak üzere Cezayir'e gitti.

bir RÖPORTAJ

Cezayir Toplantısının Ardından G. Gazioğlu İle Yapılan Konuşma

SORU : Cezayir toplantısını ve izlenimlerinizi anlatır mısınız?

YANIT : 4-6 Nisan tarihleri arasında Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin Başşehri Alger'de yapılan «Filistin Öğretmenleri ve Halkıyla Dayanışma Semineri» TÖB-DER için çeşitli açılardan son derece yararlı oldu.

Cezayir toplantısı, Filistin Öğretmenleri ve Halkının haklı davalarını emperyalizme, siyonizme, arap gericiliğine karşı sürdürdükleri onurlu mücadelelerini, dünya öğretmen örgütlerine anlatmada, onların sempati ve desteğini kazanmada çok başarılı bir toplantı oldu.

Semineri, Cezayir Eğitim ve Kültür İşçileri Sendikaları Federasyonu, Arap Öğretmenler Federasyonu, Filistin Öğretmenleri Genel Birliği, Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu birlikte düzenlemişlerdi. Bu toplantıya 25 ülkeden 27 örgüt delegasyonu katıldı. Fransa İşçi Sendikaları (C.G.T.) da temsilci göndermişti. Arap ülkelerinin hemen tamamı, Orta Afrika ülkeleri, Sosyalist ülkelerin çoğu, öğretmen sendikalarının temsilcilerini göndermişlerdi.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Cezayir Temsilcisi toplantıda bir konuşma yaptı, Bumedyen ve Yaser Arafat başarı mesajları gönderdiler. Irak Eğitim Bakanı semineri bizzat yönetti. Çok sayıda temsilci, konuşma yaptı. TÖB-DER'in konuşması ilgiyle izlenen ve takdir toplayan konuşmalardan oldu. Kararlar oybirliğiyle alındı. Çok özetle anlatmak gerekirse: Filistin Kurtuluş Cephesi'ni Filistin Halkının tek meşru temsilcisi sayma; Filistin Halkının kendi geleceğini özgürce belirleme hakkını tanıma ve savunma; emperyalizmin, siyonizmin, arap gericiliğinin saldırılarını teşhir etme ve kınama; işgal edilmiş Filistin anayurdunun Filistinlilere geri verilmesini savunma; 15 Mayıs'ı Filistin Öğretmenlerinin günü olarak kabul ve ilan etme; Filistin Öğretmenleri, öğrencileri ve Halkıyla dayanışma kurma; Filistin Halkının kültürü üzerindeki yok etme politikalarını yerme ve bunun gibi kararlar alındı.

Anti-emperyalist, anti-faşist bir demokratik meslek örgütü olan TÖB-DER, Filistin Öğretmenlerinin ve Halkının meşru mücadelelerine öteden beri sempati duymaktadır. Toplantıya katılmakla dayanışma görevlerimizin sadece ilkini, yerine getirmiş olduk. Filistin davasını ayrıntılarıyla öğrenmek fırsatını bulduk.

Türkiye eğitim emekçilerinin, bu seminerde temsil edilmesi, diğer ülkelerin temsilcilerini son derece sevindirdi, büyük ilgi ve yakınlık gördük. Türkiye'nin ve eğitim düzenimizin pek bilinmediğini, bizim de diğer ülkelerin eğitim düzenleri, öğretmen örgütleri hakkında bilgilerimizin çok sınırlı olduğunu kavradık. Toplantıya katılan tüm örgütlerin, ülkelerinin hükümetleri ve eğitim bakanlıkları ile olumlu diyalogları vardı. Sadece ülkemizde, hükümet ve eğitim bakanlığının

demokratik öğretmen hareketine adeta savaş açtığı ortaya çıktı. Eğitim alanında, ülkemizde yaşanan acı olaylara, diğer ülkelerde rastlanmıyordu.

Seminer öncesi ve sonrasında, toplantıya katılan delegeler için geziler düzenlendi. Delegelerin Cezayir'i yakından tanıyabilmeleri için ne gerekliyse yapıldı. Cezayir'li meslektaşlarımız konuklarına çok sıcak davrandılar.

Misafir edildiğimiz Elmanar Oteli, Alger'in 26 kilometre uzağında beş büyük turistik tesisin yer aldığı bir körfezde bulunuyordu. Sidi Feredj adındaki bu körfez, Cezayir Bağımsızlık Savaşı'nda, 1960'da Fransız çıkartmasına sahne olmuştu. Çok kanlı çarpışmalardan sonra, Cezayir'li bağımsızlık savaşçıları, sömürgeci Fransa'nın kuvvetlerini geri püskürttüler. Geçmişte böyle bir olaya sahne olan körfeze, devletin turistik oteller inşa etmesi, bizlerin de orada konuk edilmesi, hayli anlamlıydı. Gezilerde, bize rehberlik eden meslektaşlar, gösterdikleri her güzel şeyin, bağımsızlıktan sonra yapıldığını söylemeyi ihmal etmemeleri dikkat çekiciydi.

Cezayir «kapitalist olmayan yoldan kalkınma» yöntemini uyguluyor. 15 yılda büyük başarılar kazanılmış. Cezayir Halkı, bağımsızlığın değerini çok iyi kavramış, emperyalizmin ağına bir daha düşmemek için kararlı görünüyor. Eğitim alanında başarılar çok somut. Okur-yazar oranı % 85. Sahra ve köylerde yaşıyan kesim, bu oranı düşürüyor. Başkentteki üniversitenin önünden geçtik. Panzer ve polis görünmüyordu. Kızlı-erkekli Cezayir'li gençler, endişesiz ve güler yüzle üniversite kapısından giriyorlardı. Gördüğümüz okullar son derece modern ve temiz.

Cezayir Eğitim ve Kültür İşçileri Sendikaları Federasyonu altı sendikadan oluşmuş. Bu federasyon, Cezayir Çalışanlar Birliğinde, işçi sendikaları ve diğer çalışan kesimlerin sendikaları ile bütünleşmiş. Bir konfederasyon oluşturulmuş.

Çalışanlar Birliğinin merkezi, Alger'in ortasında çok görkemli bir yapıda bulunuyor. Binanın kapısında «Çalışanlar ve ölen işçilerin anısına» yazılı. Çalışanlar Birliğinin seminere katılanlara verdiği bir akşam yemeğinde bir işçi lideri bana, Türkiye'deki işçi sendikalarını, diğer çalışanların durumunu sordu. Birden çok konfederasyonun bulunuşunu, memurların sendika kurma haklarının verilmediğini öğrenince, bu durumu hayli yadırgadığını ifade etti. Çünkü, Cezayir'de tüm çalışanların ekonomik örgütlenmelerinin tam anlamıyla birliği sağlanmıştı.

Öğretmenler 280 dolar ücretle işe başlıyorlar. 3 yıl sonra ücretler, 600 dolara yükselebiliyor. Cezayir'li bir meslektaşım, sendika-

cılığı Fransız öğretmenlerinden öğrendiklerini ifade etti. Bağımsızlık Savaşında, kendi saflarında çarpışan Fransız asıllı sosyalist öğretmenlerden övgüyle bahsetti.

Cezayir'in başşehrinde eski mahalleyi geziyorduk. Sokaklar pislik ve rutubet kokuyordu. Cezayir'li meslektaşlarımızın, eski ile yeniyi bizlere bir arada göstermek istemeleri, bağımsızlığın getirdiklerini daha somut görmemiz için olmalıydı. Bu eski mahallede iki Kur'an Kursuna rastladık. Çocuklar şarkılı Kur'an okuyorlardı. Bulundukları bina pislik içindeydi. Delegeler, yüzlerini buruşturdular. Cezayir'li mihmandarımız «Bu böyle devam ederse, sosyalizme varmamız hayli geç olacak» dedi.

SORU : Dünya öğretmen hareketi ile ilişkiler ne düzeydedir, bu konudaki çabaları anlatır mısınız?

YANIT : Dünya öğretmen hareketi ile ilişkilerimiz henüz yeni sayılır. Anti-demokratik engeller yüzünden ve dış ilişkilerin önemini gereği gibi kavrayamamaktan olacak, geçmişte bu konuda yapılabilenler çok yetersiz. Türkiye demokratik öğretmen hareketinin bence en büyük eksiği, uluslararası öğretmen hareketiyle sağlıklı bağlar kurmada geç kalmış olmasıdır.

Cezayir toplantısı, TÖB-DER'in temsil edildiği ilk uluslararası toplantı oldu. Orada öğrendik ki, her yıl çeşitli ülkelerde, çeşitli konularda birkaç kez bu tür konferanslar düzenleniyor. Dünya öğretmen örgütlerinin somut dayanışma çabaları oluyor. Eğitim, bilim ve kültür alanında karşılıklı etkileşim var. Dış ilişkiler konusunda bizim karşılaştığımız anti-demokratik engeller, diğer ülkelerde çoktan aşılmış, hatta anlatıldığında, oldukça yadırganmaktadır.

Toplantı sırasında, pek çok delege ile ikili görüşmeler yaptım, eğitim düzenimizi ve sorunlarımızı anlattım. Diğer ülkelerdeki durumu öğrenmeye çalıştım. Bu görüşmeler, çok yanlı yararlar sağladı. Kapitalist ve sosyalist pek çok ülkeye davet edildik.

FISE GENEL SEKRETERİ, TÖB-DER gibi militan bir örgütün, Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu'na bağlı olmamasının, iki taraf için de kayıp olduğunu vurguladı. Güçlüklerin, engellerin müşterek çabalarla yenilmesine karar verdik. FISE'nin 27 Haziran'da Moskova'da başlayacak olan 11. Genel Kuruluna çağırıldık.

S.S.C. Birliği Eğitim ve Bilim İşçileri Sendikası temsilcileri, iki komşu ülkenin, öğretmen örgütlerinin birbirlerin tanımamalarını bir eksiklik olarak niteledi. Karşılıklı, dostane ilişkilerin kurulabilmesi için çaba harcanması gerektiği belirtildi.

Konferansta, Kıbrıs öğretmenlerini Rum kesimi temsil ediyordu. Sebebini sorduğumda Kıbrıs'lı meslektaşlar, Türk kesimindeki meslektaşlarıyla ilişki kurmak istediklerini, birkaç kez yazı yazdıklarını, fakat cevap alamadıklarını ifade ettiler. Ayrıca, işçi sendikalarının bir araya geldiklerini, öğretmen sendikalarının da bir araya gelip konuşmalarının yararlı olacağını ifade ettiler. Toplantı sırasında Kıbrıs'lı öğrencilerin hazırladığı çiçekleri, resimleri dağıttılar. Hayli sempati topladılar. Türkiye'deki meslektaşları ile tanışmak, konuşmak istediklerini birkaç kez önemle vurguladılar.

Toplantıya katılan hemen bütün delegelerden bu anlamda öneriler geldi. Biz de hepsini olumlu karşıladık. İleride, bu tür toplantılar düzenlemek istediğimizi, kendilerini ülkemize davet edeceğimizi belirttik.

SORU : Seçim düzeyine girdiğimiz şu sıralarda demokratik öğretmen hareketinin taleplerini açıklar mısınız?

YANIT : Seçim düzeyine girdiğimiz şu sıralarda acil taleplerimiz, yetkili organlarımız tarafından saptanmıştır. Taleplerimiz uğruna seçim döneminde ve seçimden sonra da mücadele edeceğiz. Ancak, bu taleplerimizin gerçekleşmesini, ülkemiz devrimci-demokratik güçlerinin desteğiyle mümkün olacaktır. Beklediğimiz desteği kazanacağımıza inancım tamdır.

GREVLİ-TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKA HAKKI :

Türkiye Demokratik Öğretmen hareketinin en acil istemi, grev silâhı ile donatılmış sendika hakkıdır.

Baskı ve kıyımlara karşı koymamız, asgari ölçülerde bile olsa, özlük ve meslek sorunlarımızı çözmemiz, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkımızı almamıza bağlıdır. Sendika hakkımızı aldığımız zaman, DİSK'E KATILABİLMELİYİZ. İşçilerin yararlandığı bütün haklardan yararlanabilmeliyiz. Demokrasi ile yönetilen tüm ülkelerde, eğitim, bir işkoludur, eğitim emekçilerinin sendikaları işçi sendikaları ile bütünleşebilmektedir.

Türkiye, dünyada memurlara sendika hakkı verilmeyen sekiz ülkeden biridir. Diğer ülkeler: Brezilya, Ekvator, İspanya, Ürdün, Liberya, Nikaragua, ve Peru'dur. Türkiye'nin de altına imza attığı İnsan Hakları Evnrensel Bildirgesi, Roma Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Yasası gibi uluslararası belgeler, bütün çalışanların sendika kurmalarını zorunlu görür.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ :

Anti-demokratik şûra yasası değiştirilmeli, şûrada eğitim emekçilerinin, öğrenci gençliğin, işçi sendikalarının, diğer demokratik örgütlerin ağırlıklı temsili sağlanmalıdır.

Türkiye Eğitim Emekçilerine malolmuş olan «YÖNETİCİLERİMİZİ BİZ SEÇECEĞİZ» sloganı hayata geçirilmeli, yöneticiler tabandan seçimle gelmeli, ilkokul öğretmenleri, eğitimin her kademesinde görev alabilmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığının kurallarında Türkiye Demokratik Öğretmen Hareketi temsil edilmelidir.

Türkiye eğitim emekçilerinin, tayin ve terfi işlemleri demokratik esasa bağlanmalıdır. Yurdumuzda devlet memurları arasında terfi ve tayinler konusunda politik esaslara, siyasî iktidarın keyfi tasarruflarına en çok hedef olan kesimlerinden biri de öğretmenlerdir. Bu haksızlıkların kökten önlenebilmesi için, öğretmenlerin de hâkimlerinkine benzer bir statüye kavuşturulması, tıpkı Yüksek Hâkimler Kurulu gibi, öğretmenlerin de özlük işlerinde karar verecek demokratik olarak oluşacak **ÖĞRETMENLER YÜKSEK KURULU** kurulmalı, öğretmenlerin tayin ve terfi işlemlerini bu kurul yürütmelidir.

Öğretmen yetiştiren kurumların bir avuç faşist zorbanın işgali altında olduğu bilinen bir gerçektir. Örneğin; Eğitim Enstitüsü sınavları, eğitim tarihimizin silinmesi kolay olmayan bir kara lekesidir. Yasalar ve yönetmelikler bir yana itilerek, özel bir uygulama ile üniversiteler arası giriş sınavlarında 150 puan alan, okur-yazarlığı bile şüpheli komando taslakları alındı. 400 puanlı demokrat, ilerici gençler dışarda bırakıldı.

Öğretmen yetiştiren kurumların yönetim ve öğretim kadroları tümden değiştirildi. Eli sopalı, bıçaklı, tabancalı milliyetçi eğitimcilere (!) görev verildi. Onbinlerce öğretmen adayının öğrenim ve can güvenliği yokedildi. Bir insanlık suçu olan faşizmin, en kaba yalan ve demagojileri «bilim» diye okutuluyor.

Yüksek Öğretmen okulları ve Eğitim Enstitülerinin, eğitim ve yönetim kadroları değiştirildi. Öğretmen Liseleri için gerekli faşist eleman sağlamaya çalışıldı. Öğretmen Okullarındaki demokrat ve ilerici unsurlar temizlendi.

İnsanlık suçu olan faşizme kitle tabanı oluşturulması için ders programları yapıldı, ders kitapları hazırlandı.

Eğitimin demokratikleştirilmesinin önemli bir parçası olarak, öğretmen yetiştiren kurumlardaki faşistler temizlenmeli, ders program-

larındaki ırkçı-şoven, özümlemeci ögeler ayıklanmalı, demokratik bir öze kavuşturulmalıdır.

Özel yöntemlerle öğretmen yetiştiren kurumlara alınan faşist unsurların öğretmen olmaları önlenmelidir.

İlköğretim sorunu halledilinceye değin, öğretmen liselerinden mezun olanlar, ilkokul öğretmeni olarak görevlendirilmelidir.

MC döneminde mağdur edilen ve kıyıma uğratılan öğretmen ve öğrencilerin tüm kayıpları karşılanmalıdır.

141.-142. vb. ANTİ-DEMOKRATİK YASALAR KALDIRILMALIDIR:

Ülkemizde düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan, yüzlerce öğretmeni haksız yere anti-demokratik biçimde hapishanelerde ve mahkeme kapılarında süründüren, öğretmen kıyımına bahane yapılan, faşist İtalya kanunlarından aktarılan TCK 141-142. vb. maddeleri kaldırılmalıdır.

ULUSLARARASI İLİŞKİ :

Türkiye Eğitim Emekçilerinin demokratik meslek örgütü TÖB-DER'in uluslararası demokratik öğretmen kuruluşları ile meslekî, kültürel ve örgütsel plânda ilişki kurmasını olanaksız kılan anti-demokratik engeller kaldırılmalıdır.

EMEKLİ SANDIĞI :

Kamu kesiminde çalışan memurların sosyal güvenliklerini sağlamak amacıyla kurulan Emekli Sandığı, işadamlarına lüks oteller, moteller, eğlence yerleri, işhanları yapmaktan öteye önemli bir işlev görmemektedir. Sayısı bir milyona varan memurların ve örgütlerinin Emekli Sandığı yönetiminde hiçbir söz hakkı yoktur.

Emekli Sandığının işleyişi demokratikleştirilmeli, ödenti ödeyenler yönetimde söz ve karar sahibi olmalı, MEYAK'la yapılacağı söylenen sosyal hizmetler, Emekli Sandığına yaptırılmalıdır.

İ.Ö.S.S.Y. SANDIĞI :

İlkokul Öğretmenleri Sağlık Sosyal Yardım Sandığı Yasası demokratikleştirilmeli, Millî Eğitim Bakanlığının sandık üzerindeki tasarruf yetkileri kaldırılmalı, bütün eğitim emekçilerinin bu sandığa üye olmaları sağlanmalıdır.

SORU : Demokratik öğretmen hareketinin sloganlarından biri olan barış konusunda yapılan girişimler ve özellikle TYS ve Baroların girişimleri size intikal etti mi? TÖB-DER barış örgütlenmesi konusunda ne düşünüyor?

YANIT: Bugün dünyada, silahlanma yarışını, savaş kışkırtıcılığını, barış düşmanlığını emperyalist gerici güçlerin, karşı devrimci güçlerin istediği bilinmektedir. Dünya devrimci güçleri barıştan yanadırlar. Çağımızda yaşanan iki evren savaşı, sayısız mevzii savaş, emekçilerin zararına, silah tekellerinin yararına olmuştur. Günümüz silahlarının yıkım gücü karşısında barış düşmanlığı insanlık düşmanlığıyla eş anlamlıdır. O nedenle barışa karşı olanlar ancak emperyalistler ve faşistlerdir. Dünyanın tüm ilericileri, demokratları, devrimcileri savaşa karşıdırlar; barış yanlısıdırlar. Emperyalizm var oldukça barış, her zaman tehlikede olacaktır. Barışı korumak ve savunmak dünya devrimci güçlerinin çok önemli bir görevi olarak kalacaktır.

Ülkemizde de barış düşmanları, sömürücü gerici güçlerdir. Barış yanlıları, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm devrimci-demokratik güçlerdir. TÖB-DER barış uğruna mücadele eden demokratik örgütlerdendir. O nedenle, barış konusunda yapılan ve yapılacak olan tüm girişimleri saygı ile karşılar ve katkıda bulunmak ister.

T.Y.S. İstanbul Barosunun toplantı çağırısı bize de geldi. Bu çağırıyı olumlu karşılayan Yürütme Kurulumuz Genel Başkan Yardımcımızı İstanbul toplantısında örgütümüzü temsil etmek üzere görevlendirdi. Görevli arkadaşımız toplantıya katıldı. Üzüntü ile ifade ederim ki, bu toplantı iyi bir başlangıç olmadı. Örgütümüzü temsilen gönderdiğimiz Genel Başkan Yardımcımız değil, İstanbul Şubemizin sıradan bir üyesi TÖB-DER adına konuşturuldu. Böyle ciddî bir konuda, bir örgütün içişlerine karışma anlamı taşıyacak ciddiyetsizlik gösterilmemeliydi. Arkadaşımız, toplantıyı terk etmek zorunda kaldı. Kurulan barış komitesine, sonradan belirli bir eğilimi taşıyanların seçildiğini öğrendik. Bu yaklaşım barış mücadelesine hizmet etmez kanaatindeyim.

Bize göre barış örgütü, tüm barışçı eğilimleri, çizgileri, kuruluşları kucaklamalıdır. Yanlış adımlar geri alınmalıdır.

SORU: Bugüne değin yapılan ya da sürdürülmekte olan güçbirliği çalışmaları hakkında kısaca bilgi verir misiniz?

YANIT: TÖB-DER olarak ülkemiz koşullarında demokratik örgütlerin güçbirliğine hayati önem vermekteyiz. O nedenle çalışmalarda baştan beri ilkeli ancak esnek davranmaya özen gösterdik. Yaşadığımız koşullarda en geniş güçbirliğini savunduk. İlkeli, programlı, organlı ve kalıcı bir güçbirliğinden yana olduk. Tüm çabalarımıza karşın güçbirliği çalışmaları çok ağır yürüdü. Görünüşte tüm örgütler güçbirliğini savunuyor. Ancak pek çok örgüt azami programlarını ger-

çekleştirmek, siyasi yaklaşımlarını ön plana çıkarmak gibi sağlıksız yaklaşım içinde bulunuyorlar. Soldaki bölünmüşlük, işçi sınıfının politik birliğinin sağlanamamış olması, demokratik kitle örgütlerinin güçbirliği çalışmalarını olumsuz yönde etkiliyor. Ülkemizde politik birlikle, demokratik birlik henüz tam kavranamamış. Buna karşın, zor da olsa birtakım olumlu adımlar atılabilmiş müşterek çalışmalar yapılabilmiştir. Tüm güçlüklerin bir süreç içinde aşılacağına, demokratik güçbirliğinin kurulacağına, giderek anti-faşist, anti-emperyalist halk cephesinin oluşturulacağına inanıyorum.

2 Nisan 1977

● Uşak Emniyet Müdürü Gürkaya istifa etti. Gürkaya, Vali'nin Yaykur'a silahlı baskın yapma emrine karşı çıkmıştı.

● Kanlıca'da gecekondu yerleşim sahasında bulunan 40 gecekondunun yıkım girişiminde, polis ile halk arasında çıkan çatışmada 5 kadın yaralandı.

● İspanya'da faşist Franco döneminin tek partisi olan «Ulusal Hareket Partisi»nin dağıtılması kararlaştırıldı.

● Brezilya Devlet Başkanı General Geisel Parlamentoyu feshetti.

● Viyana'da devam eden Kıbrıs Türk ve Rum toplumları arasındaki barış görüşmelerinde taraflar arasında anlaşma sağlanamadı. Ancak görüşmelerin devam edeceği açıklandı.

● Lockheed şirketinden 2. parti F-104-S uçakları alımında rüşvet alındığını saptayan Meclis Araştırma Komisyonu, Demirel, Melen ve Sancar için soruşturma ve kovuşturma istedi.

3 Nisan 1977

● Demirel'in Gaziantep'e gelişi nedeniyle hazırlık yapan AP'liler ile CHP'liler arasında çıkan silahlı çatışmada bir CHP'li öldü, bir çok kişi yaralandı.

● Halkın belli başlı gıdalarından olan pirincin fiyatı yeniden yükseldi, toptancılar kilo başına 25-100 kuruş zam yaparlarken, bakkallar fiyatları 2-3 lira birden arttırdılar.

● MSP, CHP'ye Ekimde seçim şartıyla hükümet kurmayı teklif etti.

● TİP'in Üsküdar ilçe binası bilinmeyen kişiler tarafından yakıldı.

● Eczacıbaşı Fabrikası önünde slogan yazan grevci işçi Hasan Ateş, plakası tespit edilemeyen bir otomobil tarafından çiğnenerek öldürüldü.

● Çalışma Bakanı Kazan, «Kıdem Tazminatı Fonu devletin ve işverenlerin teminatı altında olacaktır» dedi.

4 Nisan 1977

● Genelkurmay Başkanı Sancar: «Yurdun çeşitli yerlerinde görülen ve bir tırmanışa götürülmek istenen yasa dışı faaliyetlerin kazanmakta olduğu boyutların yarattığı endişelerin milli birlik ve beraberlik

içinde en kısa zamanda izalesi büyük önem taşımaktadır.»

● İstanbul'da komandoların kurşun yağmuruna tuttukları öğrencilerden biri öldü.

● Petrol bulmak amacıyla Arap Emirliklerine bir gezi yapan Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in çabaları «tam bir fiyasko» ile sonuçlandı. Libya ve Irak «borçlar ödenmediği takdirde petrol vermeyeceklerini» Ankara'ya bildirdiler.

● Ecevit: «Lokavtı kaldıracağız; işçilere genel grev hakkı tanıyacağız» dedi. Aynı zamanda tüm görevlilerin «grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklara» kavuşacağını söyledi.

● Kuzey Irak'ta Kürtçenin resmi dil olarak kullanılması karara bağlandı.

● Döviz rezervleri 6 yılın en düşük düzeyine indi.

● TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu, Cezayir'de başlayan «Öğretmen Örgütlerinin Filistin Öğretmenleri ve Halkıyla Uluslararası Dayanışma Seminerinde» yaptığı konuşmada, Türkiye'deki eğitim emekçilerinin bu enternasyonal dayanışmanın değerini takdir ettiklerini ve Filistin'li öğretmenlerin mücadelesini desteklediklerini açıkladı.

● Ege Üniversitesinde görevli 290 öğretim üyesi Rektör Akgün'ün istifasını istedi.

● Mısır ABD'den uçak ve silah almak istiyor.

● İspanyol Yüksek Mahkemesinin, İspanyol Komünist Partisinin yasal olarak tanınmak için yaptığı başvuru konusunda yetkisiz olduğunu resmen açıklamasından sonra, karar verme yetkisi hükümete kaldı.

5 Nisan 1977

● Millet Meclisi erken seçim kararı aldı. Erbakan, Bozbeyli, Feyzioğlu ve Türkeş oylamaya katılmadı. MSP'den katılan bir üye de red oyu kullandı. Seçimler 5 Haziranda yapılacak.

● Erbakan, «Erken seçim kararı ile AP, bu hükümeti bitirdi.»

● ODTÜ giriş yönetmeliğine eklenen hüküm Akademik Konsey üyelerinin başvurusu üzerine Danıştay tarafından durduruldu. Ek fıkra, komandoların ODTÜ'ye kayıtlarını yaptırabilmelerine olanak sağlıyordu.

● Millet Meclisi Genel Kurulunda, DP tarafından verilen Başbakan Demirel hakkındaki gensoru önergesinin gündeme alınması 198'e karşı 221 oyla reddedildi.

● AET İnsan Hakları Bildirgesi Lüksemburg'da imzalandı. Bildirgede topluluğa üye ülkeler, herbirinin Anayasasında yazılı olan ve Avrupa Sözleşmesini imzalarken teyit ettikleri insan hakları ve temel özgürlüklere saygı göstermeye çağrılmakta...

● Fidel Castro, Moskova'da SSCB liderleriyle görüştü.

● Mısır Devlet Başkanı Sedat, Washington'da ABD Başkanı Carter'le görüşmelerini sürdürürken Sovyetler Birliği, uyguladığı Orta Doğu politikası nedeniyle Amerika'yı sert bir şekilde eleştirdi.

6 Nisan 1977

● Maliye Bakanlığı tarafından, gelir üzerinden alınan vergilerin % 82'sini işçi ve memurların ödediği açıklandı.

● Yasalara karşı TRT Genel Müdürlüğünü gasp ettiği Danıştay kararlarıyla saptanan Şaban Karataş, Ankara Cumhuriyet Savcılığında

ifade verdi.
● Yüksek Askeri Şûra üyesi Orgeneral İrfan Özaydınlı, seçimlerde CHP'den aday olmak üzere askerlik görevinden istifa etti.
● Pakistan'da 2 bin gazeteci «basın özgürlüğü» için yürüdü. Toplantı ve yürüyüş yasağına rağmen düzenlenen yürüyüşe katılanlar, 1965 savaşından sonra ilan edilen olağanüstü durumun kaldırılmasını ve basına geniş özgürlük tanınmasını istediler.
● Lenin'in «Ne Yapmalı» adlı eseri, Ankara Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesinin kararıyla toplatıldı.
● TÖB-DER: «Seçimlerde eğitim emekçileri, işçi sınıfı ve ezilen, sömürülen kitlelerin yanında yer alacaktır.»
● AET diplomatik çevreleri erken seçim kararını memnunlukla karşıladılar.
● Yüksek Seçim Kurulu, seçimlere CHP, AP, MSP, DP, CGP, MHP, TBP, ve TİP'in katılacağını açıkladı.

7 Nisan 1977

● TRT Genel Müdürlüğünü işgal eden Şaban Karataş Danıştay kararlarına uymadığı için 73 bin lira para cezasına mahkûm oldu.
● Türkiye'ye gelen AİD (Amerikan Uluslararası Kalkınma Örgütü) heyeti «seçimlerden sonra istikrarı sağlayacak bir hükümet işbaşına geldiği takdirde, Türkiye'nin ekonomik sorunlarının çözümüne katkıda bulunabileceklerini» belirtti.
● Birleşik Amerika hükümeti, Batı Avrupa ülkelerinde komünistlerin hükümete katılmalarına karşı çıkamayacağını açıkladı.
● Bursa'da özel bir havayolu şirketi kuruldu.
● Erbakan, İçişleri ve Adalet bakanlıklarına atanacak bağımsızları kendilerinin vereceğini savunuyor.
● TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, Yüksek Seçim Kuruluna başvurarak partisinin seçimlere katılmaması yolundaki karara itiraz etti.
● SDP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Yüksek Seçim Kurulunun seçime katılacak partiler arasında SDP'yi göstermeyişine karşı gerekli itirazda bulunacaklarını söyledi.
● TSİP Ankara İl Merkezi silahlı saldırıya uğradı. TSİP Ankara İl Başkanı Mehmet Yücel, saldırı ile ilgili bir demeç vererek: «Ne MC ve faşist güçlerin, ne de karşı devrimci sapık akımların saldırıları bizi yıldıramaz» dedi.
● CHP lideri; «İktidara gelirsek, Komünist Parti kurulmasına olanak sağlanacaktır».
● BM Avrupa Ekonomik Komisyonu (ECE) tarafından hazırlanan bir raporda Batı Avrupa'da işsizliğin bu yıl 2. Dünya Savaşından bu yana en yüksek düzeye ulaşacağı öne sürüldü.

8 Nisan 1977

● İsrail Başbakanı Rabin, bir ABD bankasında parası olduğu ortaya çıkınca görevinden istifa etti.
● Türk-İş'e bağlı 25 sendikanın İstanbul şubesi, konfederasyonun bir siyasi partiyi desteklemesini istediler.
● İspanya'daki Ulusal Hareket Partisi resmen kapatıldı.
● Fas Zaire'ye asker gönderdi. ÇHC de askeri malzeme yolladı.

bir YORUM

Zaire'de, Emperyalist-Gerici Güçlerin Geniş Cephesi

Zaire'nin Shaba diye anılan eski Katanga eyaletinde başlayan kurtuluş hareketi halkın geniş desteğiyle gelişirken emperyalizm ve maşası gerici rejimler halkın kurtuluş mücadelesine karşı bir haçlı seferi açmış durumdalar.

Emperyalizmin işbirlikçisi Mobutu yönetimine karşı mücadele eden Kongo Ulusal Halk Cephesi (FNLC) ve Kongo-Kinşasa Demokratik Kurtuluş Güçleri (FODELICO)'nun Shaba'da açmış oldukları cepheyi Afrika kıtasında ikinci bir Angola'dan çekinen emperyalizm tüm gücüyle ezmeye çalışıyor. Emperyalizmin bu uğraşında başı ABD ve Fransa çekiyor. Kendi askeri güçleriyle doğrudan müdahaleyi göze alamayan emperyalizm, Zaire ile hiç bir sınıra sahip olmayan Fas ve Mısır gibi gerici Arap rejimlerini cepheye sürüyor. Fransız ordusuna ait nakliye uçakları Fas askerlerini Zaire'ye taşırken, Fransız pilotların kullandığı Mirage jet savaş uçakları kurtuluş güçlerinin mevzilerini bombalıyor. Fas'tan sonra Mısır ve Sudan askerleri de Zaire'ye sevkedildi. Çin Halk Cumhuriyetinin Mao'cu yöneticileri de emperyalizmle uzlaşan karşı - devrimci politikalarının doğal sonucu olarak Zaire'deki Mobutu rejimini desteklediğini açıkladı. Angola'da emperyalizmin işbirlikçileri Çin yapısı silahlarla MPLA'ya karşı savaşmışlardı. Zaire kurtuluş güçleri de aynı olayla karşı karşıya.

Emperyalist metropollerden, gerici-işbirlikçi rejimlere ve ÇHC'nin Mao'cu yöneticilerine kadar çok geniş bir karşı-devrim cephesinin oluşmasına sahne olan Zaire bağımsızlığını kazanmadan önce bir Belçika sömürgesiydi, ve Belçika Kongosu adıyla biliniyordu. Orta Afrika'da yeralan ve bir koridorla Atlas okyanusuna açılan Zaire, Sudan ve Cezayir'den sonra Afrika'nın en büyük ülkesi. Dünyanın en önemli bakır, kobalt madenlerine sahip olan Zaire, devrimci kurtuluş güçlerinin kontrolüne girerse Afrika'daki tüm gerici rejimleri sarsabilecek bir coğrafi konumda bulunuyor. Ülke doğuda Tanzanya ve Uganda, güneyde Zambiya, güney batı'da Angola, doğu'da geçenlerde bir emperyalist kompla sonucunda öldürülen Nguabi'nin ülkesi Kongo (Brazaville Kongosu) ve kuzeyde Orta Afrika Cumhuriyeti ve Sudan ile çevrilidir.

Zaire'nin yeraltı zenginlikleri bakımından en önemli bölgesi olan Shaba, ülkenin güneyinde Angola ile Zambiya arasında yeralmaktadır. Shaba eyaleti eskiden Katanga olarak bilinmekteydi. Kabile yapısının ağırlıklı olarak egemenliğini sürdürmekte olduğu Zaire'de Katanga adı da bir kabile adıdır.

Katanga ya da yeni adıyla Shaba, ülke ticaretinin üçte ikisini teşkil eden bakırın en önemli kısmının üretildiği bir bölgedir. Ayrıca bu bölge kapitalist dünyanın kobalt ihtiyacının % 65'ini sağlamaktadır.

Bugün Zaire diye bilinen Belçika Kongosu, şekli bağımsızlığına 1960 yılında kavuşmuştu. Belçika sömürgeciliğine karşı mücadele eden halkın önde gelen liderlerinden Kasavubu ve Lumumba yeni cumhuriyetin devlet başkanlığı ve başbakanlığını üstlenmişlerdi. Belçika uluslararası durumun elvermemesi ve bağımsızlıkçı güçlerin daha radikalleşmesi tehlikesi yüzünden ülkenin bağımsızlığına razı olmuş ancak kabile ayrılıklarını ve ülkedeki işbirlikçilerini kullanarak sömürgeci varlığını devam ettirme çabalarını sürdürmeye devam etmişti.

Bağımsızlık ilanından kısa bir süre sonra 11 Temmuz'da, Kasavubu ve Lumumba'nın ülkeyi gerçek bağımsızlığına kavuşturmak için kararlı adımlar atmaları üzerine Belçika, işbirlikçisi Moiz Çombe'ye bir isyan çıkarma görevi vermiş, Çombe de Katanga eyaletinde başlattığı ayaklanma sonucunda bu bölgenin bağımsızlığını ilan etmişti. Bu bağımsızlığı desteklemek üzere bölgeye Belçika'nın paraşütçüler indirmesi üzerine Kongo'nun bağımsızlıkçı ve ilerici yönetimi sorunu uluslararası plana getirmişler ve Birleşmiş Milletlerin müdahalesini istemişlerdi. 16 Temmuz'da Sovyetler Birliği Kongo'ya saldırıların devam etmesi halinde kesin tedbirler alacağını ilan etmişti. Lumumba'nın Sovyetler Birliğinden yardım talep etmesinden korkan ABD emperyalizmi CIA teşkilatını işe koşmuş, kısa bir süre sonra Lumumba'ya bir suikast düzenlenmiş ve ülkenin bağımsızlığından yana girişimler içinde bulunan o zamanın Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Dag Hammerşöld esrarengiz bir uçak kazasında ölmüştü.

CIA'nin ikinci saldırı dalgası başarıyla sonuçlanmış ve albay Mobutu (halen Zaire devlet başkanı) bir darbeyle iktidarı ele geçirerek Lumumba'yı öldürtmüştü. Mobutu'yla bu operasyonlar sırasında uyum içinde bulunan Moiz Çombe 1964 yılında iktidara gelmiş ancak bir yıl sonra Mobutu ülkenin tek hâkimi olmuştu.

Mobutu, o tarihten bu yana ülkeyi baskı yöntemleriyle bir emperyalizm uydusu olarak tutmayı başarmıştır.

Bugün ülkedeki halk kurtuluş güçlerini yöneten örgütler 1967 yılından itibaren örgütlenmeye başlamıştır. FLNC, yani Kongo Ulusal Halk Cephesi ülkeden kaçan ve Angola'ya sığınan muhalefet liderleri tara-

fından 1968 yılında kurulmuştur. Örgütün merkezi Angola'dadır. Angola'da yürütülen anti-emperyalist savaşın kazandırdığı deneyler sonucunda FLNC milisleri gerek gerilla savaşı, gerekse de klasik savaş yöntemlerinde bir hayli ustadır.

9 Nisan 1977

● Danıştay Çay-Kur'daki görevlerinden politik nedenlerle alınarak başka yerlere sürülen 5 görevlinin atanmaları için yürütmeyi durdurma kararı aldı.

● TÜM-DER Genel Sekreteri Mithat Görkem «TRT'nin seçim döneminde MC işgalinden kurtarılması sağlanmalıdır.» dedi.

● Ankara'da 10. Asliye Hukuk Mahkemesi, Danıştay kararlarını uygulamayan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Korkut Özal'ı 10 bin lira tazminat ödemeye mahkum etti.

● Fas'tan sonra Mısır'ın da Zaire hükümetinin emrine bir askeri birlik göndereceği açıklandı.
Zaire'ye Fas ve Çin yardımı ile ilgili bir demeç veren Angola hükümet sözcüsü, Zaire'ye yapılan dış müdahaleleri kınadı. Sözcü Zaire'de meydana gelen çarpışmaları, «yozlaşmış bir rejime karşı girişilen bir kurtuluş savaşı» olarak niteledi.

● Sovyetler Birliği, Küba'da bir nükleer enerji santralı yapımına yardımcı olacağını açıkladı.
Küba Başbakanı Fidel Castro'nun SSCB ziyaretinden sonra yayınlanan ortak bildiride, «İki ülkenin, emperyalizme karşı mücadele eden Afrika, Asya ve Latin Amerika halklarını destekledikleri» açıklandı.

● Şili Halk Birliği Unitad Popular, Pinochet rejimine son vermeyi amaçlayan ve tüm siyasi partilere çağrı niteliğinde olan 14 maddelik bir asgari program kabul etti.

● Erken seçim kararı hakkındaki görüşlerini açıklayan Türkiye İşverenler Sendikası, Türk Sanayici ve İşadamları Derneği ile İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası Başkanları, «İki ana partinin birleşebileceği fikrinin yaratıldığını, bunun milli menfaatler açısından yararlı olduğunu, iktisadi istikrar için siyasi istikrarın şart olduğunu» söylediler.

bir YORUM

Şili Cuntasının İktisadi Bilançosu

«Çocuklarımız, inşa etmekte olduğumuz yeni Şili için bize müteşekkir kalacaklar.»

Hükümet darbesinden beri elde edilen «başarıları» kutlamak üzere düzünlenen «Ekonomik ve toplumsal gelişme politikasıyla ilgili sorun-

lar üzerine birinci konferans» sırasında, 1976 Temmuz'unda, faşist Şili Cunta'sının Maliye Bakanı Jorge Cauas, işte böyle ilân ediyordu! Birkaç gün önce, bir patronlar grubu önünde söz alan yine aynı Cauas, ülkenin kesin olarak gelişme yoluna girdiğini, «işsizliğin iyileşeceğini ve gerçek gelirlerin artacağını» öne sürüyordu.

Yüzsüzce yalan bu değilse nedir? Çünkü gerçekte ülkede, faşist darbeden bu yana, Pinochet rejiminin yürüttüğü politika yaşıyor. Resmi olanlar dahil pek çok istatistiğin gösterdiği budur. Birkaç yıl içinde Şili ekonomisi, onbeş yıl önceki düzeyine düştü ve halkın ezici çoğunluğu en aşırı yoksulluğa gömüldü.

Ülkedeki brüt üretim % 14,3 azaldı. Ve eğer Halk Birliği Hükümeti dönemiyle (ve örneğin o dönemi en iyi belirleyen 1971 ve 1972 yıllarıyla) karşılaştırılsa bu düşüş % 20'yi bulur. Bunu belirtmek çok önemli çünkü, Şili ekonomisinin daha Salvador Allende hükümeti döneminde tam bir kaos içinde olduğunu iddia edenler var..

Şili Ulusal Planlama Dairesi verilerine göre, kişi başına brüt üretim payı (dolar olarak) 1970 de 1170, 1971 de 1237, 1972 de 1214, 1973 de 1150, 1974 de 1178 ve 1975 de 987 idi.

Aslında üretim, ekonominin bütün dallarında düştü. Sanayi Gelişim Dairesi verilerine göre, dönüşüm sanayiinde üretim hacmi 1974'e nazaran 1975 de % 23 azaldı. 1976 yılı Ocağından Haziran'ına kadar, dayanaklı tüketim maddelerinin üretim indeksi, 1975 yılının ise % 42,4 altında idi; ulaşım araçları ve malzemeleri üretimi sırasıyla % 23,5 ve % 58, inşaat malzemeleri üretimi % 43,6 oranında düştü. Sonuç, binlerce iflas ve kapanan fabrika oldu.

Konut yapımındaki gerileme daha da ciddi... Şöyle ki 1975 de yapımına Devlet Sektörünce başlanan lojman sayısı, 1971 de ve 72 de hizmete sunulan lojmanların sadece % 7,3 ünü oluşturuyordu. Ulusal İstatistik Enstitüsünün 1976 ylının ilk üç ayıyla ilgili verileri, bu düşüşün devam ettiğini gösteriyor.

Modern sanayi dallarının çoğunda büyük güçlükler ortaya çıktı; aralarında öyleleri var ki, buralarda üretim % 50 ve hatta daha fazla düştü. 1976 yılı Ocak-Mayıs döneminde kömür çıkarımı % 22,7'in altındaydı. 1976 yılının ilk 4 ayında petrol rafinajı da % 15,2 oranında azaldı.

1971 den 1975'e kadar tarım üretimi % 18,7 oranında azaldı. Cunta, 1975-76 yıllarının feci rekoltesiyle ilgili verileri kamuoyundan gizledi. Bu yıl, 13 büyük tarım işletmesindeki üretim hacminde, geçen yıla oranla % 15'lik ek bir düşüş oldu. 1971-72 yıllarında 159.800 ton olan gübre kullanımı, geçtiğimiz mevsimde 108.000 tona indi. Son rekolte hektar başına buğday verimi 12 kental idi, oysa 1970-71 ve 1971-72 yılların-

da yani Halk Birliği hükümeti döneminde bu rakam hektar başına 17,8 kental idi.

1975 yılında toplam yatırım hacmi, 1974'e oranla % 32,4 azalmıştı. 1976 yılının ilk altı ayında, bir önceki yılın aynı dönemine oranla % 39 lık yeni bir düşüş oldu.

Faşist rejim, bunalımın yükünü emekçilerin ve en yoksul halk tabakalarının sırtına bindiriyor. Halk Birliği hükümeti döneminde, emekçilerin ihtiyaçlarını karşılamaya ayrılan millî gelir payı % 60'ın üstüne çıkmışken, bu pay 1977'den itibaren yarıya indi ve bu düşüş, o zamandan bu yana devam etmektedir. En az ücret ödenen ve üç kişilik bir ailesi olan, ayrıca aile ödeneği alan bir memurun itibari geliri, 1973 eylül'ü ile 1976 Mayıs'ı arasında 74 kat arttı, ama bu arada ekmeğin fiatı 345,5 katına, ulaşım ücretleri 250 katına, pirincin fiatı 412,5 katına, şeker fiatı 516,6 katına ve yağ fiatı da 338,8 katına çıktı!

Ulusal İstatistik Enstitüsünce yapılan anketlere göre, Santiago'da ve aktif halkın büyük bölümünün yoğun olarak bulunduğu banliyösünde, 1976 Nisan-Haziran döneminde işsiz oranı % 19,1 idi. İşsizlik aslında daha da yaygın, emekçilerin yaklaşık % 25'i işsiz durumda. Oysa 1973 Haziran'ında işsiz oranı, sadece % 3,1 idi.

Bu koşullarda, brüt üretimden kişi başına tüketim payı; 1971-72'ye oranla % 25 düşmüştür; dolar olarak hesaplanan bu pay 1970 de 870, 1971 de 940, 1972 de 966, 1973 de 924, 1974 de 843 ve 1975 de 730 idi.

Şili, derin bir ekonomik ve sosyal gerileme içindedir. Şili'lerin ezici çoğunluğu bunun kurbanı durumundadır. Devlet organları ve korkunç baskı aygıtı, küçük bir yönetici kliğin, finans ve toprak oligarşisinin ve de yabancı sermayenin çıkarlarına hizmet etmektedir.

Augo Fzie

(*) «La Nouvelle Revueinternationale» dergisi, Aralık 1976 sayısından çevrilmiştir.

10 Nisan 1977

● Seçimleri yenilenmesi kararı üzerine, Anayasanın 109. maddesi gereğince görevlerinden çekilen üç bakanın yerine yapılan atamalar belli oldu. Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu'nun yerine Kontenjan senatörü Zeyyat Baykara, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün yerine kontenjan senatörü Sabahattin Özbek, Ulaştırma Bakanı Nahit Menteşe'nin yerine Bağımsız Mardin Milletvekili İbrahim Aysoy atandı.

● Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfi Tokoğlu'nun istifası üzerine

yerine Nahit Menteşe atandı.

● Devlet Tiyatrosu sanatçıları TRT'yi boykot etti.

● İspanya'da 40 yıldan beri illegal olan İspanyol Komünist Partisi resmen yasal bir parti olarak tanındı. 40 yıldır ülke dışında bulunan İKP Başkanı Dolores İbarruri İspanya'ya dönecek. Genel Sekreter Santiago Carillo «Partinin yasallaşması ile ülkede demokrasinin güçleneceğini söyledi.

● TSİP'in Ankara'da düzenlediği teşkilat toplantısında konuşan Genel Başkan Ahmet Kaçmaz, partisinin seçimlere katılma koşullarını yerine getirdiği halde bu hakkının engellendiğini, ancak seçimlere katılmak için tüm anayasal ve demokratik haklarını sonuna kadar kullanacaklarını söyledi. Ahmet Kaçmaz, bu haksızlığın başlıca sorumlusunun, Yüksek Seçim Kuruluna yanlış bilgi veren, İçişleri Bakanlığı olduğunu belirtti.

● DİSK Genel Sekreteri İbrahim Güzelce, ölümünün 1. yıldönümünde düzenlenen törenle anıldı.

● Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Çalışma Meclisine verilen raporda, Türkiye'deki yabancı şirketlerin işçilerine son derece yüksek ücretler vererek milli şirketleri olumsuz yönde etkiledikleri ileri sürüldü.

● Zaire'ye gönderilen Fas'lı askerlerin sayısı 1500'e yükseldi.

11 Nisan 1977

● Yüksek Seçim Kurulu, TSİP ile SDP'nin seçimlere katılma isteğini reddetti. TSİP ile SDP, Yüksek Seçim Kuruluna itirazda bulunarak, İçişleri Bakanlığının yanlış bilgi verdiğini söylemişlerdi. Yüksek Seçim Kurulunun kararları kesin olup, başka bir yere itiraz hakkı bulunmadığından, TSİP ve SDP 5 Haziranda yapılacak seçimlere katılamıyorlar.

● Fas birlikleri Zaire'nin güneyinde Katanga savaşçıları ile çarpışmalarını sürdürürlerken, Fransa hükümeti askeri malzeme taşımak amacıyla Fas'la Zaire arasında bir hava köprüsü kurdu.

● Kıbrıslı devrimci, sendikacı Derviş Ali Kavazoğlu ölümünün yıldönümünde mezarı başında anıldı.

bir YORUM

Kıbrıs'ta Gerici Faşist Güçlerin Kan ve Cinayet Listesi

Emperyalist güçler ve onunla işbirliği eden Türk, Yunan egemen güçleri yıllardan beri Kıbrıs'ta iki toplumun arasına nifak ve kin tohumlarını ekerken dayandığı en önemli propaganda «Türk ve Rumlar birarada yaşayamazlar» şeklinde idi. Doğal olarak, bu propagandayı çü-

rütmeye yönelik çalışmalar ilericiler tarafından yürütülüyor ve başarı kazanıyordu.

Kıbrıs'taki gerici ve faşist güçlerin önünde en önemli engel de bu oluyor ve ilerici düşüncelere karşı, yurtseverlere karşı, iki toplumun barış içinde birlikte yaşamalarını isteyenlere karşı amansız bir savaş açılıyordu. Bu karşı-devrimci terör ve cinayet serisi yıllardan beri devam etmekte ve öldürülen ilericilerin bir tekinin bile katili şimdiye değin bulunmamıştır. Bu olayların gösterdiği şudur: İki toplumun birarada yaşamasını istemeyen, bundan kendi çıkarlarına zarar geleceğini gören emperyalist İngiltere ve ABD, kendine bulduğu gerici yerli işbirlikçileri ile, bizzat yöneticiler eliyle bu cinayetleri planlamakta ve uygulamaktadır.

Herşeye rağmen, ilerici hareket daha da bilenerek gelişip güçlenmektedir. Kıbrıs'ta, öldürülen yurtsever ve ilericilerin anısı, mücadele içinde birer bayrak olarak dalgalanmaktadır.

İngiliz emperyalizminin kendi sömürgelerinde uyguladığı 'böl ve yönet' taktiği, emperyalizmin en genel politikalarından biridir.

Kıbrıs'ta ikinci dünya savaşından sonra sömürgeciliğe karşı hareketin yeni bir evreye girdiğini görüyoruz. İlerici mücadele örgütlü ve savaşçı bir karakter alıyor, geniş halk kitleleri arasında etkisini arttırmaya başlıyor. Bu bağımsızlıkçı mücadelenin güçlenişi, özellikle İngiliz emperyalistlerini telaşlandırmakta gecikmedi. Yerli işbirlikçilerini bu bağımsızlık mücadelesini boğmak için heveslendirdiler.

Sömürgeciler, esas olarak iki toplum içinde de 'taksim' anlayışını yaygınlaştırmaya çalıştılar. İki toplum arasında milli düşmanlık tohumlarını körükleyerek, halklar arasında derin uçurumlar açmada önemli ölçüde başarı gösterdiler. Kıbrıs'ın tarihi bir anlamda bu düşmanlık ve kinin açtığı derin yaraların, olayların tarihi oldu.

İngiliz emperyalizminin dümen suyunda hareket eden gerici Menderes, 1950-60 yılları arasında adanın bütünlüğüne kastedip, çıkardıkları olaylar ve Rumlara karşı düzenlenen saldırılarla Kıbrıs'ın bugününü hazırladılar. Arkasına aldığı sömürgeciler sayesinde gericiler, en iğrenç faşist metodlarla toplumun gerçek çıkarlarından yana olan, Türk ve Rumların ortak amaçları olduğunu ve bunun da emperyalizm olduğunu savunan ilerici muhalefeti yok etmeğe çalıştılar.

Gerici yönetimlerin 'toplu katliam' planları anti-komünizm maskesi altında sürdürülüyor ve iki toplumun parçalanmasını hedefliyordu.

Bütün bunlara karşın, 1958 yılına değin iki toplumun barış içinde yanyana yaşamaları devam etti. Ortak işçi birliklerinde, çiftçi birliklerinde ve diğer kurumlarda iki toplumun emekçileri omuz omuza mücadele ettiler.

Böyle bir durum, gerici kliklerin hoşnutsuzluğunu yaratıyor, emper-

yalist çıkarları tehlikeye sokuyordu. En küçük olayları bile, şovenizm ve diğer topluma karşı nefrete dönüştürmek isteyen siyaset körükleniyor, buna Kıbrıs Türk basını öncülük ediyor ve emperyalist çevrelerin borazanlığı yapılıyordu.

Kıbrıs Türk basını arasında bu gidişe karşı çıkan ilerici, demokrat sesler de eksik değildi. Haftalık 'İnkılapçı' gazetesi yükselttiği gür sesi ile, bu oyunları bozmaya çalışıyor, toplumun kurtuluşu için yabancı çıkar çevrelerinin etkisizleştirilmesi gereğini vurguluyordu.

'İnkılapçı' Gazetesinin sesi 1955 yılında susturuldu. O dönemin Kıbrıs Valisi Harding, yani emperyalistlerin bir celladının verdiği kapatma kararı da yetmedi. Sıra ilerici düşüncelere sahip, iki toplumun kardeşliğinden yana insanlara gelecekti. Bunun için iki topluluk arasında gerginliğin mümkün olduğu kadar arttırılması, İngiliz emperyalistleri ve faşistler tarafından Rum ve Türklerin mal ve mülklerinin ateşe verilip, yakılması, çapulculuk, yağmacılığın yaygınlaşması gerekiyordu. Türk toplumunun başına çöreklenmiş olan faşistler, ilerici Türklerin de imha edilmesi için İngilizlerle açıktan işbirliği yapıyorlardı. Menderes'in aynı yönde Ankara Radyosunda yayınlattığı 'Türk ve Rumlar birarada yaşayamaz' masalı ve bunun sonucunda getirilen 'taksim' 'çözümü' toplumların kardeşliğine indirilmek istenen darbenin veciz ifadelerinden biriydi. Bu siyaseti onaylamayan barışçı Türkler ise, komünist olmakla, 'Rum uşaklığı'yla suçlanıyorlardı.

Bu gidişe en inandırıcı cevap 1958 yılının 1 Mayıs'ında verildi. Kıbrıs emekçileri, 1 Mayıs'ta Türk ve Rum ayrımı yapmaksızın beraberce Lefkoşe sokaklarında yürüdüler. Aynı gün Türk toplumu 'lideri' Fazıl Küçük, komünistlere çatıyor, Rum aleyhtarı propagandaya hız veriyor ve tahriklerin dozunu arttırıyordu. Bunu bir işaret sayan faşist çeteler, aynı gece Lefkoşe Türk Eğitim-Spor Kulübünü basarak, yağmaya başladılar. Saldırı kampanyasının, cinayetler zincirinin bir başlangıcıydı bu olay.

CİNAYETLER SERİSİ

İlk cinayet denemesi Kıbrıs İşçi Federasyonu Türk Şubesi Başkanı Ahmet Sadi'ye karşı yapıldı. 22 Mayıs 1958 günü evinden çıkarken, üç silahlı Türk tarafından yaylım ateşine tutuldu. Yetişen karısını da kurşunlayıp sıvışan katiller, Ahmet Sadi'yi ağır yaralamalarına rağmen öldürmeye muvaffak olamadılar. İşçi Federasyonunun 15 yıldan beri yöneticiliğini yapan sosyalist ve yurtsever Ahmed Sadi, iki toplumun kardeşliği için yılmadan savaşını sürdürmüş ve gericilerin oyunlarını bozan bir önder olmuştu.

Olayı protesto etmek için ertesi gün büyük bir işçi mitingi düzenlendi. Mitingte konuşan Türk temsilci, Türk ve Rum işçilerin birliğini, barış içinde yaşamalarını baltalamaya, parçalamaya yönelen sömürgecilerin ve yerli işbirlikçilerinin karşı-devrimci, halk düşmanı yüzlerini sergiledi.

FAZIL ÖNDER (SARAÇ)

Katliamlar bütün adaya yayılmaya başladı. Ahmet Sadi'ye yapılan saldırıdan iki gün sonra, Lefkoşe Türk semtinin tam merkezinde Fazıl Önder'i yine silahlı Türkler vurup öldürdüler. Fazıl Önder, sömürgecilerin kapatmış olduğu 'İnkılapçı' gazetesinin sahibi ve yazı işleri müdürü idi.

Fazıl Önder, Gazetesinde sürekli Türk ve Rumların anti-emperyalist bir cephede birleşmelerini belirtiyor, iki toplumun birliğini bozmaya çalışan emperyalist planları ve onların yerli uşaklarını teşhir ediyordu. Olaydan üç gün sonra faşist Denktaş'ın örgütü tarafından yayınlanan broşürlerde, cinayetin bu çete tarafından işlendiği itiraf ediliyor, Rumlarla birlikte aynı teşkilata üye olan Türklerin, eğer yaşamak istiyorlarsa bu teşkilatlardan çekildiklerini ilan etmeleri tehditle isteniyordu.

AHMET YAHYA

1958 1 Mayıs'ında yakılıp, yıkılan Türk Eğt. Kulübü yöneticisi olan Ahmet Yahya 29 Mayıs 1958'de, evinde uyurken vuruldu. Mesleği berberlik olan Ahmet Yahya komünist faaliyetçisi olarak damgalanmıştı.

HASAN ALİ

5 Haziran 1958'de 6-7 kişilik bir silahlı faşist çete hedef olarak İnşaat İşçileri Sendikası yöneticilerinden Hasan Ali'yi kurşun yağmuruna tuttular.

AHMET İBRAHİM

Katil Denktaş çetesinin saldırısı sonucu Limasol'lu berber Ahmet İbrahim, 30 Haziran'da öldürüldü. Rumlarla ilişkisini kesmemesi olarak gösterilen cinayet sebebi, Türkler arasında iki toplumun barışçı kardeşliği duygusunu söküp atamadı.

AHMET HULUSİ BARUDİ

Çalıştığı bir Rum işyerinden ayrılması tehdidiyle yıldırılmak istenen

Ahmet Hulusi'ye Limasol'da Belediye Pazarı içinde 5 el ateş edildi. Bir şans eseri ölümden kurtuldu.

Bütün bunların yanısıra, bir seri vahşi tecavüz, dövme, yaralama olaylarına değinmiyoruz. Faşist Denktaş ve çetesinin korkutup sindirmeye çalıştığı insanların sayısı pek çoktur. O, aslında çalışan Türk toplumunun düşmanı, ve kasabı olduğu için barışçı, kardeşçe düşünceler taşıyan birçok emekçinin, ilericinin sindirilmesinin, dövülmesinin, işkence edilmesinin baş mimarıdır. Bu azgınca terör karşısında yurdunu terketmeye zorlanan ilericilerin emekçilerin sayısı da bir hayli kabarıktır.

AYHAN HİKMET / AHMET GÜRKAN

Kıbrıs'ın bütünlüğünü, değiştirmeye yönelik çabalar, Zürih ve Londra görüşmeleriyle yoğunluk kazanırken ve bu düzenin baş tezgahlayıcısı İngiliz emperyalizmi olduğu bilinirken, hazırlanan tuzağa düşülmemesini isteyen yine Kıbrıs'ın ilerici Türk ve Rumlarıydı.

Oysa Zürih-Londra görüşmeleri iki tarafa da zafer diye yutturulmak istendi. Kazanılan zafer, aslında emperyalizmin ve onların işbirlikçilerinindi. Böylece amaçlarına, iki toplumu birbirine düşürmek, kin ve intikam duygularını körüklemek amacına erişmişlerdi.

Bundan sonra Denktaş ve çetesinin halk düşmanı siyasetinin yoğunluk kazandığını görüyoruz. Denktaş, Kıbrıs'ta NATO ve İngiltere'nin hakem gibi gösterilerek, Adayı onlara peşkeş çekmek için uyguladığı metodların ardı arkası kesilmiyordu. Önce Türk teşkilat ve kurumlarına, okullarına, basına yuvalanan bu faşist çete, intikamcı hislerle Türklerin gözünü döndürmek için elinden geleni yapmaya koyuldu.

Denktaş'ın Türkleri sürüklemek istediği uçuruma dikkati çeken bir ilerici ses, tıpkı 1955'lerdeki gibi bir ses duyulmaya başladı. Bu «Cumhuriyet» Gazetesinin diktatörlüğe karşı duyulan sesiydi. Muhalefetteki Halk Partisinin yöneticilerinden olan Ayhan Mustafa Hikmet ve Ahmet Muzaffer Gürkan, Cumhuriyet Gazetesinin yöneticileriydiler.

Katil Denktaş, bu Gazetenin ilerici ve demokrat eğiliminden rahatsızlık duyunca, gazetenin yöneticilerini bürosuna çağırarak gazetenin kapatılmasını isteyerek, aksi halde hayatlarının tehlikede olacağını söyledi. Arkasından baskı ve tehditler sökün etti.

Cumhuriyet Gazetesinin son sayısında, iki toplumu birbirine düşürmek için yapılan planları, tedhişçilerin ve tahrikçilerin yüzlerindeki maskenin indirileceği açıklandı. Gazetenin son sayısının nedeni işte bu haberdi. Gazetenin sahipleri 23 Nisan gecesi evlerinde katledildi. Hiçbir Türk 'lideri' ya da cemaat yöneticisi bu olaydan dolayı ölenlerin ailelerine başsağlığı dilemedi.

Bu iki cinayet bütün Ada'da nefret uyandırdı. Halkın tepkisinden ürken caniler, suçu başkalarına atmaya kalkıştılar. Cenaze törenine üç binden fazla insan katıldı. Denktaş ve çetesinin bütün engellemelerine rağmen...

YİĞİT DEVRİMCİ DERVİŞ ALİ KAVAZOĞLU

Cinayet zincirinin sonu gelmiyordu. Çünkü, gericilerin emperyalistlerle ortaklaşa halkları bölmek ve sömürmek iştahları bitmiyor, buna karşı emekçilerin birliği bozulamıyordu. Bu birliğin en savaşkan savunucularından olan Dr. İhsan Ali ve sendikacı Derviş Ali Kavazoğlu, yayınladıkları bildiri ve broşürlerle anti-emperyalist bilinci yaygınlaştırıyor, faşist çetenin yutturmacalarını sergiliyorlardı.

İşte yeni bir katliam gerekçesi daha ortaya çıkmıştı. Faşistler bu iki devrimciyi katletmeye andiçmişlerdi.

Kavazoğlu, Denktaş ve şurekasının Türk toplumun ittiği karanlık, kan ve ölüm yolunu teşhir etmeye devam ediyordu. Başyazarlığını yaptığı kapatılan İnkılapçı Gazetesinden ve Cumhuriyet Gazetesi ile yakınlığından bu yana sürekli izleniyordu. Defalarca ölümle yüzyüze geldi. Kıbrıs toplumunun geleceğinin barışçı yoldan kurulacağına olan inancını hiçbir zaman yitirmedi. Kavazoğlu'nun yazıları, yerli ve yabancı basına verdiği demeçler, radyo-TV konuşmaları gerici Türk liderliğini çileden çıkarıyor, Türk ve Rumlar birarada yaşayamaz teranesini her defasında boşa çıkarıyordu. Kavazoğlu'nun öncülüğünde Denktaş ve çetesine karşı önemli bir muhalefet, anti-emperyalist bir güç oluşuyordu. Halkı daha fazla aldatamayacaklarını anlayan katil güruhu, ölüm tuzakları kurmaya başladılar.

Kavazoğlu şöyle diyordu:

«Daha dün denecek kadar kısa bir zaman öncesine kadar aynı atölyelerde, aynı dairelerde, aynı maden ocaklarında beraber çalışan, hayat ve çalışma koşullarının düzeltilmesi için birlikte savaşan, aynı yurdun çocuklarına yiyecek vermesi için aynı toprakları terleri ile sulayan aynı spor alanlarında kardeşçe spor karşılaşmaları yapan Kıbrıs'lı Türk ve Rum gençlerini birbirlerine ölüm ateşi saçmak için dağbaşlarına yolladılar.

Türk ve Rum gençlerinin guruplar halinde birlikte söyledikleri barış türkülerini dinleyen Kıbrıs dağları, şimdi insanları toprağa gömen top seslerini dinliyor.

Emperyalistler, iğrenç emellerine ulaşmak ve oyunlarını gizlemek için 'iki toplum birarada yaşayamaz' masalını icad ettiler. Ve yerli çetelerin yardımı ile yalanla, tehditle, zorla onbinlerce Kıbrıs Türkünü yerinden yurdundan ederek başka bölgelere sürdüler. Bugün 20 binden

fazla Türk, evinden, işinden, tarlasından uzak, açıkta, çadırda göçebe hayatı yaşıyor, binlerce genç işsiz, okullarda öğrenim yapılamıyor.

Türk toplumunun başına emperyalistlerin yardımı ile, faşist metodlarla zorla, silahla lider kesilenler, halka gerçek özlemlerini, emperyalizme karşı olan nefretini, barış isteklerini açıklamaya izin vermiyorlar. Zorla Kıbrıs yönetimini ele geçirenler, toplumumuzu emperyalizme peşkeş çekmek ve demokratik düşünceyi susturmak için tıpkı Hitler gibi iğrenç ve canavarca metodlar kullanıyorlar. Demokrat görüşlü gazetecileri öldürüyor, iki toplumun birarada yaşayabileceğini açıklayanlara işkence ediyorlar.»

Bu ses, Türk yöneticileri için en tehlikeli bir sesti. Susturulmak için olmadık düzenler kuruldu. Sonunda 11 Nisan 1965 Pazar günü pusuya düşürüldü. Yanında sendikacı arkadaşı Kosta Mişauli vardı. Faşistler otomatik silahlarla kısa mesafeden iki yiğit devrimciyi taradılar. Barış Gücü kuvvetleri 2-3 saat sonra iki arkadaşın cesedini araba içinde kucaklaşmış olarak buldular.

Denktaş ve hempaları, Kıbrıs toplumunun haklarını yılmadan savunan bu iki savaşçıyı, önderi katlettiği için emperyalizme daha fazla yaranacağını hesaplıyordu. Bugün bu hesabın gerçekleştirildiğini biliyoruz.

Emperyalizme satılmış hainlerin ve elebaşı başkatil Rauf Denktaş'ın alnından hiçbir zaman silinmeyecek bu cinayetler damgası.

12 Nisan 1977

- Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, «Vatandaşların, parti liderlerinin ve siyasi parti lider kadrolarının, seçim mücadelesi dolayısıyla yaptıkları heyecanlı konuşmaları, sükûnetle ve serinkanlılıkla karşılamalarını» istedi.
- 12 Mart döneminin İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün, AP Balıkesir aday adayı olmak için başvurdu.
- Türk-İş Yönetim Kurulu, iki gün süren çalışmaları sonunda AP ile CHP arasında seçme yapamadı. CHP ve AP'den en az % 20 kontenjan istedi. AP ve CHP'ye birer yazı gönderilerek partilerin görüşlerinin sorulması kararlaştırıldı.
- Maliye Bakanlığının önerisi ile AP'li belediyelere 112 milyon lira daha verildi.
- İşverenlerin toplu sözleşme düzenine getirmek istedikleri «ilkelerle» bağlantılı olarak DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası ile Madeni Eşya Sanayi İşverenleri Sendikası arasındaki uyuşmazlık, 40 binin üzerinde işçiyi kapsayacak biçimde düğümlenince, Maden-İş 40 bin işçinin grevi için hazırlıklara başladı.
- ÇKP lideri Hua Kuo Feng'in talimatıyla «Dörtlü çetenin» tahrip ettiği düzeni yeniden kurmak ve ülkeyi üç yıl içinde yeni bir «büyük ileri adım»a hazırlamak için büyük bir «düzen» hareketinin başlatıldığı açıklandı.
- Geniş diplomatik çevrelerde bir «gaf» olarak değerlendirilen

Fransa'nın Zaire olaylarına müdahalesi, Fransa'da geniş tepkilere yol açtı.

● ABD'nin Fas askerlerinin Zaire'ye Fransız uçakları ile taşınmasından haberdar olduğu, ancak olaya doğrudan doğruya müdahalede bulunmadığı, Beyaz Saray sözcüsü tarafından açıklandı.

● Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yasser Arafat, Lübnan'daki Filistin gerillalarını ateşkes anlaşmasına uymaya çağırdı.

● Pakistan'da muhalefet, Lahor'da kabul ettiği bir kararda halkı vergi ödememeye, bankalardaki paralarını çekmeye, kamu taşıt araçlarında bilet almamaya, resmi kuruluşlardan aldıkları borçların taksitlerini ödememeye, ve Butto yönetimini «mali yokluklar içinde boğmaya» çağırdı.

● Çinli yöneticiler, ülkelerini ziyaret eden İngiliz muhalefet liderine öğütte bulundu: «Ülkeyi rahat yönetmek istiyorsanız, sendikaları politikaya karıştırmayın.»

13 Nisan 1977

● CHP, Türk-İş'in şartlarını reddetti.

● Çeşitli firmaların ödedikleri 60 milyon liralık vergi, Gümrük ve Tekel Bakanlığının bir genelgesiyle geri verildi.

● Ankara'daki öğrenci yurtları arandı.

● Anayasa Mahkemesi, DGM'lerden gelen davaların 2. Ağır Ceza Mahkemelerinde görülmesine ilişkin yasa maddesini iptal etti.

● MSP, erken seçim kararı ile, içtüzük değişikliğinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurdu.

● Amerikan Dışişleri Bakanlığı, Zaire hükümetine 13 milyon dolar tutarında askeri malzeme yardımı yapacağını açıkladı.

● Danıştay, ODTÜ Rektörü Tan'ın hazırladığı Akademik Takvimi ve Prof. Ögelman'ın görevine son veren kararını durdurdu.

● Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanlığı Siyasal İşler Daire Başkanı Grubyakov, Atina'da görüşmelere başladı.

14 Nisan 1977

● Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Side ve Kemal Özer, Ecevit'le görüşmek istediler Ancak istek Türk-İş Genel Başkanından gelmediği ve protokole uygun olmadığı gerekçesiyle reddedildi.

● Demirel'in MHP ile işbirliği önerisini Türkeş kabul etmedi.

● Karataş hakkında «memuriyeti işgal»den dava açan Ankara Savcılığı, 3 aydan 2 yıla kadar hapis cezası istedi.

● Renault otomobillerinin tüm tiplerine yeniden 3'er bin lira zam yapıldı.

● Pakistan Başbakanı Butto'nun sağ kolu bilinen Mübaşir Hasan, Pakistan Halk Partisi Genel Sekreterliğinden istifa etti.

● Tarımla ilgili 9 kuruluşun bir araya gelmesiyle «İlerici Tarımsal Örgütler Birliği» kuruldu.

● Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliğinde 300 işçinin işten çıkarılması üzerine direniş başladı.

● TİP Genel Başkanı Behice Boran, «50'ye yakın ilde seçime katılmak üzere hazırlıklarımızı sürdürüyoruz» dedi.

bir YORUM

Pakistan Olaylarının Ardında Gericilik Yatıyor

Pakistan'da 7 Mart'ta yapılan seçimlerden sonra Pakistan Ulusal İttifakı adı altında bir arayagelen muhalefet partilerinin başlattığı olaylar günden güne gelişerek ülkeyi büyük bir iç kargaşaya soktu.

Seçimlerde oyların % 36'sını alabilen muhalefet partileri Pakistan feodalitesinin, eşrafının ve diğer gerici unsurların çıkarlarını temsil ediyor. Butto'nun önderliğinde Pakistan Burjuvazisinin ülkeyi modernleştirme ve feodal ilişkileri kırma yolundaki programına tepki duyan gerici çevreler, Bengaldeş dolayısıyla ortaya çıkan savaşın yararlarının ve ülkede hüküm süren enflasyon ve işsizliğin sıkıntısını çeken kitlelerin hoşnutsuzluğunu dinsel motiflerle Butto hükümeti aleyhine kanalize etmeyi başarmış görünüyor.

Olayları bastırmak amacıyla Pakistan hükümetinin şimdilik kaydıyla üç ilde ilan ettiği sıkıyönetime rağmen gösteriler sürüyor ve polis-ordu birliklerinin açtığı ateş sonucunda bir çok Pakistanlı hayatlarını kaybediyor. Bir batılı gazeteciyle yaptığı röportajda Butto, muhalefetin bir programı olmadığını, yalnızca şeriata dönmek istediklerini belirtmiş ve şöyle demiştir:

«Köylülerin büyük kısmı, emekçi sınıflar, kadınlar, dini azınlıklar ve istikrar isteyen herkes bizi destekliyor... Eğer (görevden) ayrılırsam halk gözyaşlarına boğulur. Kiber'den Karaçi'ye kadar herkes, psikolojik ve moral bakımlarından hizmet ettiğimi bilmektedir. Ülkedeki feodalizmin ve kabile şefliğinin zincirini kırdığımı da herkes biliyor...»

Pakistan'da feodalizme ve kabile şeflerine karşı mücadelesiyle Butto yönetimi ve onun dayandığı Halk Partisi İşçi sınıfı hareketinin henüz sosyal muhalefetin başını çekmediği bu aşamada Pakistan halkı için ilerici bir konuma sahip. Bu yüzden dini duygularla afyonlanmış, bilinçsiz yığınların gericiliğin amaçları doğrultusunda harekete sokulması olayların bir «halk hareketi» şeklinde değerlendirilmesiyle sonuçlanacak yanlış değerlendirmelere yolaçmamalıdır. Pakistan işçi sınıfı ülkedeki burjuva sınıf hakimiyetine karşı uzun vadeli mücadelesini sürdürmektedir.

15 Nisan 1977

● Buzdolabı ve çamaşır makinesi fiyatlarına yeniden zam yapıldı.
● Zaire birlikleri, Katangalı savaşçılara karşı saldırıya geçti. Kongo Ulusal Kurtuluş Cephesine bağlı Katangalı güçler, Şaba bölgesini bombalayan Mirage uçaklarını 50 Fransız pilotun yönettiğini açıkladılar.
● Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu (FIDEF), Türk işçilerin seçim günü yurda gelmesi için, örgüt olarak elinden gelen yardımı yapacağını söyledi.
● Hindistan'da, Gandi taraftarları Kongre Partisinden ihraç ediliyor.
● Ankara Valisi, Ankara'da Halkevlerinin 3 şubesini kapattı.
● Japonya'da 4 milyon işçi greve gitti
● Çukobirlik Başkanı; tröstlerin, Türkiye'nin buğday ihracatını engellediklerini ,bu durumun pamuk ihracatını da olumsuz yönde etkilediğini bildirdi

16 Nisan 1977

● Halkevleri Genel Başkanı Yıldız, «Emniyet Müdürlüğünde işkence yapılıyor. Yeni İçişleri Bakanının 'taraf tutmayacağım' sözünü Ankara Valisi yalanlıyor» dedi.
● Teksif Sendikası Sümerbank'ın 25 tekstil fabrikasında 30100 işçiyi kapsayan grev kararı aldığını ve kararın kademeli olarak uygulanacağını açıkladı.
● DİSK, CHP'yi desteklemesinin gerekçelerini açıkladı.

bir BELGE

DİSK'in CHP'yi Destekleme Kararının Gerekçesi

DİSK'in 1977 genel seçimlerine ilişkin kararı Konfederasyonumuzun ısrarla izlediği demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ile demokrasi ve toplumsal ilerleme için verdiği savaşımın günümüz koşullarındaki en doğal bir gereğidir.

DİSK'in en birinci görevi içinde yaşadığımız kapitalist toplumda sermaye sınıfının gittikçe arttırmaya çalıştığı sömürüyü sınırlamak, böylece işçi sınıfının daha ileri ekonomik ve toplumsal haklara kavuşmasını sağlamaktır. Ancak, ekonomik savaşımla sağlanan haklar özellikle tekelci işverenlerin aşırı kar hırsının doğurduğu aşırı fiyat, vergi ve enflasyon artışı karşısında anlamını yitirmektedir. Ekonomik çıkarları uz-

laşmaz olan sınıflar arasında barış ve işbirliğini kesinlikle reddeden DİSK, bu nedenle sömürüyü sınırlama savaşımını sömürüyü ortadan kaldırma savaşımı doğrultusunda yürütür. DİSK'e göre kapitalizm ile sosyalizm arasında üçüncü bir toplumsal düzen yoktur; sadece sosyalizme varmak için her ülkenin koşullarına göre değişik özellikler gösteren aşamalar vardır.

Sömürünün ortadan kaldırılması ancak işçinin diğer emekçi kitlelerle birlikte siyasal iktidar olmalarıyla, yani siyasal iktidar savaşımı vermeleriyle olanaklıdır. Bazı aşamaların yapılmasını gerektiren bu uzun yol üzerinde atılan her adım özünde siyasal bir anlam taşır. Örneğin, ülkemizde büyük sermaye sahipleri siyasal iktidarları aracılığıyla emekçilerin ücret artışı, daha kısa çalışma süresi, kıdem tazminatı artışı gibi en önemli ekonomik istemlerini geriletmek üzere yeni yeni yasalar çıkartmak istiyorlar. Ayrıca emekçiler yararına kazanılmış bazı yasaları değiştirmek istiyorlar. Ya da Devlet Güvenlik Mahkemeleri gibi yasa tasarıları hazırlayarak ilerici işçi ve halk hareketini ezmek için faşist girişimlerde bulunuyorlar. Bu arada, iktidar da olmanın sağladığı güçle emekçiler üzerinde sömürüyü şiddetlendirmek ve karlarını arttırmak üzere devlet olanaklarını yağmalıyorlar. Siyasal iktidarın büyük sermaye adına sürdürdüğü siyaset biribirine bağlı iki amaca yöneliktir.

a) İşçi sınıfının örgütlü gücü sayesinde ve uzun savaşımlar sonucunda kazanılmış demokratik hak ve özgürlükleri iyice kısıtlayarak baskı düzenini değiştirmeye yönelik işçi sınıfı hareketinin gelişmesini engellemek;

b) Böylece, büyük sermayenin kâr oranını garanti altına alarak sömürü oranını arttırmak.

Bu nedenle işçi sınıfının diğer emekçi kitlelerle birlikte sermaye sınıfına karşı yürüttüğü ekonomik savaşım, genel demokrasi savaşımı ve siyasal iktidar savaşımı bir bütündür. İşçi sınıfı, ekonomik istemlerini elde etmek ve korumak için, demokratik hak ve özgürlükleri korumak ve genişletmek zorundadır. Faşist bir düzenin yerleşmesi halinde emekçilerin satın alma gücü daha da düşerken sömürü iyice azgınlaşacak, buna karşılık örneğin işçilerin ücret artışı için girişecekleri en küçük grevler bile «ulusal güvenlik» yutturmacasıyla yasaklanacaktır. Geçen sıkıyönetim dönemlerinde bu gerçek çok duru bir şekilde yaşanmıştır. Demokrasi savaşımı özünde siyasal savaşımdır. Ve demokrasinin en başta olan savunucusu, tekelci sermayenin baş düşmanı olan bilimsel işçi hareketidir. DİSK bu anlayış içinde, örneğin Eylül 1975 tarihinde demokratik hak ve özgürlükler için mücadele mitinglerini yapmış, yine aynı nedenden dolayı DGM'lere karşı çıkmıştır. DİSK'in sürdürdüğü daha ileri ekonomik, toplumsal ve demokratik haklar savaşımı, her zaman,

MC'nin demokratik yoldan düşürülmesi ve sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzenin kurulması hedefiyle bütünleşmiştir.

Geniş işçi ve emekçi kitlelerin toplumsal, demokratik, siyasal hak ve özgürlüklerinin korunup genişletilmesi DİSK'in en ön saflarında yeraldığı ve işçi sınıfımızın başını çektiği sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen savaşımında önemli kazanımlardır. Bu nedenle DİSK hem demokratik bir ortamdan yana, hem de hükümeti kurmaya en yakın parti olduğu için 1977 genel seçimlerinde CHP'yi destekleme kararı almıştır.

DİSK, seçimlere ilişkin kararını, örgütsel bağımsızlığı içinde, yani:

a) Kendi ilkeleri içinde,

b) Kendi tabanının ve örgüt organlarının denetimi altında ve Genel Kurulunun saptadığı genel politika doğrultusunda,

c) Seçilmiş organlarının bir araya gelmesiyle,

d) Örgüt dışı hiç bir yerden emir ve buyruk almadan,

e) Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ile işçi sınıfının devrimci bilimi doğrultusunda ilerleyen bağımsızlık, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşımından en küçük bir taviz vermeden almıştır.

İşçi sınıfımızın seçimlerde temsil edilmediği günümüz koşullarında DİSK'in CHP'yi desteklemesi somut nedenlere dayanmaktadır. Bu somut nedenlerin DİSK'in sendikal temsilciliğini yaptığı işçi sınıfının hak ve çıkarlarıyla çok yakından ilgisi vardır.

Tekrar ediyoruz: Sömürüyü ortadan kaldırma doğrultusunda savaşım veren işçi sınıfımızın ve emekçi kitlelerin ekonomik çıkarlarının korunup genişletilmesi, demokratik, siyasal hak ve özgürlüklerin korunmasına, geliştirilip genişletilmesine bağlıdır. MC'nin varlığı ve tekelci sermayenin daha güçlü ve uyum halinde bir iktidar arayışı bu hakların, çıkar ve özgürlüklerin, bırakalım genişletilmesini, korunmasını bile artık zorlaştırmaktadır. Tekelci sermaye, 12 Mart açık baskı ve kanlı terör döneminde faşizan bir niteliğe büründüğünü siyasal hukuksal yapının da dışına çıkmış ve böylece kendi yasalarını bile çiğnemiştir.

DİSK'in 1977 genel seçimlerine ilişkin tavrıyla işçilerin, emekçilerin hak ve çıkarları arasındaki bağ işte bu temel gerekçeye dayanmaktadır. Bu bağ DİSK'in başından beri savunduğu ve CHP'nin Kasım 1976 tarihli Kurultayında programına aldığı bir dizi ortak demokratik ve toplumsal istemle somutlanmaktadır. Özellikle V. Genel Kurulundan bu yana DİSK'in ileri demokratik bir düzen hedefine yönelik ekonomik —demokratik savaşımı bu istemlerin ve DİSK'in eylem programı içinde yeralan diğer istemlerin geniş kitleler tarafından benimsenmesini sağlamıştır.

Bu istemlerin en başta gelenleri şunlardır:

1) Düşünce, örgütlenme, inanç ve anlatım özgürlüğü. Tüm Avrupa'da düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün sınırlandığı tek ülke Türkiye'dir. DİSK bu özgürlüğün tam anlamıyla tanınmasını, yerleşmesini savunmakta ve bir an önce, işçi sınıfının kendi devrimci bilimi doğrultusunda bilinçlenmesini baltalayan 142. madde ile yine işçi sınıfının serbestçe örgütlenmesini engelleyen 141. maddenin kaldırılmasını istemektedir. CHP Genel Başkanı da çeşitli zaman ve yerlerde yaptığı konuşmalarda bu maddelerin kaldırılmasından yana olduklarını belirtmişlerdir.

2) İşçilerin istedikleri sendikayı serbestçe seçme hakkı olan referandum.

3) Lokavtın yasadan çıkarılması,

4) İşçi, memur ayrımına son verilerek tüm çalışanlara toplu sözleşme, grev ve sendikalaşma hakkı.

5) Hangi görevde veya meslekte bulunursa bulunsun 18 yaşını doldurmuş herkese ve yurt dışındaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına oy hakkı.

6) İşsizlik sigortası.

7) Kadın işçiler için ücret ve hak eşitliği ile analık haklarının genişletilmesi ve işyerlerinin bu konudaki yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamak üzere önlemlerin alınması.

8) Tüm çalışanların toplumsal güvenliğe kavuşturulması.

9) İşçi, memur ve tüm çalışanların yararına bir vergi sistemi. Asgari geçim indiriminin yükseltilmesi ve asgari ücretten vergi alınmaması.

10) Çalışmayacak durumdaki ve toplumsal güvenliği olmayan tüm yaşlılara ve sakatlara yeterli aylık; işçilerin ve memurların emekli dul ve yetim aylıklarının ücret ve maaş artışı oranında arttırılması.

11 — Yurt dışındaki işçilerimiz. Yurt dışındaki emeklilik ve diğer sosyal güvenlik haklarının Türkiye'deki ile birleştirilmesi, gerek işçimizin gerekse işverenin ödediği primlerin Türkiye'deki SSK'ya aktarılması ve işçimizin emeklilik hak ve aylığı ile diğer sosyal güvenlik haklarının bu istemler gözönünde bulundurularak SSK yasalarına göre hesaplanması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

12) TRT'nin tam bir özerkliğe kavuşturulması ve sinemadan sansürün kalkması.

13) DGM'ler gibi olağanüstü baskı mahkemelerinin kurulmasına yolaçan yasal düzenlemelerin kaldırılması.

14) Sıkıyönetim yasasının demokratikleştirilmesi.

15) Anayasal ve demokratik işçi haklarının kullanılmasını ve işçi

örgütlerinin etkinliğini sınırlayan yasaların değiştirilmesi. Geniş ve genel kapsamlı olan bu formülü DİSK şu istemlerle somutlamaktadır:

— Genel Grev ve Dayanışma Grevi haklarının tanınması, yani sınırsız grev hakkı:

— Grev hakkının toplu sözleşme düzenine bağlı olmaktan kurtarılması için yasalardaki tüm kısıtlamaların kaldırılması;

— İş Yasasının demokratikleştirilmesi ve tüm işyerlerinde işçileri ilgilendiren tüm konularda işçi sendikalarının söz ve karar sahibi olmalarını sağlamak için gerekli yasa değişikliklerinin yapılması;

— 1 Mayıs'ın yasalarda da işçi bayramı olarak yer almasını sağlamak için gerekli düzenlemelerin yapılması...

16) Belediyelerin, başta idari olmak üzere, gelir artışı ile fiyat denetimine ve kentleşmeye ilişkin yetkilerinin genişletilmesi ve daha etkin bir şekilde görev yapabilmesinin sağlanması.

17) Demokratik hak ve özgürlüklerin her türlü yasal sınırlamadan kurtarılması. DİSK 12 Mart döneminde Anayasa'da ve diğer yasalarda yapılan anti-demokratik değişikliklerin iptal edilmesini, faşist örgütlenmelerin yasaklanmasını ve siyasal cinayetlerin suçlularının bulunarak cezalandırılmasını istemektedir.

Sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen doğrultusunda bu acil istemlerin hayata geçirilmesi, her şeyden önce:

a) Parlamento içi ve dışı demokrasi ve ilerlemeden yana olan tüm örgüt, güç ve kişilerin eylem birliği ile dayanışmasına,

b) Başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm emekçi kitlelerin bu eylem birliği ve dayanışmanın oluşmasını önlemeye çalışan her türlü eğilime karşı uyanık olmasına ve etkin ve sürekli savaşım vermesine bağlıdır. DİSK bu istemlerin hayata geçirilmesini için atılan tüm adımları destekleyecektir.

DİSK, parlamento içi ve dışı demokrasi ve ilerlemeden yana olan tüm örgüt, güç ve kişilerin eylem birliği ve dayanışmasının gelişip güçlenmesi için tüm çabayı harcarken;

— NATO'dan ve CENTO'dan çıkılması, ikili kölelik anlaşmalarının yırtılıp atılması, askeri üs ve tesisleriyle birlikte tüm yabancı askerlerin ülkemizden çıkartılması ve genel olarak ulusal bağımsızlığımız için,

— Faşizmin maddi temeli ve kaynağı olan emperyalist ve işbirlikçi tekellerin egemenliğinin engellediği ve gerçekleşmesi için köklü dönüşümleri gerektiren toplumsal kurtuluş ve ilerleme ile ulusal kalkınma için,

— Tüm askri blokların kaldırılmasını, nükleer ve diğer kitle imha silahlarının yasaklanması ile genel silahsızlanmayı, Helsinki Sonuç Belgesi kararlarının uygulanmasını, siyasal yumuşamanın askeri yumuşa-

ma ile bütünleştirilmesini ve komşularımızla saldırmazlık anlaşmaları yapılmasını, çok yönlü ilişkilerin geliştirilmesini içeren kalıcı, adil ve sürekli bir dünya barışı için, verilen uzun süreli savaşımın ilerleyerek hedefine varması için bu hedefte birleşen tüm güçlerle birlikte savaşımını sürdürecektir.

DİSK, bu raporda açıklanan gerekçe ve nedenler doğrultusunda tüm üyelerini, DİSK'in sendikal anlayışını ve ilkelerini benimseyen tüm emekçileri 1977 genel seçimlerinde CHP'yi desteklemeye çağırır.

İşçileri şerefsizlikle, yurtseverleri vatan hainliğiyle damgalayan, faşist canilere kanat geren Cumhuriyetçi kuşakları namussuzlukla suçlayan, ulusal zenginliklerimizi, ulusal onurumuzu emperyalist güçlere peşkeş çeken ve emekçi halkımızın çıkarlarını, hak ve özgürlüklerini ayaklar altına alan büyük sermayenin gerici ve faşist siyasal temsilcilerine MC partilerine verilecek bir tek oyumuz yoktur.

17 Nisan 1977

• Demirel, MHP'ye çağrısını tekrarlayarak, «sonra barışalım derseniz, iş işten geçer,» dedi.
• Aydın'a bağlı Çine ilçesinde komandoların CHP ilçe binası ve TÖB-DER şubesini basmaları üzerine çıkan çatışmada bir kişi öldü.
• Ecevit, «5 Haziran seçimleriyle çok uluslu sermaye çevreleri ve işbirlikçilerinin dönemi sona erecek» dedi.
• Afrika Birliği Örgütü, Zaire'de Mobutu yönetimini desteklediğini açıkladı.
• Altı milyona yakın Belçika'lı seçmen, ağır ekonomik sorunları çözümleyecek bir hükümet seçmek üzere sandık başına gitti .
• Faik Türün'ün adaylığı Burhaniye'de tepkiye yol açtı.
• Kırşehir'de Seçim Kurulu üyeliklerini TÖB-DER'li öğretmenler kazandı.
• İçişleri Bakanı Özbek: «Olayları çıkaran aşırı ideolojiye sahip 2-3 bin kişinin işi bir gecede biter.»
• Köy Enstitülerinin 37. Kuruluş Yıldönümü kutlanıyor.

bir YORUM

Köy Enstitüleri

Köy Enstitülerinin tekelci burjuva iktidarı tarafından kurulup sonra yine aynı iktidar tarafından gözden çıkırılarak kapatılmasının esas nedeni, Köy Enstitüleri yoluyla köyü «kendi içinden canlandırma» denemesinin Türkiye'de tekelci kapitalizmin gelişme dinamiğine ters düşmesi olmuştur. Zamanın iktidarının Köy Enstitülerini kurmaktan amacı, kırsal

bölgelerde pre-kapitalist sömürü ilişkilerini değiştirmek, köyde kapitalizme pazar alanı açmak, ve feodal ideolojiyle savaşmaktı. Yani bir sömürü biçiminin yerine bir başkasını geçirmekti. Bu nasıl olacaktı?

Köyde üretim, eğitim yoluyla modernleşip rasyonelleşecek, köy kendi içinde kalkınacaktı. Köyde yer yer hâkim pre-kapitalist üretim ilişkilerinin yerini yaygın kapitalist üretim ilişkileri alacaktı. Yan küçük üretim geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktı. Köy Enstitülerinin bütün eğitim hedefleri ve çalışma tarzı buna göre düzenlenmişti.

Oysa İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde tekelci burjuvazi, devletçilik siyasetinin sağladığı ilk birikim temeli üzerinde savaş yıllarının özel koşullarından da yararlanarak gerçekleştirdiği sermaye birikimini en rasyonel bir biçimde nasıl değerlendireceği sorunuyla karşılaştı. Bunun için şehirler de ucuz emeğe muhtaçtı. Bundan başka ABD «yardım»larının da etkisiyle uç veren «kalkınma» ortamında tarımda makineli büyük üretimin gelişmesi söz konusuydu.

Bu durumda köyde küçük üretimi geliştirerek, dolayısıyla köylüyü köyde tutarak köyü kalkındırma denemesinin «ekonomik gerçekler»e uymadığı görüldü. Onun için bu denemeye son verildi.

İdeolojik plânda ise Köy Enstitülerinde feodal ideolojiye açılan savaş giderek kendi amaçlarını aşmaya yöneldi. Pre-kapitalist sömürünün bilince çıkarılması, Köy Enstitülerinde yetişen öğretmenlerde ve onların öğrencilerinde sömürünün her türlüsüne karşı fikirleri geliştirmeye başladı. Bu da zamanın CHP iktidarının, bir ayağı pre-kapitalist ilişkilerde olduğu için zaten baştanberi homurdanmakta olan sınıfsal iktidar ortaklarının büsbütün âcilleşen uyarılarına kulak verip Enstitüleri kapatmasına yetti.

18 Nisan 1977

- AP ve MHP «Sandık güvenliği için» birlikte hareket edecek. MHP Genel Başkan Yardımcısı, AP ile sandık güvenliği konusunda ortak hareket edeceklerini açıkladı.
- İller Bankasının Belediyelere para yardımından 184 belediye yararlandı. Bunun 150'sinin AP'li belediyeler olduğu açıklandı.
- Avrupa Gazeteciler Derneği Başkanı Schwöbel: «Helsinki ruhu, herşeye karşın gelişiyor» dedi.
- Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad, Orta Doğu sorunu üzerinde görüşmelerde bulunmak üzere Moskova'ya gitti.
- İçişleri Bakanı Özbek'in «aşırı ideolojiye sahip 2-3 bin kişinin bir gecede işinin bitirilmesi» yolundaki sözleri tepkilere yol açtı. TSİP Başkanlık Kurulu tarafından konu ile ilgili olarak yayınlanan bildiride İçişleri Bakanının görevden alınması istendi.
- Türkiye ile Finlandiya arasında, madencilik, petrol ve haberleşme alanlarında işbirliği yapılacağı açıklandı.

- İGD Genel Merkezi ve Eminönü şubesine yapılan polis baskınında, 25 genç gözaltına alındı.
- Komandolar, İstanbul'da Fatih Ticaret Lisesi ve Vatan Lisesinden sonra Mehmet Beyazıt Lisesini işgal ettiler.
- MHP'deki «Hilalciler» diye anılan dinci unsurlarla «Irkçı» unsurlar; MSP'de ise Nakşibendi tarikatından olanlarla, Nurcular arasında yoğunlaşan çekişme, sert çatışmalara dönüşüyor.
- MESS'in toplusözleşme görüşmelerindeki uzlaşmaz tutumuna karşılık; DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş Sendikası, işkolu düzeyinde genel grev çağrısı yaptı.
- Türkiye Sivil Havacılık Sendikası Hava-İş'in Genel Başkanlığına Sosyal Demokrat grubun adayı olan Zihni Barın seçildi.
- CHP'de 92 aday adayı Genel Merkezce veto edildi. Vetolar CHP'de olaylara yol açtı.
- Enerji projelerinin iç ve dış finansmanı, döviz kalmadığı gerekçesiyle durduruldu.
- İktisadi Kalkınma Vakfı tarafından yapılan bir araştırmada, Türkiye'nin Batı için kolaylıkla vazgeçilir bir ülke olmadığı belirtildi.
- Hindistan'da yeni hükümet 9 eyalette erken seçimlere gidilmesini istedi.
- Yunanistan'da muhalefet liderleri, Türkiye ile Yunanistan arasındaki bütün görüşmelerin kesilmesini istediler.
- Belçika'daki seçimlerde Sosyal Hıristiyan Partisi başarı sağladı.
- Brejnev, Zaire'ye yapılan yabancı müdahaleleri kınadı ve bu ülkede olayların olumsuz yönde gelişmesi halinde sorumluluğun Zaire'nin içişlerine dışardan müdahale edenlere ait olacağını söyledi.
- İran Şahı Pehlevi, Krupp'tan sonra diğer bazı Alman firmalarına ortak olmak istediklerini açıkladı.
- Ankara'da, başta TÖB-DER olmak üzere demokratik kuruluşlar, genel seçimler öncesinde acil taleplerini dilegetirdiler.

bir BELGE

Demokratik Örgütler, Seçim Öncesi Görüş ve Taleplerini Açıkladılar

Çağdaş Hukukçular Derneği, TÜM-DER, TÜMÖD, TMMOB, TÖB-DER, TÜTED, PİM, İGD, TÜS-DER, TÜMAS, TİB, İKD, D.G.D.F., Halkevleri, ATO Genel Başkanları «SEÇİMLER ÖNCESİNDE ÖRGÜTLERİNİN ORTAK GÖRÜŞ VE TALEPLERİNİ» açıkladılar.

Egemen güçlerin, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakalar üzerinde sürdürmekte olduğu faşist baskı ve terör yoğunla-

şırken, ülkemiz bir seçim sorunuyla karşı karşıya kalmış ve nihayet seçim sürecine girmiş bulunmaktadır.

Dışa bağımlı tekelci burjuvazinin, bunalımına bir çözüm olarak görmesi ve bu bunalıma karşı yükselen toplumsal muhalefetten ürkmesiyle gündeme getirilen erken seçim sorunu, MC'nin bir kanadının doğal desteğini alırken, ana mulafetin önemli bir itirazıyla karşılaşmamıştır.

1977 yılında yapılacak seçimlerin önemi ve Türkiye açısından anlamı hiç kuşkusuz yadsınamaz. Ancak, seçim eşittir kurtuluş biçiminde bir yaklaşım mekanik bir yaklaşımdır. Böyle bir anlayış, faşist baskı ve terörün yoğun olduğu bir ortamda en azından emekçi sınıf ve tabakalara doğru olmayan bir mesajı iletmekten öte bir anlam taşımaz.

Seçim, erken veya geç, emperyalizm ve faşizme karşı demokratik güçlerin birlikte vermekte olduğu uzun soluklu mücadele, bir araçtır; ancak kurtuluş değildir. 1977 ortamında ise seçim, bağımsızlık demokrasi mücadelesinde özel önem taşıyan bir sıçrama taşıdır.

Emperyalist-Kapitalist sistemin ülkemizde de dayattığı kaçınılmaz bunalımlar ve bu bunalımlardan kaynaklanan faşist baskılara karşı mücadele ancak işçi sınıfının öncülüğünde tüm demokratik güçlerin vereceği ortak mücadele sonucu kesin başarıya ulaşacaktır.

Emperyalizme ve faşizme karşı mücadele, Türkiye'nin bugünkü koşullarında bir seçim döneminin kısa zaman aralığına sığdırılamayacağı gibi, tüm demokratik güçlerin asgari taleplerini ortaya koymadan seçim amaçlı, kayıtsız şartsız bir destek anlayışıyla da ele alınamaz.

Bu amaçla biz, demokratik kitle örgütleri olarak, seçimlerin, faşist baskı ve terörün görünürdeki temsilcisi MC'nin bulunduğu bir ortamda yapılmasını son derece sakıncalı görüyor ve bunun ötesinde aşağıdaki taleplerimiz maddi temelleriyle emperyalizme ve faşizme karşı mücadele de ön plana çıkarmayı kararlaştırmış bulunuyoruz.

TALEPLERİMİZ

1 — İşçi-memur ayrımı yapılmaksızın tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı, sendika seçme özgürlüğü (referandum) tanınmalı, grev silahıyla donatılmamış sendika aldatmaca olduğundan reddedilmeli, lokavt yasaklanmalıdır. Tüm çalışanlara işçi sınıfı sendikalarında örgütlenme hakkı sağlanmalıdır.

2 — Genel grev ve dayanışma grevi hakkı kayıtsız şartsız sağlanmalıdır.

Tüm yüksek öğrenim kurumlarının özerk ve demokratik olması sağlanmalı, hükümetlerin üniversite yönetimine el koyma yetkisi kaldırılmalıdır.

3 — Demokratik hak ve özgürlükleri engelleyen tüm yasa maddeleri, özellikle 141-142. maddeler ve idam cezası kaldırılmalı, bağımsız yargı ve savunma hakkı ilkelerine aykırı yasalar değiştirilmeli, siyasi eylemlerden hüküm giyenler için af çıkarılmalıdır.

4 — «Siyasi Partiler ve Seçim Kanunu» demokratikleştirilerek;

a) Tüm memurlara siyasi partilere üye olma hakkı tanınmalı,

b) Seçmen yaşı 18'e indirilmelidir.

5 — Çalışan halkın ekonomik-demokratik, mesleki ve kültürel her türlü örgütlenmesini ve eylemini engelleyen yasalar kaldırılmalı, özellikle dernekler, toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasaları demokratikleştirilmeli ve dernekler amirlerin keyfi denetiminden kurtarılmalıdır.

6 — Analık toplumsal bir işlev sayılmalı, yaşamın her alanında kadın erkek eşitliğini engelleyen yasa maddeleri kaldırılmalıdır.

7 — Eğitim kurumlarında can güvenliği, öğrenim ve öğretim özgürlüğü sağlanmalı, eğitimin faşistleştirilmesine yönelik mevzuat ve uygulamalara son verilmeli, faşist öz taşıyan, özellikle MC'nin ders kitapları kaldırılmalı, ders kitapları bilimsel bir içeriğe kavuşturulmalı.

Faşist baskılar sonucu hakları ellerinden alınan öğrencilerin kayıpları giderilmelidir.

8 — Kamu kuruluşlarındaki faşist ve gerici unsurlar ayıklanmalı, kıyıma uğrayanların mağduriyeti giderilmeli, TRT demokratik-özerk bir kurum haline getirilmelidir.

9 — Doğu'daki emekçi halk üzerinde uygulanan ırkçı-şoven, asimilasyoncu uygulamalara son verilmeli, soykırımcı girişimler önlenmeli; işkencelere, yasa dışı tutuklamalara ve soruşturmalara son verilmeli bu uygulamaların sorumlularından, cinayet şebekelerinden mutlaka hesap sorulmalı, her alanda can güvenliği sağlanmalıdır.

10 — T.C. Hükümetinin de imzaladığı 1975 Helsinki, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Sözleşmesi'nde garanti altına alınan tüm haklar hayata geçirilmelidir.

11 — Kamu personeli, kendi kurumlarının yönetim ve denetimine katılmalı,

a) SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur gibi sosyal güvenlik kurumları tek bir örgüt haline getirilerek yönetim ve denetimi üyelerine verilmeli,

b) MEYAK kesintilerince son verilip birikmiş kesintiler faizleriyle iade edilmeli,

c) Sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonu yaygınlaştırılmalı, ilaç tekellerine pazar yaratan insan sağlığını sömürü aracı yapmayı amaçlayan genel sağlık sigorta yasa tasarısı çıkarılmamalı,

d) Asgari ücretten hiçbir vergi alınmamalı, işsizlik sigortası sağlanmalıdır.

12 — Emperyalizmin askeri, ekonomik, politik ve kültürel örgütlerinden çıkılmalıdır.

Biz demokratik kitle örgütleri olarak, yukarıda belirtilen taleplerimiz doğrultusunda, seçimlerden önce ve sonra dün olduğu gibi bugün ve yarın da en kararlı bir biçimde mücadelemizi sürdüreceğimizi ve bu taleplerimizden ödün vermeyeceğimizi kamuoyuna duyururuz.

20 Nisan 1977

- DİSK'e bağlı Genel İş Sendikasına üye 5 bin işçi, Türk-İş'e bağlı Türkiye Genel-İş Sendikasını, yetki almak için sahte fiş düzenlemekle, Bölge çalışma Müdürlüğünü de buna göz yummakla suçlayarak, İstanbul Bölge Müdürlüğünü işgal ettiler.
- Türkiye Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD), ithalatın % 80'nin AET'den yapıldığını söyleyerek, Türkiye'nin AET'den vazgeçemeyeceğini öne sürdü.
- Erzurum'da MSP ve MHP'li gençler arasındaki çatışmadan sonra 132 MSP'li genç gözaltına alındı.
- MSP'de Genel Merkeze karşı adaylığını koymayan 14 milletvekili çeşitli partilerden gelen teklifleri reddettiler.
- Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikasına karşı üye çoğunluğunu sağladığını öne süren Bağımsız Çelik-İş Sendikasının, 7 bin üye fişinden 5 bininin sahte olduğu tespit edildi.
- NATO Başkomutanı, batılı ülkelerin savunma harcamalarını yüzde 5 artırmalarını istedi.
- Karataş, görevden alınması yolundaki kararname 30 Nisan'a kadar çıkmazsa istifa edeceğini açıkladı.
- Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad'ın Moskova'da Sovyet yöneticileriyle yaptığı görüşmelerin sonunda taraflar, Ortadoğu sorununun konunun bütün cephelerini kapsayan bir çözüm getirilmesi ve Filistinlilerin tüm haklarına saygı gösterilmesi çağrısında bulundular.
- 20 Arap ülkesi ile Filistin Kurtuluş örgütünün temsilcileri 860 milyon dolar olan «Arap Para Fonu»nu kurdu.
- SSCB Dışişleri Bakanlığı Avrupa Dairesi Başkanı Vassili Grubyakov, Kıbrıs'ta Türk ve Rum toplumu yetkilileriyle yaptığı görüşmeler sonunda verdiği demeçte ülkesinin, adada Kıbrıs'ın toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını koruyacak barışçı bir çözümü desteklediğini söyledi.

21 Nisan 1977

- CHP ve AP'nin cevap yazılarını görüşmek üzere toplanan Türk-İş Yönetim kurulunda sert tartışmalar oldu. Maden Federasyonu Genel Başkanı ve Türk-İş Genel Başkanvekili Kemal Özer, Federasyon Başkanlığı dışındaki tüm görevlerinden istifa ettiğini açıkladı.
- Moskova Radyosu, Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis

Corvalan'a, uluslararası Lenin Barış ödülü verildiğini açıkladı.
- Türkiye'nin kamu yatırımları için en fazla SSCB'den kredi aldığı açıklandı.
- TEKSİF Sendikasının toplu sözleşme görüşmelerinde çıkan uyuşmazlık nedeniyle Sümerbank'a bağlı 31 bin işçinin 25 işyerinde aldığı grev kararına karşı işveren lokavt kararı aldı.
- Pakistan'da sokağa çıkma yasağı ilan edildi.
- Bir süreden beri kuruluş hazırlıkları yapılmakta olan Barış Derneği, yasal işlemlerini tamamlayarak faaliyete geçti.
- ABD'nin İzmir Başkonsolosu Eğe'de parti örgütlerini dolaşarak bilgi topluyor.
- Savcılık, Danıştay kararlarını uygulamayan İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürünün hapsini istedi.

22 Nisan 1977

- Türk-İş yöneticisi Kemal Özer istifa etti. Türk-İş'in Amerikalı danışmanı Miller'in Vietnam'da görev yaptığı açıklandı.
- ABD Konsolosu İzmir'de parti örgütlerini dolaşarak nabız yokluyor.
- Barış Derneği kuruldu. Dokuz kişilik Yönetim kurulu şöyle: Reha İsvan, Ali Sirmen, Enis Coşkun, Mahmut Dikerdem, Bahtiyar Erkul, Bedir Aydemir, Erdal Atabek, Zülal Kılıç, Cüneyt Başbuğ
- Anayasa Mahkemesi MSP'nin başvurusunu reddetti.
- Çay-Kur'un bu yıl 50.000 ton yaş çayı imha edeceği şanılıyor.
- 2,3 milyar liralık yabancı sermaye bir yılda 1,4 milyar lira transfer etti.

23 Nisan 1977

- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlanıyor
- Van deprem felaketzedeleri, Demirel'in temelini attığı konutlarda oturmayacaklarını açıkladılar.
- TÜRK-İŞ, seçimlerde sendikalarını serbest bırakıyor.
- TÖB-DER, seçimlerde MC'nin devrileceğini açıkladı.
- 1 Mayıs'a TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların da katılacağı bildiriliyor.

bir BELGE

Türk-İş'in Bir Siyasi Partiyi Destekleme Koşulları

Türk-İş'in destekleyeceği siyasî partinin:

1 — Türk-İş'in ana tüzüğünde yer alan 24 ilkesini eksiksiz kabul etmesi, bu kabüle uygun olarak ve aşağıda derlenen koşulların yerine ge-

tirilebilmesi açısından partinin yetkili organlarından geçirilmek suretiyle kararlar alarak tüzük, yönetmelik ve parti programında gerekli değişikliklerin yapılacağını taahhüt etmesi ve Türk-İş ilkelerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda açık, kesin görüşlerini yazılı olarak inandırıcı bir biçimde belirtmesi ile bu konulara seçim bildirgesinde yer vererek ilan etmesi.

2 — Türk-İş'in 24 ilkesinin iktidar veya iktidar ortağı olunması halinde hükümet programına alınacağını ve bu ilkeler doğrultusunda çalışmalara geçileceğini, kabul ve ilan etmesi.

3 — İktidar, iktidar ortağı veya muhalefet partisi olarak Meclislerin çalışmalarında hazırlık veya değişimleri Türk-İş'ce belirtilen yasaların öncelikle çıkartılmasını kabu eltmesi ve çalışma hayatının gerektirdiği yasalar ile sosyal ve ekonomik konulardaki yasa düzenleme ve değişikliklerinde Türk-İş'in 24 ilkesini içeren hükümlere yerverilmesi ile Türk-İş'in görüş ve onayının önceden alınması ve yer verilmesini, dolayısıyla yasa gücündeki kararnamelerin hazırlığında da aynı yolun izlenmesi ile ayrıca kalkınma planlarının hazırlanmasında ve yasalaşmasında da aynı yolun izlenmesini kabul etmesi.

4 — Yasaların, yasa gücündeki kararnamelerin kalkınma planlarının hazırlık çalışmalarında ve özellikle çalışma hayatını ilgilendiren konularda parti içi komisyonlarda Türk-İş'e ağırlıklı temsil ve söz yetkisi tanınması ile Meclisler komisyonlarında da Türk-İş'in temsilinin sağlanmasını kabul etmesi.

5 — Parti içi organlarda (Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Onur Kurulları vs. gibi) Türk-İş'in yüzde 20 oranında temsilinin sağlanmasını kabul etmesi.

6 — Türk-İş'in siyasal desteğinin etkinliğinin sağlanması açısından, işçi teşekkülü olarak yalnızca Türk-İş'e:

a) Genel seçimlerde, Yasama Meclislerinde, Meclisler üye tam sayısının asgari yüzde 10'u oranında yer verilmesini,

b) Mahalli seçimlerde, yerel yönetim meclislerinde yüzde 20 oranında yer verilmesini,

Bu oranların gerçekleşmesi için adayların seçilebilir sıralara konulması veya yer alması bakımından gerekli önlemlerin alınmasını,

c) Partinin iktidar veya iktidar ortağı olması halinde Bakanlar Kurulunda yüzde 20 oranında yer verilmesini,

d) Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu teşebbüslerin veya Maliye Bakanlığının iştirakçisi olduğu kurumların Yönetim Kurulları üyelikleri için yapılacak atamalarda mevcut yasa ve buna uygun tüzüğüne göre yapılan seçimle gelen işçi temsilcileri dışında Türk-İş'e yer verilmesini kabul etmesi,'

7 — Partinin Meclisler gruplar toplantılarını ve toplantı gündemlerini toplantı öncesinden Türk-İş'e bildirilmesini, grup toplantılarında Türk-İş'in seçilmiş üyelerine temsil ve söz hakkının sağlanmasını kabul etmesi.

8 — Meclislerdeki müzakerelerde dilerse seçilmiş Türk-İş temsilcilerine özellikle çalışma hayatını ilgilendiren konularda öncelikli söz hakkı verilmesi ile gündemlere alınacak konular içerisinde Türk-İş'in öncelik isteklerinin sağlanmasını kabul etmesi.

9 — Parti —Türk-İş—politika ilişkilerinin düzenlenmesi ile bu konudaki uyuşmazlıkların gederilmesi için üst düzeyde eşit sayılı bir komitenin görev yapmasını kabul etmesi.

10 — Partinin tüm toplantıları ile Meclisler çalışmalarında ve her tür mitinglerinde, yayınlarında Türk-İş'in desteğinin yetkililer ve sözcülerle açıklanmasını kabul etmesi.

Destekleme koşulları olarak saptanmıştır.

24 Nisan 1977

- TÜRK-İŞ'e bağlı 26 sendika seçimlerde CHP'yi destekleyecek
- Moskova'da yapılan Lenin'in doğum günü törenlerinde ÇHC temsilcileri salonu terketti.
- Korutürk 23 Nisan mesajında «itidal» tavsiye etti.

25 Nisan 1977

- Etiopya, 5 ABD tesisinin 4 gün içinde kapatılmasını istedi.
- Uluslararası af örgütü: 19 ülkede 283'ten fazla tutuklu sendikacı var
- Cephe hükümeti döneminde 32 İlköğretim müfettişi görevden alındı.

26 Nisan 1977

- Ankara'da deşifre olmuş 4 CIA ajanı görev yapıyor.
- TBP İstanbul Örgütü parçalanıyor
- TÜRK-İŞ'in Parti kurması isteniyor. Teklif TEKSİF Genel Başkanı Şevket Yılmaz'dan geliyor.
- ÇHC Şili'ye 990 milyon lira borç verdi.
- Seçimlerde AP ile işbirliğinden yana olan Devlet Bakanı Mustafa Kemal Erkovan MHP'den ayrılıyor.

1977 BAŞLARINDA SINIF MÜCADELESİNİN PERSPEKTİFLERİ-3

C) Güncel Sosyalist ve Demokratik Görevlerimiz

Türkiye'de genel sınıf mücadelesinin şu anki mevcut durumunu işçi sınıfı açısından inceleyen ve ilk bölümünü Mart sayımızda verdiğimiz yazının üçüncü ve son kısmını yayınlıyoruz. Acil sosyalist ve demokratik görevleri inceleyen üçüncü kısmını aşağıda bulacaksınız.

İLKE

M. SÜREYYA ÖNGEN

Yazımızın ilk iki bölümünde egemen sınıfların ve sosyalist, demokratik hareketin bugünkü durumuna değgin parmak basılması gerekli noktalarını vurgulamıştık. Yazımızın son bölümünde, bugünkü mevcut koşullarda güncel sosyalist ve demokratik görevlerimizi ayrıntılı olarak özetlemek istiyoruz.

1977 GENEL SEÇİMLERİ

1977 genel seçimleri gerek emekçi sınıflar ile egemen sınıflar arasındaki temel mücadele açısından gerekse egemen sınıfların kendi aralarındaki ilişki ve çelişkiler açısından Türkiye toplumsal olaylarında önemli bir yer tutmaktadır.

5 Haziran seçimleri sosyalist olsun veya olmasın, demokrasiden yana tüm güçler ile demokrasi düşmanı güçler arasındaki mücadele-

nin 1977 yılı politik arenasındaki en önemli odak noktası hâline gelmiştir.

Hiç kuşkusuz seçimlere bir «düzen değişikliği» ya da böyle bir değişikliğe giden yolda bir «ileri adım» olarak bakmak doğru değildir. 1977 seçimlerinin sonucunda en iyimser ihtimaller bile gerçekleşse, bu sadece reformcu ve demokratik bir burjuva iktidarından başka bir anlama gelmeyecektir. Sosyal demokrasinin iktidara gelmesini, Türkiye toplumunun demokratikleşmesinde önemli ve elverişli bir evre olarak görmek ve ayrıca bu ortamda emekçilerin acil ekonomik ve demokratik taleplerinin gerçekleştirilmesi, yaşama ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi için elverişli olanakların doğacağını bir CHP iktidarını «halkçı» vb. olarak görmek derin bir yanılgıdır.

Fakat 1977 genel seçimleri sonrasında sandıktan en iyimser bir ihtimalle bile bir «ileri demokrasi» ya da «halktan yana iktidar» çıkmayacağını bilmek, bu seçimlerin önemini küçümsemek ve Türkiye toplumunun demokratik gelişiminin bu noktasında bir demokratik başarının getireceği olanakları reddetmek anlamına gelmez.

1977 seçimleri halk düşmanı güçlerle demokrasi güçleri arasındaki mücadelede önemli bir yer tutuyor ve demokrasi güçleri bu mücadeleyi kazanmalıdırlar. CHP'nin solundaki siyasal güçlere baktığımızda, bu seçimlerin önemini ve getireceklerini fazlasıyla abartan hayalciliklerle, küçümseyen sektarizmlere, her ikisine birden rastlanmaktadır.

«SOL»-KANAT REVİZYONİZMİ ve «SAF DEMOKRASİ» HAYALLERİ

> «Biz anarşist değiliz ve ülkede hangi rejimin, en kısıtlı demokratik hak ve özgürlüklerle bile olsa **burjuva demokrasisi biçimindeki burjuva diktatörlüğünün mü, yoksa açık faşist biçimdeki burjuva diktatörlüğünün mü bulunduğu gerçeğine kayıtsız kalamayız. O demokratik hak ve özgürlüklerin her biri yüzlerce yıllık mücadelelerle, binlerce işçinin kanı ve canı pahasına kazanılmıştır. Bunların bir milimini bile terketmeğe hakkımız yoktur.**»
>
> **G. Dimitrov**

CHP'nin solundaki güçler arasında Haziran seçimleriyle ilgili belli başlı yanlış tavırlardan birincisini «sol»-kanat revizyonizmi oluşturmaktadır.

«Sol»-kanat revizyonizmi, seçimlerin önemini küçümsemekte ve seçimler sonrasında demokratik bir iktidarın kurulmasını pek önemsememektedir. Bu tutumun başlıca iki temel nedeni vardır: birincisi, «sol»-kanat revizyonizmi kendi ideolojisi gereği güncel demokratik mücadeleyi ve bu mücadelede kazanılacak yeni mevzileri önemsemez. Kitlele-

ri genel ve soyut bir devrim edebiyatı ile kof slogancılıkla oyalar. Yığınların İKTİDAR mücadelesine ancak ve ancak, onların somut ve günübirlik ekonomik - demokratik mücadelesine öncülük yaparak kazanılabileceği gerçeğini önemsemez. İşçi sınıfı biliminden **temel** bir sapmayı yı temsil eden «sol»-kanat revizyonizminin bu anlayışı, aynı zamanda burjuva iktidarları arasında ayırım gözetmeyerek, onların hepsini aynı kaba koymak tutumu izler. «Sol»-kanat revizyonizmi devrimci durumun bulunmadığı koşullarda bile kitlelerin önündeki âcil görevin, ilk adımın her zaman için, her durumda sosyalist demokrasi ile burjuva demokrasisi arasında bir tercih yapmakla karşı karşıya bulunduğunu savunmaktadır. (Kaldı ki, bu çizgi bilimsel sosyalizmin dışında bir küçük burjuva siyasî eğilimi olduğundan, gerçekte «sol»-revizyonistlerin savundukları demokrasi, bir **sosyalist demokrasi** (işçi sınıfı demokrasisi) de değildir. Sadece ne olduğunu kendilerinin de bilmediği ve özünde idealist bir «saf demokrasi» hâyâlini taşıyan bir küçük burjuva illüzyonudur; soyut ve metafizik bir kavramdır onların «sosyalizm»den umdukları şey (!) [1]

«Sol»-kanat revizyonizmi kendi idealist dünya görüşünden, ve bu görüş üzerinde yükselen serüvenci ideolojisinden ve pratiğinden dolayı, burjuva diktatörlüğünün her biçimini aynı sayar. Esasen «sürekli faşizm» tezleri de aynı mantıktan kaynaklanmaktadır. «Sol»-revizyonizmin anlayışına göre Türkiye gibi bir ülkede 12 Mart türü bir faşist diktatörlük, MC tipi bir faşist işbirlikçisi halk düşmanı, gerici bir iktidar ve sosyal demokrat bir iktidar, bunların hepsi aynı şeylerdir ve aralarında nitel farklar yoktur. Bu nedenle «sosyal demokrasi faşizmin yedek lastiğidir»

---

[1] «Sol»-kanat revizyonizmi kof slogancılıkla, yaldızlı sözlerle, fiyakalı, tumturaklı lâflarla sınıf temelinden soyutlanmış, bilimsel sosyalist içeriği boşaltılmış ve soyutlaştırılmış bir «devrim» düşlerken —ya da, gerçekte bir proleterya devrimi değil, bir küçük burjuva devrimi peşinde koşarken— sosyalizm ve demokrasi kavramlarını da ya idealist bir şekilde soyutlaştırmışlardır, ya da sosyalizmden ve demokrasiden anladıkları şey, kendi dar küçük burjuva gruplarının demokrasisidir. «Sol»-kanat revizyonizmi nasıl ki devrimi, işçi sınıfı devrimi olarak değil de, işçi sınıfı adına birtakım revizyonist ve serüvenci küçük burjuva gruplarının **vekâleten** yapacakları bir «devrim» diye anlıyorsa, sosyalizmi de, işçi sınıfı adına vekâleten kurmağa hazırlanmaktadır. Esasen «sol»ların işçi sınıfı öncülüğünü «ideolojik öncülük» derekesine indirgemeleri, —bunu lâfzen eskisi kadar vurguyla ve cesaretle söylemeseler bile— fiiliyatta öncülüğü, birtakım dar aktivist küçük burjuva devrimcisi gruplara mâletmeleri, onların «devrim»den, «sosyalizm»den, ne anladıklarını çok iyi göstermektedir. Zaten «sol»-revizyonistlerin kendilerine esas olarak gençlik alanını seçmiş olmaları, işçi sınıfı alanını ise bir «avadanlık», «tâli bir kadro deposu» olarak görmeleri de kendi ideolojilerinin pratikteki en somut göstergesidir.

türünden goşist önyargılar, genelinde «ya hep - ya hiç» mantığını güden ve kitleleri taktiksiz bırakan, güncel demokratik mücadeleyi önemsemeyen, —sözde kabul etse bile özde reddeden— küçük burjuva hayalperestliğinden ve maceracılığından başka birşey olamazlar.

«Sol»-kanat revizyonizmi nasıl ki sosyalist demokrasi konusunda idealist «saf demokrasi» hayalleri peşinde koşuyorsa, onun burjuva demokrasisi karşısındaki tutumu da özünde gene bu «saf demokrasi» idealizminin bir yansımasıdır. Kimi «sol»-revizyonist gruplar işçi sınıfının, emekçi halkın âcil taleplerini önemsemezken, bugün sosyalistlerin siyasal demokrasi uğruna verdikleri mücadeleyi küçümserlerken gerçekte gözlerinde demokrasiyi mutlaklaştırmaktadırlar. Metropol ülkelerinde burjuva demokrasilerinin olabileceğini ama Türkiye gibi ülkelerde «sürekli faşizm» bulunduğunu ileri sürenler, demokratik hak ve özgürlüklerin varlığını, yokluğunu ya da derecelerini düzeylerini, yani kısaca burjuva demokrasisini sadece burjuvaziye bağlı bir olgu gibi görmektedirler. «Sömürge tipi faşizm» vb. gibi bilimsel olmayan uyduruk terimler icad edip onların ardına sığınan eğilimler, bu «tezleriyle» aslında şu mantığı güdüyorlar: «Burjuva demokrasisi ve demokratik haklar konusunda belirleyici olan emperyalizmdir. Bu emperyalizme bağlı birşeydir. Emperyalizm kendine bağımlı ülkelerde burjuva demokrasisine izin vermez. Emperyalizme bağımlı bir ülkedeki demokrasinin dozunu, derecesini, demokratik özgürlükleri emperyalist burjuvazi ve ona bağımlı yerli oligarşi tayin eder.»

İşte «sol»-keskinlikten yola çıkarak demokratik hak ve özgürlükler konusunda «oligarşi»ye teslimiyetçi bir tutum izlemenin en somut örneği... İşte onca keskin «devrim» lâfazanlığın altında, sosyal mücadeleyi üniversite sınırları içine hapsetmenin ve kitlelerin âcil mücadelesinden kaçmanın ve kitlelerin iktidar mücadelesi ile âcil demokratik mücadelesini birleştirmekten ve ikincisini birinciye (iktidar mücadelesine) bağımlı kılmaktan uzak durmanın somut pratiği.. İşte bir kaç yüz kişinin cebine koyduğu tabancaları «devrim silahı» sanıp, devrimciliği küçük burjuva terörizmine indirgemenin bir yansıması... İşte anti-faşist mücadeleyi, emperyalizme ve yerli tekelci burjuvaziye, onun baskı mekanizması dahil olmak üzere her türlü örgütüne, kurumuna karşı verilen topyekûn bir mücadele olmaktan çıkararak, anti-faşist mücadeleyi, egemen gerici güçlerin avadanlıklarından sadece küçük bir bölümünü oluşturan faşist komandolara karşı —yığınsal değil— bireysel yöntemlerle savaşmak düzeyine indirgeyen ve böylece kavgayı «oligarşi»nin seçtiği alanda, «oligarşi»nin seçtiği araçlarla, «oligarşi»nin tayin ettiği koşullarla kabul etmenin, yani onca yiğitliğe rağmen daha başlangıçta «oligarşiye» teslim olmanın en somut ifadesi... İşte devrimciliği ve devrimci eylemi

faşist komando sürülerine vb. karşı dar gruplarla dövüşmek şeklinde sınırlayarak, kitlelerin devrimci ve demokratik —yığınsal— mücadelesinden, yani devrimin işçi sınıfı ve halk karakterinden uzaklaşmanın, böylelikle bilimsiz bir devrimciliğe, işçi sınıfı ideolojisinden, işçi sınıfı pratiğinden kopuk bir küçük burjuva öğrenci hareketine tapınmanın, bu şekilde bilimden ve kitlelerden, komünist ideolojiden uzak bir yiğitliği mutlaklaştırmanın sonucu...

«Sol»-kanat revizyonizmi içindeki eğilimler, burjuva demokrasisinin ancak metropol ülkelerde olabileceğini, Türkiye vb. gibi ülkelerde ise hangi iktidar biçimi olursa olsun, bunların faşizmin «örtülü» ve «açık» biçimlerinden öteye gidemeyeceğini, sosyal-demokrasinin ise ancak «faşizmin stepnesi» işlevini görebileceğini ileri sürerlerken, batıdaki bugünkü geniş burjuva demokrasisinin acaba burjuvazi tarafından kitlelere ihsan edildiğini mi sanmaktadırlar. «Sol»-revizyonizm, batıdaki geniş sınırlı burjuva demokrasisindeki tüm demokratik hak ve kazançların, Dimitrov'un da söylediği gibi, binlerce işçinin kanı ve canı pahasına elde edilmiş olduğunu unutmaktadır.

Gene «sol»-revizyonistler, Avrupa ülkeleri arasında koşulları Türkiye'ye benzeyen orta gelişkinlik düzeyindeki kapitalist ülkelerden Portekiz ve Yunanistan'daki bugünkü demokratik kazançların çileli ve kahırlı işçi sınıfı mücadelesiyle, yığınsal mücadeleyle elde edildiğini gözardı etmektedirler.

Türkiye, Yunanistan, Portekiz vb. gibi ülkelerde burjuva demokrasilerinin uzun ömürlü olamaması için objektif sosyal ve ekonomik koşulları bilmek ve mücadele yöntemlerinin çok yönlü bütünselliğini metropollerdekinden daha büyük bir titizlikle ve âciliyetle sağlamak bilimsel işçi sınıfı öğretisinin ve pratiğinin gereğidir. Zaten Türkiyeli işçi sınıfı sosyalistleri de ilk gündenberi bu gerçeği dile getirmişlerdir. Ama bu olgu, hiçbir zaman demokratik haklar uğruna verilen mücadeleyi küçümsemek, burjuva demokrasisi sınırları içinde de kitlelerin henüz sahip olmadığı hakları, mevzileri, demokratik halk iktidarına giden yolda acil gerekler olarak elde etmeğe çalışmak ayrı şeydir. Gene Türkiye gibi ülkelerde burjuva demokrasilerinin Fransa'daki kadar yaşarlı olamaması, hiçbir zaman burjuva demokrasisi ile faşist rejimler arasındaki farkın **nitel** olduğunu söyleyen Dimitrov'un Komintern'e malolmuş, görüşlerini reddetmek ya da sosyal demokrat bir iktidar ile bir MC iktidarı arasındaki farkı önemsemezlikten gelmek bilimsellik değildir. Böylesi bir tutum bir zamanlar Avrupa'da faşizm tırmanırken sosyal demokrasiyi «sosyal faşizm» diye niteleyen ve Komintern tarafından mahkûm edilen «sol»ların tavrından da geridir.

SOSYALİST ve DEMOKRATİK MÜCADELENİN BİRLİKTELİĞİ

«Sosyalist devrim sadece tek bir cephede verilen tek bir savaş, tek bir eylem değildir... Bütün cephelerde, yani tüm ekonomik ve siyasal konularda verilen ve ancak burjuvazinin mülksüzleştirilmesi ile sona erecek bir dizi savaştır. Demokrasi mücadelesinin proletaryayı sosyalist devrimden uzaklaştıracağını, ya da sosyalist devrimi gizleyip gölgeleyeceğini sanmak köklü bir yanılgıdır. Tersine, başarı kazandığı halde gerçek demokrasiyi kuramayan bir sosyalizm düşünülemeyeceği gibi eğer proletarya demokrasi için genel, sistemli ve devrimci bir mücadeleyi sürdüremiyorsa, burjuvaziye karşı zafer kazanmaya hazırlanamaz.»

V. İ. Lenin

«Sol»-revizyonizmin bu konudaki demagojilerinden birisi de: «kitleleri âcil ekonomik- demokratik mücadeleye sevketmek» onları reform hayalleri ile oyalamaktır» şeklindeki görüşleridir. Evet, işçi sınıfı sosyalizmi, şayet kitlelere uzun erimdeki **iktidar** hedefini göstermezse, bu iktidarın sınıfsal niteliğini, programını vurgulamazsa, bu iktidara giden yoldaki Demokratik Halk Cephesi'nin işçi-köylü ittifakı özüne parmak basmazsa, kitlelerin kurtuluşunun ancak SOSYALİZM ile mümkün olacağını gözden uzak tutarak, acil talepleri ve güncel ekonomik-demokratik mücadeleyi mutlaklaştırırsa ya da abartırsa, bu reformculuğun peşine takılmak olur... Ama bugün işçi sınıfı sosyalizminin Türkiye'deki politikası bu değildir. İşçi sınıfı sosyalistleri, bugün uzun erimdeki Demokratik Halk İktidarı hedefi ile güncel ekonomik-demokratik mücadeleyi bir bütün içinde görmekte ve göstermekte, Lenin'in öğüdünü tutarak, bilime uyarak, birinciyi ikinciye bağımlı kılmakta, sosyal demokrasinin umut olmadığını ilk günden beri ısrarla belirtmekte, ve ayrıca güncel demokratik-ekonomik mücadelesinin öncülüğünü sosyal demokrasiye bırakan takipçi tavırları da ısrarla, süreklice eleştirmektedirler.

Bu nedenle, acil talepler uğruna verilen mücadelenin önemini görmek ve göstermek, bu mücadeleyi, ana mücadeleye, yani işçi sınıfının ve emekçi halkın iktidar mücadelesine bağımlı kılmak Leninist politikadır. «Sol»-revizyonistlerin, demokratik mücadeleyi küçümseyen, kitlelerin acil taleplerini elde etmesi için onlara öncülük etmekten kaçan tutumları ise, revizyonizm'dir; üstelik de onca keskin lafazanlıklar ardına gizlenmiş bir pasifizm'dir.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNİ KİMLER REDDEDER

«Genel olarak tüm siyasal özgürlükler, mevcut üretim ilişkileri temeli, yani kapitalist ilişkiler üzerine kurulu oldukça burjuva özgürlüklerdir... Fakat bu noktadan yola çıkarak, ancak popülist

aktivistler, anarşistler ve 'ekonomistler', özgürlükler için verilen mücadelenin inkârına veya önemsenmemesine varabilirlerdi... İşçi sınıfı adeta içgüdüsel olarak siyasal özgürlüğe ihtiyaç duyduğunu, hem de herkesten fazla ihtiyaç duyduğunu hissetti.»

V. İ. Lenin

«Sol»-revizyonist eğilimler, işçi sınıfı sosyalistlerinin «demokrasinin sınırlarını genişletmek» sözcüğüne goşist ve demagojik üsluplarla saldırırlarken, kendileri en ufak bir demokratik haktan, en küçük bir legal olanaktan yararlanmak için dernek üstüne dernek kurmaktaydılar. Demokratik haklar uğruna verilen mücadeleyi küçümseyen «sol»-revizyonist eğilimler, bizzat sosyalistlerin başını çektiği uzun süreli bir «DGM mücadelesi» sonucunda, sosyal demokrasinin de nihayet DGM'ye tavır almak zorunda kaldığını ve 12 Mart kalıntısı faşist baskı kurumlarından DGM'lerin lağvedildiğini unutmuş gözükmektedirler. DGM'lerin kaldırılması yolunda işçi sınıfı sosyalistleri başta olmak üzere tüm sosyalist ve ilerici güçlerin verdiği uzun bir mücadele ve bu mücadeleye zamanla sosyal demokrasinin de kazanılması, neticede DGM'lerin ilga edilmesi, «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değil midir? Gene aynı şekilde 141-142 ci maddelerin kaldırılması için önümüzdeki dönemde daha da yükselecek olan acil bir demokratik mücadelenin başarıya ulaşması «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değil midir? İşçi sınıfının siyasal grev, dayanışma grevi, kısıtsız grev ve referandum hakkını elde etmesi, böylelikle siyasal eylemlere daha etkince katılabilmesi, kendi ekonomik mücadelesinde daha güçlenmesi, sendikal özgürlüklerini sağlaması «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değilse nedir? Ya da memur statüsündeki kamu personelinin grevli-toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı ve siyasî partilere üye olma olanağını yasal olarak elde etmesi «demokrasinin sınırlarını genişletme» değil midir? Siyasi Partiler Kanunundaki ırkçı-şoven, asimilasyoncu, ulusal baskıcı 89'cu maddenin kaldırılması uğruna güçlenecek olan acil bir demokratik mücadelenin başarıya ulaşması «demokrasinin sınırlarını genişletmek» değil midir?... ilh.

«Bu demokratik hakların hepsi bile elde edilmiş olsa, hiçbir şey değişmez» mantığıyla hareket etmek; işte «sol»-revizyonizmin metafiziği. İşçi sınıfı sosyalizmi, 141-142.ci maddelerin kaldırılmasıyla, 89.cu maddenin ilga edilmesiyle, ya da faşist rejimlerin kanunlarından aktarılmış bu maddelerin pratikte işlemez hâle getirilmesiyle, demokratik halk iktidarının kurulamayacağını, bu ivedi talepleri gerçekleştirmekle kitlelerin kurtuluşlarına kavuşmayacaklarını çok iyi bilmekte ve bunu da sürekli olarak kitlelere göstermektedir... Fakat, işçi sınıfı sosyalizmi, bu demokratik kazançların elde edilmesiyle, emekçi halkın daha elve-

rişli bir siyasî iktidar mücadelesi koşullarına ulaşacağını, daha da önemlisi kitlelerin güncel ekonomik-demokratik taleplerine öncülük ederek, onların güvenini kazanacağını bu yolla daha geniş kitleleri sosyalizm mücadelesine çekeceğini bilmektedir. Genel işçi sınıfı devrimcileri en geniş siyasal demokratik haklar elde edilse bile, en etkin ekonomik mücadele yöntemleri sağlansa bile, bunların da iktidar mücadelesi için yeterli olmayacağını, karşı-devrimin en elverişli demokratik koşullarda bile yeni bir faşist diktatörlük biçiminde bastırmasının mümkün olacağını da bilirler. Yani kendilerini hiçbir zaman burjuva meşruiyetinin sınırları içine hapsederek, bu hakları abartıp mutlaklaştırmazlar. Rehavete dalmazlar. Fakat bu verilerin hiçbiri kitlelerin acil siyasal demokratik ve ekonomik mücadelesinden yan çizmek anlamına gelemez. Gene aynı örneği ele alırsak, DGM'lerin kaldırılmasını önemsemeyen, bu demokratik kazancın nasıl elde edildiği üzerinde durmağa gerek duymayan «sol»-revizyonistler, bu karşı-devrimci kurumların kaldırılmasından en fazla yararlananlar arasında gelmektedirler. Oysa «sol»-revizyonist eğilimler kendi goşist önyargıları gereği DGM'ye karşı verilen mücadeleyi pek de önemsememişlerdir. Bu konuda TÖB-DER'in Ankara'da düzenlediği büyük miting ve yürüyüşe katılmaktan başka kayda değer bir eylemleri de olmamıştır. Çünkü onlar «DGM var olsa da, olmasa da, birşey değişmez; hiç kuşkusuz DGM'nin kalkması iyi şeydir ama, bu kurumların kaldırılması bizim mücadelemizi pek etkilemez» mantığı gütmüşlerdir. Gerçekten de küçük burjuva dar grup aktivizmi, ve onun mücadele yöntemleri açısından DGM olmuş ya da olmamış pek farketmez, fakat DGM'lerin söke söke kaldırılması, hem tekelci burjuvazinin bir yenilgisi olmuş, burjuvazinin içindeki ayrılıkları derinleştirmiş, MC iktidarının iki yıl içinde aldığı en büyük mağlubiyet niteliğini taşımış, ayrıca kitlelerin mücadele azmini ve güvenini yükseltmiş, hem de sosyalist ve ilerici hareket için daha elverişli bir yasal durum sağlamıştır. Yarın 141 ve 142.ci maddenin kaldırılmasıyla işçi sınıfının iktidara gelmeyeceği, ya da 89.cu maddenin safdışı edilmesiyle ulusal baskının sona ermeyeceği açıktır. Ama bu gerici-faşist yasal mevzuatın tasfiyesi yeni bir önemli demokratik kazanç olacağı gibi, daha sonraki mücadelede de sayısız faydalar getirecektir. «Daha da ileriki yıllarda faşist bir darbe gelebilir bu nedenle sözkonusu maddelerin kaldırılması, ya da diğer ekonomik-demokratik hakların elde edilmesi çok da önemli değildir» diye mantık gütmek, hem demokrasi mücadelesinde, hem de devrim mücadelesinde yenilgiyi peşinen kabul etmektir. Devrimciliği emekçi kitlelerden koparıp üniversite sınırları içine hapsetmenin kılıfıdır.

Evet, bu hakların hiçbiri Türkiye işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının,

Doğulu emekçilerin sosyal ve ulusal kurtuluş sorununu çözmez, yani iktidar meselesini halletmez, ama, İKTİDAR mücadelesine daha geniş yığınların katılabilmesi, demokratik halk iktidarı için verilen mücadelenin siyasi yığınsal ordusunun genişleyip, güçlenmesi, niteliğinin pekişip sağlamlaşması, daha geniş kitlelerin örgütlenerek mücadeleye sevkedilmesi için elverişli koşullar yaratır. «Bu koşulların ömrü ancak bir-iki yıl sürer, ama ardından da faşizm gelir, yel üfürür su götürür. Yaşasın tek yol devrim diyenler» şeklindeki anlayış tipik bir «Sol»-revizyonist idealizm'dir.

Böylece çok önemli ivedi demokratik-ekonomik görevleri savsaklayan, onlardan yan çizen, kendi öğrenci tekkesinde kısır bir çemberde dönüp durmayı keskin lâf ebelikleriyle psikolojik tatminler sağlamayı seçen bir bakışın, kitlelerle, işçi sınıfıyla, halkla, sosyal mücadeleyle ve dolayısıyle **devrim**'le ilişkisi yoktur.

Bu nedenle, Lenin'in de gösterdiği gibi «demokrasi'nin sınırlarını genişletmek» için verilen ve verilecek olan mücadele çok önemlidir. Yeter ki, bu acil mücadeleyi, uzun erimli (iktidar) mücadelesi ile bütünleştirilebilsin, nihai hedefin gözden uzak tutulmasına asla izin verilmesin. Yani mücadelenin her aşamasında sosyalist görevler, sosyalist ajitasyon-propaganda- örgütlenme görevleri ve sosyalizmin (işçi sınıfının) yüksek çıkarları herşeyin üstünde tutulsun, demokratik mücadele sosyalist mücadeleye bağımlı kılınsın.

5 HAZİRAN SEÇİMLERİNİ BOYKOT ETMEK KARŞI DEVRİME YARAR

> **«Sosyalizme siyasal demokrasi yolundan geçmek ulaşmak isteyenler, gerek ekonomik, gerekse siyasal anlamda saçma ve karşı-devrimci sonuçlara varırlar.»**
>
> **V. İ. Lenin**

«Sol»-revizyonizmin bilinen bazı karakteristiklerini burada uzun uzun tekrarlamamızın nedeni, «sol»-sapma eğilimlerinin 1977 genel seçimleri karşısında takındıkları tavrı —ya da şu anda içinde bulundukları tavırsız ve şekilsiz tutumu— daha iyi gösterebilmektir.

Çünkü «sol»-kanat revizyonizmi savunageldiği görüşler nedeniyle kendini «köşeye sıkışmış» hissetmektedir. Bir yandan seçimleri boykot etmek gibi bir tutumun yanlışlığını görmekte, ayrıca seçme hakkına sahip bir kısım öğrenci potansiyelini sandıktan uzak tutmanın MC partilerinden başka kimseye yaramayacağını kabul etmektedirler. Ayrıca 5 Haziran seçimlerinde kitlelere «boykot» çağrısı yapmanın kendilerini kitlelerden daha fazla tecrit edeceğini de kavrayabilmektedirler. (Çünkü, bir kısım goşist unsurların boykot çağrısı ileri seçmenleri sandık-

tan uzak tutmağa çağırmak demektir; bu ise gerici ve faşist güçlerin zorbalık yoluyla yapmağa çalıştıkları birşeydir. Faşistler seçimlerde bir terör ve korku ortamı yaratarak, demokrasi güçlerine oy verebilecek bir kısım seçmeni demokrasi yanlısı seçim mitinglerinden ve 5 Haziran günü sandıktan uzak tutmağa çabalamaktadırlar.)

«Sol»-kanat revizyonizmi içindeki çeşitli nüanslar taşıyan ayrı eğilimlerden hiçbiri boykot çağrısı yapmış değildir. Buna karşılık, seçimlerde MC ile demokrasi güçleri arasındaki hesaplaşmada, kitlelere **sosyal demokrasinin umut olmadığını** sadece MC gericiliğine karşı **demokratik bir tercih** olduğunu göstermek kaydıyla sosyal demokrasiye oy vermek politikası da, «sol»-revizyonizmin edinmiş olduğu keskin lâfazanlığa aykırı düşmektedir. Böylece «sol»-revizyonist eğilimler tavırsız kalmışlardır. Buna rağmen şimdiki görünüş, «sol»-revizyonist eğilimlerin seçimlerde genellikle sosyal demokrasiye oy verecekleri, fakat bunu da açıklamağa cesaret gösteremeyecekleri şeklindedir. Bu ise açık bir politika değildir. Üstü kapalı yoldan yuvarlak sözlerle işi geçiştirmeğe çalışmak kâğıt üzerinde —halk deyimiyle— «kuyruğu dik tutmak»tan ve korkak bir politika izlemekten başka birşey olamaz. «Sol»-revizyonistler boykot kararı almadıkça ve bunu açıklamadıkça (ki böyle bir tutum da ancak dolaylı yoldan MC'yi desteklemek anlamına gelir) «sol»-revizyonizmin seçimlerde takınacağı her tavır, sosyal demokrasinin desteklenmesi, fakat bunu ilân etmekten korkulması anlamına gelir ki, bir siyasi çizginin kendi yaptığı şeyi utangaç bir şekilde yapması, politikasını açıklamaması oportünizm'dir.

SOSYAL DEMOKRASİ TAKİPÇİLİĞİ

> **«Proleterler genel demokratik hareketle 'kaynaşmazlar'... Biz Bolşevikler 1905'de burjuva-demokratik hareketle kaynaşmamıştık.»**
>
> **V. İ. Lenin**

«Sol»-kanat revizyonizmi 1977 Haziran seçimlerinin demokrasi açısından taşıdığı önemi küçümser tavırlar takınırlarken, bunun karşı ucunda sosyal demokrasi takipçiliği eğilimleri de sürmektedir.

Bugüne kadar, bu eğilim işçi sınıfının bağımsız politikasına titizlikle sahip çıkan KİTLE ve İLKE Dergileri tarafından defalarca ve ısrarla belirtildi. Bu gibi eğilimler hem teorik kökenleriyle ele alındı, hem de her somut durumda gösterildi.

Bu takipçi tutumlar, genel olarak sosyal demokrasiye büyük demokratik misyonlar vehmetmek şeklinde somutlanmaktadır.

Daha da önemlisi sosyal demokrasiye bugüne değin ciddi, bilimsel

bir eleştiri getirmeksizin, onun sınıfsal temelini göstermeksizin (veya bu sınıfsal temeli «ulusal burjuvazi» şeklinde yanlış bir şekilde göstererek), ayrıca sağ sosyal demokrasi ile sol sosyal demokrasi arasındaki sınıfsal, politik farklara işaret etmeksizin (yani dünya işçi sınıfı partilerinin sosyal demokrasi karşısındaki bilimsel analizlerinden kaçınarak) sosyal demokrasinin umut olmadığını kitlelere göstermekten çekinmek, ve sosyal demokrasiyle «iyi geçinmek» politikası gütmek, bu «iyi geçinme» tutumundan birtakım geçici ve ilkesiz avantajlar sağlamak şeklinde somutlanmaktadır.

Ötedenberi sosyalizm adına bu eğilimi izleyenler sosyal demokrasi ile ittifak meselesini onun kanadının altına sığınmak olarak almışlar, bu yolla sağlanan bazı demokratik gelgeç avantajları (!) kendi grupsal çıkarları için ve hatta kendi dışlarındaki sosyalistleri tecrit etmek için kullanmışlardır.

Oysa dünya işçi sınıfı partilerinin sosyal demokrasiye karşı tavırları —daha önce de sözünü ettiğimiz dergilerde sık sık dile getirildiği gibi— şu noktalarda somutlanmaktadır:

- İşçi sınıfı partileri sosyal demokrasiye karşı bağımsızlıklarını her durumda korurlar. Bu bağımsızlık, sadece biçimsel bir örgütsel ve politik bağımsızlık değildir.
- İşçi sınıfı politikasının bağımsızlığı, aynı zamanda sosyal demokrasiyi bilimsel olarak eleştirmekten ve kitlelere sosyalizmin bağımsız görüşlerini (propagandasını, ajitasyonunu) götürmekten —ve bu arada— sosyal demokrasiyi de sınıfsal, sosyal, siyasal özellikleriyle eleştirmekten geçer.
- Dünya işçi sınıfı partileri sosyal demokrasi ile «tekelci sermayeye karşı uzlaşma politikası gütmemek» anti-komünist ve anti-Sovyet politika izlememek kaydıyla «kısa vadede ileri bir demokratik düzen, uzun vadede sosyalist bir toplum kurmak için» işbirliği yaparlar.
- Sağ sosyal demokratların tekelci sermaye ile uzlaşma hatta onun belli kesimlerinin politikasını temsil etme tutumları sözkonusu olduğunda, işçi sınıfı partileri yığınsal örgütler ve kitle tabanı platformunda sosyal demokrat sendikalarla, kesimlerle eylem birliğini gerçekleştirmeğe, böylece hem işçi hareketinin birliğini sağlamağa hem de güncel ekonomik-demokratik talepler uğruna verilen mücadeleyi güçlendirmeğe çalışırlar.
- İşçi sınıfı partileri, sosyal demokrat partilerle parti merkezleri düzeyinde ittifak kurmağa (yani ittifakı merkezî olarak gerçekleştirmeğe) çalıştıklarında, sağ sosyal demokrat liderler yüzünden bu gerçekleşmediğinde, bu hususu sosyal demokrasiyi des-

tekleyen emekçilere açıklarlar, sağ liderlerin bölücü, ayrılıkçı tutumunu teşhir ederler. Ve yukarıda belirttiğimiz gibi, hangi düzeyde ittifak mümkünse, o düzeyde ittifak kurmağa çalışırlar.

• İşçi sınıfı partileri sosyal-demokrasi içindeki sağ ve sol kanat ayırımını daima gözönünde bulundururlar. Sağ kanat liderlerinin işçi sınıfı partileriyle ittifaka yanaşmadığı durumlarda, sol sosyal demokratlarla mümkün olan sınıfsal, politik ittifakı kurmağa, hiç değilse güncel talepler için verilen mücadelede eylem birliği oluşturmağa çalışırlar. Sosyal demokrasi içindeki sağ ve sol kanat ayırımının varlığını ve aradaki farkı göstermeyi sosyal demokrasi içinde «bölücülük» yaratmak ve MC partilerinin ekmeğine yağ sürmek diye algılayan düşüncelere katılmak mümkün değlidir. Bu konuda bu yazıda polemiğe girmeğe gerek duymuyoruz, İLKE'nin bu sayısında yayınlanan anti-faşist strateji konusundaki yazı kesiminde, sosyal demokrasiyi bölme konusundaki iddialara yeterince cevap veren Komintern verileri bulunmaktadır. Sadece şu kadarını söyleyelim ki, eğer sağ ve sol kanat sosyal demokrasisi arasındaki ayırımı göstermek ve sol sosyal demokrasinin tekelci sermayeye karşı (anti-monopolist) konumunu gözönünde tutmak MC partilerinin işine yarayan bir «bölücülük» ise, sosyal demokrat hareket içinde güçlü bir ağırlığı olan ve parti tabanındaki genel eğilimi yansıtan koskoca bir sosyal —sınıfsal— vakıayı da bir «provokasyon» ya da «MC tertibi» saymamız, CHP içindeki sol sosyal demokrat kanadın varlığını ve mücadelesini ise «zararlı» kabul etmemiz gerekir. Kaldı ki, sosyal demokrasi içindeki sağ ve sol kanat ayırımını gösterdiğimiz için bizi MC nin işine yarayacak bir bölücülükle suçlayan sosyalistlerin bizzat kendileri, CHP içindeki bazı sol sosyal demokrat unsurların ilerici konumlarından en fazla «yararlananlar»dandır. Bu durumda var olan bir olguyu bilmek, onu değerlendirmek, fakat bu tutumu açıklamamak, kapalı kapılar ardına saklamak, sosyal demokrasiye eleştiri getirmemek, sağ kanat liderlerinin ayrılıkçı tutumlarını kitlelere teşhir etmemek, «sağ sosyal demokrasiden de, **ne koparsak kârdır**» mantığı gütmek, işçi sınıfı tavrıyla bağdaşmaz. Komintern'in bu konuda getirdiği ilkelerle çelişir.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN SOSYALİZMİN ÖNÜNE KOYULMASI

> **«Ne asgari programın belirli talepleri,** ne de... **minimum program taleplerinin** tüm toplamı **hiçbir zaman 'temel olarak farklı bir sosyal sisteme geçiş' değildir. Böyle düşünmek prensip olarak reformcu konuma kaymak ve sosyalist devrim açısını terketmek anlamına gelir.»**
>
> **V. İ. Lenin**

• Sosyal demokrasiye büyük misyonlar yüklemenin ve ona herhangibir eleştiri getirmemenin bir sonucu olarak, bir kısım unsurlar uzun süre sosyal demokrat bir iktidarı «ileri demokrasi» sanmışlardır. Bu tutum uzun süre DİSK'in politikasına da yansımıştır. Ne var ki, bu konuda getirilen eleştiriler nedeniyle, ancak son zamanlarda, bir CHP iktidarının «ileri demokrasi» olmayacağı, açıklanmıştır. Fakat bu konuda hâlâ da yaratılmış olan kavram kargaşası sürmektedir. Her ne kadar «ileri demokrasi»den bir CHP iktidarının kastedilmediği yeni yeni, birkaç haftadır açıklanıyorsa da, uzun süre CHP'ye büyük misyonlar vehmetmenin ve onu «ulusal burjuva partisi» olarak göstermenin sonucunda sözkonusu çizginin izleyicisi sempatizanların çoğu hâlâ da bir CHP iktidarından ileri demokrasiye yakın bir demokrasi beklemekte yani «ileri demokrasisinden bile **nitel-sınıfsal** farklılık taşıdığını kavrayamamakta, mekanik bir biçimde, CHP iktidarını demokrasinin daha geniş bir adımı, ileri demokrasiyi daha ileri bir adım, sosyalist demokrasiyi (sosyalizmi) ise daha da sonraki bir adım olarak görmekte, sanki merdiven basamağı çıkar gibi Türkiye'de devrim sorununu bu kadar kolay çözüleceğini sanmaktadırlar. CHP'nin iktidarının bir ileri demokrasi olmayacağı, fakat ileri demokrasiye giden ortamı açacağı söylenirken —çünkü son zamanlarda söylenen budur—, sözkonusu çizginin izleyicileri «önce CHP iktidara gelecek, ileri demokrasiye giden ortam yaratılacak, sonra da işçi sınıfının da hükümete ortak olacağı ileri demokrasi gelecek, daha sonra da sosyalizme geçilecek» gibi bır mekanik illüzyonlar silsilesi içindedirler. Yani CHP'nin bir ileri demokrasi olmadığı son birkaç hafta içinde kabul edilmiş olsa da, gene de CHP iktidarını ileri demokrasi'nin bir alt basamağı kabul ederek, CHP'ye büyük misyonlar yüklemek anlayışından vazgeçilmemiştir. Daha somutlarsak, bu mantığa göre, «1977'de CHP iktidara gelecek, 1981'de işçi sınıfının da katılacağı hükümet —«ileri demokrasi» koalisyonu— sandıktan çıkacak, daha sonraki yıllarda ise ileri demokrasiden, sosyalizme geçilecek» şeklinde düşünenlere rastlanmakta, dolayısiyle adı verilmemekle birlikte TİP'e benzer bir parlamentoculuk yapılmakta, sosyalizmin zorlu mücadele yollarından geçeceği umursanmamakta, böylece birtakım illüzyonlara yol açılmaktadır.

Sosyal demokrasi'nin demokratik misyonunu abartmak tutumu, aynı zamanda burjuva demokratik hak ve özgürlüklerinin sosyal sınıf mücadelemizdeki önemini de abartmak gibi bir yanılgıdan kaynaklanmaktadır. Hiç kuşkusuz ki, bu hakların herbiri, en küçüğü bile çok önemlidir, fakat güncel demokratik mücadeleyi abartıp, mutlaklaştırmak, burjuva demokrasisini ve onun Türkiye'deki demokrat savunucusu sosyal demokrasiye eleştiri getirmemek, sadece bir CHP iktidarının demokra-

tik faziletlerini sayıp sıralamak, gerçekte «sol»-revizyonistlerin «saf»-demokrasi hayallerinin karşıt ucunda, burjuva ideologlarının ve oportünist teorisyenlerin «saf demokrasi» illüzyonlarının etkisi altında kalmak demektir.

Sosyal demokrasi konusunda sözkonusu ettiğimiz politikanın yanlışlığı, bu önemli temel noktayı önemsemeyerek, sosyalist mücadeleyle, demokrasi mücadelesini biribirine karıştırmakla somutlanmakta, Lenin'in deyimiyle genel demokratik hareketle 'kaynaşma'nın, —yani onun içinde eriyip, asimile olmanın, sosyalist mücadelenin önemli karakteristiklerini, demokratik mücadele içinde eritip, törpüleyip, kemirip, sulandırmanın— vahim yanlışlarında kendisini göstermektedir. Bu yanlışlar uzun erimde devam eder ve müzminleşirse, sözkonusu tutumların işçi sınıfı hareketine getireceği zararlar daha da büyür. Bugünkü koşullarda ve MC azgınlığı içinde kimileri tarafından farkedilemeyen bu yanlış politika, zamanla sosyalist hareketin (proleterya politik hareketinin) güçlenmesiyle ve işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesinde işçi sınıfı sağ sosyal demokrasiyi karşısında bulursa —ve bulduğu zaman— daha derin ve onulması güç hasarlara yol açar. En basit ifadeyle, sosyal demokrasinin iktidara gelmesi halinde, işçi sınıfının mücadelesi karşısında sağ sosyal demokrasiyi bulacaktır, ve iktidara gelen bir CHP'nin egemen sağ sosyal demokrat kanadı, burjuvaziyi temsilen daha da sağa kayacak, bugünkü muhalefetteki sola açık tutumunu yitirerek, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi karşısında, işçi sınıfına karşı tavır alacak, işçi sınıfı tekelci burjuvaziyle sosyal barışa girişmediği ve CHP'nin reform vaadleriyle oyalanmadığı takdirde, sosyal demokrasinin işçi sınıfına karşı tavrı sertleşecektir. Böyle koşullar geldiğinde sosyal demokrasi karşısında «demokrasiyi koruyalım» gerekçesiyle izlenecek takipçi bir politika, sınıf mücadelesinde vahim sonuçlara yol açar.

Özetle, net bir ideolojik görüşler sistemine sahip olmamanın, birtakım kavramlarda muğlak davranmanın ve **sosyalist mücadele ile demokratik mücadeleyi birbirine karıştırmanın,** üstelik de demokratik mücadeleye ve işçi sınıfının ekonomik hareketine öncelik tanıyan bir ideolojik ve politik bulanıklığa göz yummanın, sosyal demokrasi ile bilimsel sosyalizm arasındaki sınırları net olarak çizmemenin, sosyal demokrasiye pragmatist (faydacı) bir tarzda yaklaşarak ondan «kısa günün kârlarını» beklemenin yol açtığı bir şekilsizlik ve ilkesizliktir bu... ([1])

([1]) «Böylelikle toplumsal ilerleme sloganı'nın öne çıkartılması kimileri tarafından bir taktik, kimileri tarafından bir strateji olarak görülmekte, fakat pratikte bu slogan altında komünistlerin, sosyalistlerin, bir kısım ileri sosyal demokratların toplandığı bir belirsizliği ve şekilsizliği oluşturmaktadır.

TİP OPORTÜNİZMİ MAHKÛM EDİLMELİDİR

«Eğer tarihte ve sağduyuyla alay edilmiyorsa, farklı sınıflar varoldukça 'saf demokrasi'den değil sadece sınıf demokrasisinden sözedilebileceği açıktır... 'Saf demokrasi' işçileri kandırmaya uğraşan bir liberalin yalan dolu sözleridir. Tarih feodaliteye galip gelen burjuva demokrasisini ve burjuva demokrasisine üstün gelen proletarya demokrasisini tanır... Burjuva demokrasisi Orta Çağa göre büyük bir ilerleme olmakla birlikte her zaman dar, kısıtlanmış, yanlış iki yüzlü bir demokrasi, mülkiyetliler için bir cennet, sömürülenler ve yoksullar için bir tuzak ve aldatmaca olarak sürer (Ve de kapitalist rejim de bundan başka birşey olamaz.)»

V. İ. Lenin

Bugün seçimler platformunda varolan demokrasi güçleri arasında Türkiye İşçi Partisi de yer almaktadır. Kurulduğu günden bu yana iki yıldır sosyal demokrasi takipçiliği yapmış olan ve bu takipçilik içinde kendine özgü ilkesiz zikzaklar çizmiş olan TİP, onikiye beş kala «işçi sınıfının bağımsız çizgisini temsil ettiği» iddiasıyla ortaya çıkmış ve işçi sınıfının politik bağımsızlığına talip olmaya soyunmuştur.

İki yıldır TİP kanadından da sosyal demokrasiye karşı ciddi, yani bilimsel tek bir eleştiri ve görüş dahi getirilmiş değildir. Kurulduktan sonra uzun süre sosyal demokrasi takipçiliğinin şampiyonluğunu kimseciklere bırakmayan, 1975 kısmî seçimlerinde gene CHP'ye tek bir eleştiri getirmeksizin, kayıtsız şartsız ona destek çağrısı çıkartan ve bunu da bir «referandum» olarak ilân eden TİP'liler, daha sonraki gelişimlerde, DİSK içinde kendilerine karşı güdülen politika nedeniyle, birdenbire keskin bir viraj almışlar ve DİSK genel başkanı ile CHP genel

---

Toplumsal ilerlemeyi en fazla öne çıkaranlara teker teker bu kavramın dünya işçi sınıfı literatüründe ne anlama geldiğini ve Türkiye pratiğinde, bugünkü koşullarda sosyal ilerleme'nin ne olduğunu sorunuz. Göreceksiniz ki, bu konuda muğlaklıktan başka bir görüş birliği yoktur. Herkez günümüz dünyasında olsun ve özellikle Türkiye'nin bugünkü somut koşullarında olsun «toplumsal ilerleme» sloganından ayrı şeyler anlamaktá, kendine göre yorum getirmekte, farklı şeyler murad etmektedir. Bu sloganı ön plana çıkaranlar, herşeyden önce bu sloganın içeriğini ve Türkiye'de ne anlama geldiğini somutlamak, sözkonusu kavram kargaşasını sona erdirmek zorundadırlar. Şayet bu yapılırsa, kaçınılmaz olarak sosyal-demokrasinin de ne olup olmadığı netleştirilecek, böylece sosyal-demokrat unsurlar ile bilimsel sosyalistler arasındaki ideolojik-politik ayırım netleştirilecektir. Bu tutum sosyal-demokrasi ile ittifakı reddetmek anlamına da gelmeyeceğinden, demokrasiye zarar vermeyecektir. Aksi halde, «ileri demokrasi»; «toplumsal ilerleme» gibi sloganlar, sosyalizm ile sosyal-demokrasi arasında bir muğlaklığın ve belirsizliğin sloganı olarak sürer gider.

başkanı'nın emperyalizm tarafından oynatıldığını, bunların ikisinin de iplerinin dolar'ın elinde olduğunu gösteren karikatürleri genel sekreterlerinin sahipliğindeki Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden birinin sorumluluğundaki Yürüyüş gazetesinde yayınlamakta perva görmemişlerdir. TİP'i destekleyen yayın organı birkaç ay süreyle sosyal demokrasiyi bilimsel ve sınıfsal olarak eleştirmeksizin, bu konuda TİP tabanındaki ve sempatizanları arasındaki kavram muğlaklığını, görüş şekilsizliğini gidermeğe çalışmaksızın, birtakım dedikodularla, Akis dergisi üslubuyla CHP'ye karşı sözde muhalefet yapmıştır.

Daha sonra TİP Büyük Kongresi'nin ([1]) ardından, onikiye beş kala CHP'ye güçbirliği davetiyesi çıkarılmıştır. MC'nin azgın saldırıları iki yıldır sürüp giderken ne sosyalist güçlerle, ne de sosyal demokrat güçlerle demokratik bir güç ve eylem birliği yapmaya çalışmayanlar, buna gerek görmeyenler, her ne hikmetse, seçimlere beş kala CHP'ye çıkardıkları bir davetiyede «emperyalizme ve faşizme karşı» **uzun vadeli** güçbirliği önerisi getirmişlerdir.

Oysa TİP'in CHP'ye çıkardığı güçbirliği önerisi içtenlikten uzaktı. Birincisi, TİP kendisi dışındaki sosyalistlerle bile anti-monopolist planda güçbirliği yapmaktan kaçınmıştı. İkincisi, sosyal demokrasiye güç-

---

([1]) Yürüyüş Dergisi «Büyük Kongre» terimi konusunda geçen sayı İLKE'de çıkan bir dipnotunu, bir tahrifat konusu yapmış, ve Rusça'dan Türkçeye bir sözlük sayfası göstererek SBKP Kongrelerine «Büyük Kongre» adı verildiğini iddia etmiş. Yürüyüş'ün çok dil bilen ideologları SBKP Parti Kongrelerinin hiçbir dile —ve bu arada Türkçe'ye— Büyük Kongre diye çevrilmediğini bilirler. Bizzat kendilerine yakın Bilim Yayınevi'nin yayınladığı Parti Tarihi kitabında, RSDİP, RKP (B) ve SBKP kongrelerinin hiçbirisi Büyük Kongre terimiyle ifade edilmemiştir. Dünya dillerindeki hiçbir çeviride de bu terim yoktur. Nitekim Yürüyüş'çüler bu yalanı açıkça öne süremediklerinden bir sözlük sayfası ile dolaylı bir yalana (tahrifata) başvurmuşlardır, hem de bizzat kendilerine yakın yayınevinin çevirisini de tekzip ederek. İLKE sözkonusu dipnotta bu noktanın sembolik bir mesele olduğunu söylemiş —ve önemini ancak dipnot düzeyinde ifade etmişti. Yürüyüş ise, kendi dedikoducu ve makyavelist tutumuyla, güya bir «açık yakaladığı» izlenimini uyandırarak, SBKP'de Parti Kongresi diye anılan terim konusunda kendi okuyucularını yanıltmağa kalkışmıştır. Bu iddianın aslı astarı yoktur. Yürüyüşçüler kendi kariyerizm'leri uğruna uluslararası komünist hareketin öncü partisi konusunda bile— bir terim düzeyinde dahi olsa yanıltıcı ve şaşırtıcı, yalan ve yanlış bilgiler vermekten hâyâ duymamaktadırlar. Tekrar vurgulayalım: konunun önemi sembolik düzeydedir, enternasyonalizmin manevî ve sembolik küçük bir parçasını oluşturur: fakat Yürüyüş'ün gayreti güdümlü bir yalan «bilgi»dir. SBKP Kongreleri, «Büyük Kongre» diye adlandırılmamaktadır. Bütün Parti ve Enstitü belgelerinin, kitap ve periyodiklerin yabancı dilde yapılan Sovyet merkezli yayınların (çevirilerinin) hiçbirisinde «Büyük Kongre» terimi yoktur. Yürüyüş yalan söylemektedir.

birliği çağrısı yapmak için —uzun yıllar onun kuyruğundan gittikten yani sosyalizmin bağımsız siyasetinden sürekli ödünler verdikten sonra— onikiye beş kala çıkartılan bu çağrının uzun vadeli olmaktan çok, esas olarak seçimleri hedef aldığı belliydi. Üçüncüsü TİP güçbirliği çağrısı yaparken de sosyal demokrasiye büyük misyonlar vehmediyordu. Nitekim TİP, Türkiye sosyalist hareketi içinde sadece küçük bir kesimi oluşturduğu halde, kendisini sosyalizmin temsilcisi ve tek partisi gibi göstererek CHP ile sandıksal güçbirliği kurma düşlerini henüz yitirmediği bir sırada, yani TİP B. Kongresi sırasında genel başkan açış konuşmasında «... CHP yanlız başına politik özgürleşmeyi gerçekleştiremez. Kendi solundaki demokratik güçlerin ve en başta sosyalist hareketin desteği zorunludur» diyordu. Yani politik özgürleşme'de ana misyon CHP'ye veriliyor, sosyalist harekete ise desteklemek görevi düşüyordu. Bu desteğin olması içinse CHP kendi soluna açılmalıydı. Yani TİP'in güçbirliğinden anladığı şey kuyrukçuluğun yaldızlanmış biçimiydi...

CHP'nin TİP'den gelen güçbirliği önerisini reddetmesi, onun ötedenberi eleştirdiğimiz bir tutumudur, bu davranışı hoşgörmeğe imkân yoktur. Fakat TİP'in kendisini sosyalizmin temsilcisi olarak tanıtmağa kalkışmasının da güçbirliği çabalarında içten olmadığını göstermektedir.

Neticede, TİP, CHP ile güçbirliği kuramayınca, önce «50 ilde seçimlere gireceğiz» gibilerinden blöf yollu bir şantaj politikası izlemiş, zamanla daha da ileri giderek seçim çalışmalarında araç olarak çıkardığı **Görev** adlı bir gazetede Demirel-Türkeş-Feyzioğlu-Erbakan ve Bozbeyli gibi azılı anti-komünist, halk düşmanı partilerin liderleriyle Ecevit'i aynı kaba koyan resimler ve yazılar yayınlamağa başlamıştır. Daha iki ay öncesine kadar CHP'ye demokraside öncü misyonlar verenler, CHP'ye karşı «anti-faşist ve anti-emperyalist güçbirliği» çağrısı çıkartanlar, bugün Ecevit ile Türkeş'in resimlerini yan yana ve aynı kaba koymakta perva görmemektedirler. [1]

---

[1] TİP genel başkanı son olarak yaptığı açıklama Partisinin 15 ilde seçimlere katılacağını açıklamış ve CHP'nin «demokrasi çizgisinde yalpalamadan tutulması ve vaadlerini yerine getirmeğe zorlanması, kurtuluşun sosyalizmde olduğunun gösterilmesi için TİP'in parlamentoda varolmasının gerekli olduğunu ileri sürmüştür. TİP'in sosyalist toplumsal muhalefeti temsil etmediği bir yana, CHP'yi vaadlerine sadık kılma politikasının parlamento ile sınırlandırılması TİP parlamentarizminin yeni bir kanıtıdır. Ayrıca «ulusal ve toplumsal kurtuluşun sosyalizmde olduğunu göstermek» görevinde de parlamento planına fazlaca misyon verildiği anlaşılmaktadır. Üstelik de TİP bu parlamentarizmi, CHP takipçiliği için gerekli görmekte, yani Parlamentodaki varlığının baş nedenini «CHP'yi yalpalatmamak, ona iş yaptırmak,

Bu politikanın işçi sınıfı bilimiyle hiçbir ilişkisi yoktur. Bu politikanın işçi sınıfı literatüründeki adı **siyasi oportünizm**'dir.

Bu nedenle TİP'in tek başına seçimlere girmesi, CHP karşısında sürekli zikzak çizen bir tutum izlemesi, kendi ideolojisinden, eklektik dünya görüşünden ve ilkesizliğinden kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle, Türkiye sosyalist hareketi içinde bölücülük ve ayrılıkçılık güden, mevcut bölünmeleri daha da derinleştirmeğe çabalayan ve ayrıca sosyalizm diye sulandırılmış, eklektik bir ideolojiyi, ilkesiz bir politikayı kitlelere yutturmağa çalışan, sosyalizmi içi kof bir slogana indirgeyen, burjuva meşruiyetine tapınan, parlamentarizm ve oy avcılığı güden, işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin kılavuzluğuna pratikte sahip çıkmayan, Doğuda sosyal şoven bir politika izleyen, işçi sınıfı içinde bölücülüğü resmi politika haline getirerek meşrulaştırmağa çalışan, kendi çıkarları uğruna jurnalcilikten bile kaçınmayan [1] Türkiye İşçi Partisi'ni seçimlerde «sosyalizm» adına desteklemek, onun bütün bu vahim politikalarına prim vermektir. Ayrıca TİP kendi bencil çıkarları uğruna demokrasi güçlerini zaafa uğratmaktan çekinmeyeceğini de göstermiştir. Bu tutumlarını değiştirmediği sürece, TİP kendi kaderiyle başbaşa bırakılmalı, bizzat kendi kendisini soktuğu tecrit çemberi içinde, yalnızlığa terkedilmelidir.

5 HAZİRAN SEÇİMLERİNDE SOSYALİST VE DEMOKRATİK GÖREVLER

«Demokrasi mücadelesini sosyalist devrim mücadelesiyle **birleş-**

---

vaadini tutturmak» olarak tanıtmaktadır. Türkeş ile Ecevit'in resimlerini yanyana basanlar, iki hafta sonra «CHP'yi vaadini tutmağa zorlamak» için oy avcılığına çıkmışlardır. Böylesine içiçe geçmiş tutarsızlıkların, ilkesizliklerin, çok yönlü oportünist politikaların, **reel politiker** tutumların, sosyalizm adına ödüllendirilmesi halkın sosyalizm adına TİP tarafından yanıltılması suçuna ortak olmaktır. Oysa Türkiye işçi sınıfı bugünkü TİP'in şahsında ikinci bir Aybar dramı yaşamak niyetinde değildir. Çünkü bu defaki dram değil, fars olacaktır.

[1] Yürüyüş Dergisi seçimlere katılma mevzuatı konusunda önce aklı sıra kurnazca burjuvaziyi uyarmış, ayrıca TSİP'in Yüksek Seçim Kurulu'na yaptığı itiraz bu kurul tarafından görüşülürken «burjuvazi kandırılamaz» diye bir yazı yayınlayarak salt kendi dedikoducu-makyavalist karinesiyle jurnalcilik yapmağa kalkışmış, yani Yüksek Seçim Kuruluna «aman ha, seni kandırıyorlar, sakın onları seçime sokma» demiştir. Y. Seçik Kurulu kararını yalan ve iftira yoluyla etkilemeye çalışan bu jurnalci tutum TİP ideologlarının kendi bencil çıkarları için her türlü yalanı, iftirayı, ihbarcılığı meşru gördüklerinin yeni bir kanıtı olmuştur. Hem de bu somut olay, TİP'in kendine «rakip» gördüğü sosyalistlere karşı burjuvaziyle işbirliği yapmaktan çekinmeyeceğini, ayrı sosyalist örgütler arasındaki **ideoloji ve ilke mücadelesinde**, burjuvaziden yararlanmakta perva duymayacağını göstermiştir.

tirmeyi ve birincisini ikincisine bağımlı kılmayı bilmek gerekir. İşte bütün zorluk buradadır ve meselenin bütün özü de budur... Esas olan şeyi (sosyalist devrimi) gözden kaçırmayın; onu en başa koyun... sonra tüm demokratik talepleri alın ve bunları ona bağımlı ve ilişkili kılın... hiç unutmayın ki, kısmî birşey için mücadele şeklinde de başlasa, esas şey için mücadele patlak verebilir. Benim kanımca meseleyi bu şekilde kavramak en doğru olanıdır.»

V. İ. Lenin

Yazımızın ikinci bölümünde de belirttiğimiz gibi, sosyalizm adına davranan bazı siyasal örgütlenmelerin sosyalist hareketin bölünmüşlüğü planında lâkayt davranmaları hatta anti-monopolist ve anti-faşist planda bile sosyalist güçler arasında bir blok oluşturmağa yanaşmamaları nedeniyle, 5 Haziran seçimlerinde sosyalist hareketin parlamentoya **bilimsel sosyalist** temsilci sokma olasılığı hemen hemen hiç yok gibidir. Oysa önceden de belirttiğimiz şekilde işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin kılavuzluğunu kabul eden sosyalist çizgiler sosyalist bir blok oluşturabilseydiler ve kendilerini destekleyen önemli sendikalarla, yığınsal örgütlerle birlikte ciddi bir ağırlık halinde sosyal demokrasiye öneri götürebilseydiler, sosyalist hareket seçimlerde bugünkünün fersah fersah üzerindeki bir güçle temsil edilebilecekti. Sosyal demokrasinin böyle bir sosyalist bloktan gelecek öneriyi kabul etmemesi durumunda bile, sosyalistlerin kendi güçlerini azami derecede biraraya getirmeleri ve CHP'nin solundaki diğer güçlerden de destek ve ittifak aramaları ile oluşturulacak böyle bir blok, etkili bir seçim çalışması yürütebilecek ve seçimlerde demokrasi güçlerini zaafa uğratmayan —yani MC'nin ekmeğine yağ sürmeyen— bir politika ile parlamentoya temsilciler sokabilecekti... Oysa sözünü ettiğimiz tutumlar nedeniyle bu olanak bugün için mevcut değildir.

Fakat bu seçimlerde bilimsel sosyalizmin parlamentoya temsilci sokamayacağı olgusu, seçim döneminde bilimsel sosyalizmin susacağı anlamına gelmez. Tam tersine, bilimsel sosyalist hareket, kitlelerin daha fazla politikleştiği, politik dikkatlerinin arttığı bir ortamda işçi sınıfı ideolojisinin ve politikasının bağımsız çizgisini ısrarla savunmalı ve kitlelere bilimsel sosyalizmin ajitasyonunu, propagandasını götürmelidirler.

Bu çalışmalar başlıca hangi konuları içermelidir. Kısaca özetleyecek olursak, şu noktaların altını çizmemiz gerekir:

- Herşeyden önce, işçi sınıfı biliminin temel sosyal görüşü olan SINIF GERÇEKLİĞİ'ni göstermek, yani sınıflar ve sınıf mücadelesi olgusunu ısrarla yeniden ve yeniden vurgulamak sosyalizmin bağımsızlığının en temel görevlerindendir.

• Bu gerçeklikten yola çıkarak, Türkiye'de kitlelerin sosyal ve ulusal kurtuluşunun ancak ve ancak SOSYALİZM ile mümkün olabileceğini söylemek, yani uzun erimdeki İKTİDAR hedefini en başta göstermek şarttır.

• Kitlelere, sınıf mücadelesinin politik, ekonomik ve ideolojik bütünlüğünü belirtmek, ekonomik-demokratik mücadele ile emekçilerin kurtuluşunun sağlanmayacağını, esas belirleyici mücadelenin SİYASI MÜCADELE olduğunu tekrar tekrar, bıkmadan, usanmadan anlatmak zorunludur.

• İktidar mücadelesinde, işçi sınıfı öncülüğündeki bir demokratik halk iktidarının programının ana hatlarını açıklamak ve bu programı daha geniş kitlelere benimsetmeğe çalışmak gerekir. Bilindiği gibi bu program ana hatlarıyla, ekonomik planda yabancı ve yerli tekellerin, büyük kapitalist toprak birimlerinin (kısaca büyük üretim araçlarının) millileştirilmesini, kırlarda kollektivizasyona dönük bir toprak ve tarım reformunu, siyasal arenada ise işçi sınıfı devletinin öngördüğü üstyapı değişikliklerini (kurumlarını) içermektedir.

• Kitleleri soyut bir iktidar düşü içinde bırakmamak için, bu iktidara giden yolda en birinci, en önemli görevin ÖRGÜTLENMEK olduğunu ve işçi sınıfı bilimi kılavuzluğundaki siyasal örgütlenmenin rehberliğinde, işçi-köylü ittifakının kurulmasını, böylece Demokratik Halk Cephesi yoluyla iktidar mücadelesinin başarıya ulaşacağını ısrarla vurgulamak zorunludur.

• İşçi sınıfı devrimcileri, aynı zamanda kitle çalışmalarında yığınların acil ekonomik ve demokratik taleplerini dile getirmeli, bu talepler uğruna verilen mücadelenin öncüsü olduklarını kanıtlamalı ve bu mücadeleyi, ana mücadeleye (yani siyasi iktidar mücadelesine bağlı kılmalıdırlar.

• Sosyalist planda yapılacak ajitasyon ve propaganda çalışmalarının, işçi sınıfı bağımsızlığı açısından çok önemli bir yanı da sosyal demokrasinin ne olup olmadığının teşhiridir. Sosyal demokrasinin bugün MC karşısındaki anti-faşist tutumu ve reformcu niteliği kitlelere gösterilmeli, fakat yukarıda özetlenen sosyalist görüşler ışığında sosyal demokrasinin asla bir umut olmadığı, sadece demokratik bir tercih olduğu da ısrarla döne döne vurgulanmalıdır. Böylece kitlelerin reformcu illüzyonlar peşine takılmalarının önüne geçilmesine vargücümüzle çalışırken, demokratik görevlerde dahi öncülüğün sosyal demokraside olmadığı, yeni demokratik hak ve özgürlüklerin ancak ve ancak işçi sınıfının, tüm emekçi halkın örgütlü ve aktif mücadelesi ile elde edilebileceği gösterilmelidir. Böylelikle, CHP'nin bir kurtuluş umudu olmadığı gibi, demokrasinin de umudu ve öncüsü olmadığı gösterilmeli, ana de-

mokratik görevin de gene sosyalistlere düştüğü anlatılmalı, fakat **bir** sosyal demokrat iktidarın, sınıf mücadelesi açısından daha elverişli koşullar yaratacağı, MC'yi ve onun şahsındaki faşizmi geriletmek için, elverişli bir olanak niteliği taşıyacağı belirtilmelidir.

• Seçim dönemi çalışmalarında dile getirilecek önemli noktalardan birisi de işçi sınıfı enternasyonalizmi ve onun gerektirdiği **işçilerin birliği-Halkların Kardeşliği** parolasını cesaretle savunmaktır. Bu konu yurdumuzda bizlere başlıca üç yönlü bir görev dayatmaktadır:

— Doğu'daki emekçi halk üzerindeki şoven, asimilasyoncu ve ulusal baskıcı politika lânetlenmeli, ve ulusal demokratik haklar kayıtsız, şartsız savunulmalı, halkların kardeşliği ilkesinden ödün verilmemeli

— Türkiye ve Yunanistan arasında emperyalizmin ve tekelci sermaye gruplarının karşılıklı olarak yarattığı kışkırtma ve silahlanma yarışına kesin bir şekilde karşı çıkılmalı, Kıbrıs'da Birleşmiş Milletler Kararlarının uygulanması için ödünsüz bir mücadele verilmelidir.

— Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist ülkelerle iyi komşuluk ve dostça ilişkilerin geliştirilmesi, **barış içinde birlikte yaşama ilkesi** ve detant politikası savunulmalı, gerek faşist ve Maoistlerin, gerekse diğer tüm anti-komünist, gerici, anti-demokratik unsurların demagojileri ve halk düşmanı, barış düşmanı, bağımsızlık düşmanı emperyalizm yardakçısı politikaları teşhir ve daha fazla tecrit edilmelidir.

• Türkiye'deki demokratik hak ve özgürlükler konusunda, sosyalist, demokratik, ulusal bağımsızlıkçı, özgürlükçü, barışsever ve anti - şoven politika uğruna verilecek mücadelede İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Haklarını Koruma Sözleşmesi ve Helsinki Güvenlik ve İşbirliği Senedi'nin ilkelerinin eksiksiz olarak Türkiye'de hayata geçirilmesi, yani Türkiye hükümetinin, bizzat altında imzası olan uluslararası demokratik antlaşma ve sözleşmelere uyması için kararlı bir çaba sürdürmelidir.

• Halkımızın demokrasi ve barış özlemlerinin yanısıra, bağımsızlıkçı özlemleri de ısrarla dile getirilmeli, NATO, CENTO, RCD ve Enerji Ajansı gibi emperyalist örgütlerden çıkılması, emperyalizmle yapılmış ikili antlaşmaların feshedilerek Amerikan üslerinin sökülüp atılması, sosyalist ülkelerin yanısıra, üçüncü dünya ile ilişkilerin geliştirilmesi bu taleplerden en önemlileridir.

• Seçim dönemi kitle çalışmalarında anti-maoist mücadele yükseltilmeli, sahte «sol» etiketli Maoculuğun gerçekte faşistlerle aynı kampta olduğu halkımıza gösterilmelidir.

İşçi sınıfı devrimcileri bugüne dek olduğu gibi, bugünden sonra da sosyalizm mücadelesi ile demokrasi, bağımsızlık ve barış mücadelesini bütünleştirmesini bilmeli ve bu uğurda emperyalizme, faşizme, şo-

venizme ve Maoizme karşı kararlı, azimli, ödünsüz ilkeli bir politika sürdürmelidirler.

Seçimler gibi önemli bir dönemde, sosyalistlerin ellerini kollarını kavuşturarak beklemeleri, «nasıl olsa parlamenter planda herhangi bir başarı sağlamayacağız, bu nedenle 5 Haziran seçimlerini bekleyelim» diyen bir anlayışa düşmeleri son derece yanlış bir tutumdur. Çünkü bu çalışmalar, hem sosyalizmin bu seçimlerdeki bağımsız politikasının dayattığı en önemli görevlerdir, hem de seçimlerden sonra yeni bir evreye girecek olan sınıf mücadelesi perspektifindeki daha ileri siyasal çalışmalara bir basamak teşkil etmektedir.

Seçim döneminde sosyalizmin ajitasyon ve propaganda çalışmaları, hiç kuşkusuz **kitle çalışmalarıdır**... Bu çalışmalar miting ve kapalı salon toplantılarından, emekçi semtlerindeki kahvehane toplantılarına kadar çeşitli kitle toplantılarını içerdiği gibi, afişleme, bildiri dağıtma ve sosyalist yayın organlarını, özellikle kadro yayını değil, kitle yayını yapan yayın organlarını yığınlara ulaştırmağa, ya da köy ve gecekondu çalışmalarına kadar bir dizi siyasi eylemi içerir.

5 HAZİRAN SEÇİMLERİ SONRASI

5 Haziran seçimleri sonrasında sosyal demokrasi ister tek başına iktidara gelsin, ister kendisinin büyük ağırlık taşıyacağı bir koalisyon oluştursun, isterse iktidara gelemesin, her durumda, sosyal sınıf mücadelesi açısından Türkiye yeni bir evreye girecektir. Bu evrenin belirleyici karakteristiklerinden biri her ne kadar gene demokrasi güçleri ile faşist ve diğer halk düşmanı güçler arasındaki mücadele olacaksa da, son iki yıldakinden farklı bir durum da ortaya çıkacaktır: kitlelerin ileri kesimleri her halukârda sosyal demokrasiden kopacaklardır. Şayet sosyal demokrasi iktidara gelirse, bu süreç hızlanacak, iktidara gelemediği durumda bile, kitleler faşizme ve egemen sınıflara karşı verilen mücadelenin sosyal demokrasiyle ve onun yöntemleriyle başarılamayacağını kavramaya başlayacak ve sosyalist bir arayış içinde olacaklardır.

Sınıf mücadelesinin, 5 Haziran seçimleri sonrasında gireceği yeni dönemde en büyük sorumluluğunun gene işçi sınıfı sosyalistlerine düşeceği açıktır. Şayet sosyalist hareket, ciddi, titiz ve prensipli çalışmalarla sosyalist hareketin ilkeli ve kalıcı ideolojik, politik ve örgütsel birliğini sağlamaya, yani ileri düzeyde örgütlenmiş tek bir işçi sınıfı merkezi otoritesi yaratmağa muvaffak olurlarsa, geniş fakat şimdilik büyük bölümü spontane işçi sınıfı mücadelesini, sosyalist önderlik altında toplayabilecekler ve bugünkü dev sosyalist potansiyeli, sonuna dek ör-

gütlü, bilinçli bir sosyalist siyasal harekete dönüştürebileceklerdir. Bu aynı zamanda, Türkiye işçi sınıfının, ezilen ulusla ortak mücadelesi için ve en genelinde işçi-köylü ittifakının kurulması için elverişli perspektiflerin yaratılması demektir. Böylesi önemli bir tarihsel fırsatta, ilkeli, bilimsel ve titiz, sorumlu çalışmalar yapıldığı, sosyalist hareket içinde ayrılıkçı, bölücü ve sekter tutumlara son verildiği ve bu tutumlardan vazgeçmeyen sosyalist siyasal çevrelerin teşhir ve tecriti yoluna gidilmesi hâlinde, mücadelenin topyekûn bütünselliğini, işçi sınıfı politik hareketinin ileri düzeydeki öncülüğünde gerçekleştirmek mümkündür.

Bir sosyal demokrat iktidarın gerçekleşmesi durumunda, şimdiki sağ sosyal demokrasinin daha da sağa kayacağı ve sınıf mücadelemizin karşısına dikileceği unutulmamalı ve seçimlerde sosyal demokrasi desteklenirken bir yandan bu husus kitlelere ısrarla gösterilmeli, öte yandan tercihli oy kullanılması sağlanmalıdır. Sosyal demokrasinin ikili kimliği ve sağ sosyal demokrasinin tekelci sermaye yanlısı karakteri seçimlerden sonra da asla gözden uzak tutulmamalı, ayrıca 5 Haziran sonrasında demokratik bir hükümet kurulması halinde «demokrasi geldi» diyerek rehavete asla göz yumulmamalıdır.

5 Haziran seçimleri sonrasındaki somut durumun somut tahlili ve bu tahlilin öngördüğü görevlerin ayrıntısı ise zamanı gelince bir başka yazımızın konusu olacaktır.

DEMOKRASİNİN EN YÜKSEK BİÇİMİ: SOSYALİST DEMOKRASİ

5 Haziran genel seçimlerinin Türkiye'deki demokratik gelişim açısından taşıdığı önem, demokrasi kavramı hakkındaki bilimsel görüşlerin yeniden ve yeniden vurgulanmasını gerektiriyor. Burjuva demokrasisinin sınırları içinde bugünkü koşullarda ve özellikle MC gericiliği karşısında önemli bir yer tutan sosyal demokrasinin demokratik misyonunu abartan ve demokrasinin sınıf temelini gözden uzak tutan görüşlere raslandığı gibi, idealist bir «saf demokrasi» hayalleri peşinde koşarak burjuva demokrasilerinde demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirilmesini önemsemeyen maceracı «sol»-revizyonist eğilimlerin de öteden beri bilinen tutumları sürmektedir.

Bir sosyal demokrat iktidardan sosyalist bir demokrasi ya da «ileri bir demokratik düzen» beklemenin işçi sınıfı bilimiyle bağdaşmadığını ısrarla belirten işçi sınıfı sosyalizmine, demokrasi konusunun acil sorunlarından birisi olarak varlığını sürdürdüğü bu dönemde, sosyalist demokrasi ile burjuva demokrasisi arasındaki temel ayrılığı yeniden ve yeniden göstermek görevi düşmektedir. Sosyalist demokrasi konusundaki bilimsel öğretiyi özetleyen aşağıdaki çeviri, aynı zamanda, Amerikan emperyalizmi öncülüğünde uluslararası gericiliğin sosyalist ülkelere karşı başlattığı yeni iftira ve demagoji kampanyasının yoğunlaştığı şu günlerde, burjuva ideologlarına, sosyal demokrasinin saptırmalarına ve burjuvazinin takipçisi «sosyalist» etiketli oportünist teorisyenlere de bir cevap teşkil etmektedir. Okuyacağınız çeviriyi, sosyalist ülkelerin bu konudaki görüşleri mahiyetinde objektif bir bilimsel etüt ve belge olarak yayınlıyoruz.

İLKE

Çağımızda, ulusal kurtuluş savaşlarının da dünya çapında yaygınlaştığı kapitalizmden sosyalizme geçiş (proletarya devrimleri) çağıdır. Bu uğurda dünyanın sömürü altındaki ülkelerinde halklar üzerine kıyasıya baskılar sürdürülmekte, ama ne var ki, sindirilememektedirler. Sömürülen emekçi yığınlar her geçen gün daha bir bilinçlenmekte, daha bir şevkle sarılmaktadırlar davalarına. İşte bu nedenle, sıcak savaşların kendilerine hep yenilgi getirdiğini görmeleri nedeniyle, egemen sınıflar, bu savaşlarını daha güçlü bir biçimde ideolojik planda da sürdürmektedirler. Bu alanda kendilerince en iyi çözümü, bizzat Marksizme, Marksizmin getirdiği «proletarya diktatörlüğü» ve «sosyalist demokrasi» gibi kavramlara saldırıp onları çarpıtmakta, onların «yanlışlık ve eksikliklerini» (!) bulup çıkartmakta görmektedirler.

Bugün, oportünist ideologların Marksist-Leninist anlamda proletarya diktatörlüğüne yönelttikleri tümüyle asılsız bir suçlama vardır. Onlara göre, proletarya diktatörlüğü «anti-demokratik»tir, «totaliteryen»dir, «askeri ve bürokratik» bir rejimdir. Buna karşılık kabul ettirmeye çalıştıkları ise, gerçek sosyalizmle uzaktan yakından en ufak bir ilişkisi olmayan kendi demokrasi anlayışlarıdır. Böylece, gerek sağ, gerekse «sol» oportünistler, başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist sistemde kurulmuş olan bilimsel sosyalizme karşı en yoğun saldırıları yöneltmekten çekinmezler.

Oportünistlerin sürekli olarak yapmağa çalıştıkları şey, demokrasinin anlamını bulandırmak, **sosyalist demokrasi** anlayışı ile **burjuva demokrasisi** anlayışı arasındaki **kesin ayrılığı** gözlerden saklamak ve proletarya devriminin insanlara getireceklerinin önemini aşağılamak, hattâ bu önemi elden geldiğince gizlemektir. İşte oportünistlerin bu çabalarının sonucudur ki, bugün ortaya, «proletarya diktatörlüğü altında gerçek demokrasi olmayacağı; bireyin, kollektif yaşamın yükü altında kişiliğini yitireceği; proletaryanın diktatörlüğünün Komünist Partisi'nin diktatörlüğü demek olduğu» gibi saçma sapan iddialar çıkmıştır.

Oportünist ideologlar, **sosyalist demokrasi** kavramını tahrif etmek için bir yığın yeni yeni kavramlar türetmektedirler. Bugün, «sanayi toplumu» ya da «sanayi-ötesi toplumu» gibi kavramlar, veya sahte-marksist ideologların «sosyalizmin siyasal modelleri» üzerine yaptıkları çalışmalar, hep kapitalizmin siyasal yapısını geliştirmek için yeni yeni sloganların, yeni yeni düşüncelerin ortaya atıldığını gösteriyor bize. Bütün bunların altında yatan gerçek şu ki, oportünizmin «üçüncü yol»u, aslında burjuva demokrasisinin yasalarını geliştirmek için yaratılmış bir icattır. (*)

Marksizm-Leninizm şu tarihsel gerçeği hiç bir zaman yadsımaz: Burjuva demokrasisi, kapitalizmin ilk evrelerinde, feodal sömürü düzenini yıkıp köylünün efendisine olan bağımlılığını kaldırarak tarihte ilk kez birey özgürlüğü ve eşitlik gibi talepleri dile getirdi. Böylece burjuvazi, çalışan insanların kendi siyasal ve sosyo-ekonomik taleplerini dile getirebilmeleri için yasal bir temel oluşturdu. Parlamentoyu, genel oy hakkını, yöresel yönetimi (mahalli idare) ve jürili mahkemeleri tarihte ilk kez toplumsal hayata soktu.

Fakat tüm bunlara rağmen, son tahlilde, üretim araçlarının özel mülkiyetini ve kapitalist üretim ilişkilerini temel aldığı için, burjuva demokrasisi her zaman yetersiz, her zaman sınırlı kalmıştır. Kapitalistlerin —ki bunlar her zaman toplum içinde azınlığı oluşturur— ekonomik güçleri onlara sömürü düzenini koruma, yaşatma olanağını verir. Dolayısıyla, kapitalist devletin bu şekilde belirginleşen anti-demokratik niteliği içinde demokratik bir devlet yapısı ve demokratik bir siyasal düzen kurmanın olanağı yoktur. Gerçek anlamıyla, çoğunluğun azınlık üzerindeki egemenliği, tüm vatandaşlar arasında eşitlik, tüm vatandaşların demokratik hak ve özgürlükleri demek olan demokrasi, burjuva demokrasisinde bir yalan, bir aldatmaca olmaktan ileri gitmez. Gerçi özgürlük, eşitlik gibi kavramlar ilk kez burjuva toplumunda ortaya atılmışlardır ama, yine bu toplumda çalışanlar ekonomik özgürlük ve eşitlikten yoksundurlar. Burjuva demokrasisi, çoğunluğun egemenliği yerine çoğunluk üzerinde egemenlik demektir; burjuva demokrasisinde demokratik hak ve özgürlüklerden yararlanan yalnız ve yalnız azınlıktaki egemen sınıftır. Burjuva demokrasisinin kurumları da (parlamento, çok-partili sistem, vb.) çoğunluğun istekleri yerine azınlıktaki egemen sınıfın isteklerini karşılama doğrultusunda çalışırlar.

Gerçekte burjuvazi demokrasi, eşitlik, özgürlük yolunda ortaya attığı sloganları tam anlamıyla hayata geçirmekten uzaktır, çünkü böyle bir şey, yani gerçek demokrasinin kurulması, kapitalizmin ortadan kalkması demek olur. Ama ne olursa olsun, gelecek, burjuvazinin değil, işçi sınıfının önderliğinde tüm çalışanların ellerindedir.

(*) Oportünizmin «üçüncü yol»u: Toplumsal gelişmede «üçüncü yol» ilkesi, «demokratik sosyalizm» kavramı içerisine girer. Bu, kapitalist ülkelerdeki Sosyal Demokrat partilerin sahip çıkıp savundukları bir tez olup, Sosyalist Enternasyonal'in en önemli belgelerinin tabanını oluşturur. Bazı sosyalist ülkelerdeki sağ oportünist çevreler de bu kavramı alıp kullanmaya çalışmışlardır. Örneğin, 1968 Çekoslovakya olaylarında, sağ-kanat güçleri bu kavramı «insancıl sosyalizm» ya da «insan yüzlü sosyalizm» şeklinde benimsetmeye çalışıyorlardı.

İşçi sınıfı, kapitalist düzen içerisindeki gelişmenin, ilerlemenin motorudur ve bu nedenle, sosyalizmi kurup yeni ve daha üstün bir demokrasi oluşturmanın kendisine ait tarihsel bir görev olduğunun bilincindedir.

Sosyalist demokrasinin özü, sosyalist üretim ilişkileri ve dolayısıyla üretim araçlarının toplu mülkiyetidir. İşçi sınıfı, iktidara geldikten sonra proletarya diktatörlüğünü kurar. Bu da tüm çalışanlar için en geniş ve gerçek anlamda bir demokrasinin kurulması demektir. Lenin, proletaryanın diktatörlüğü ile diğer sınıfların diktatörlüğü arasındaki ayrılığı şu şekilde belirtir: «Toprak sahipleriyle burjuvazinin diktatörlüğü, geniş halk yığınlarının, adıyla söylemek gerekirse, çalışanların talepleri ve bu talepler doğrultusundaki direnişlerinin bastırılması, ezilmesi demektir.» Buna karşılık: **«Proletarya diktatörlüğü, sömürücülerin, yani, toplum içerisinde toprak sahipleriyle kapitalistlerin oluşturduğu önemsiz bir azınlığın taleplerinin bastırılması, ezilmesi demektir.»** (V.İ. Lenin, Bütün Eserleri, C. 28, s. 464). Bu cümleden olarak, proletarya diktatörlüğünün kurulması demek, **«toplumun çok büyük bir çoğunluğunun, daha önce en yetkin demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile göremediği oranda demokratik hak ve özgürlüklere kavuşması ve bunları kendi hayatında bizzat yaşaması»** demektir. (a.g.e., s. 465)

Demokrasi hem bir devlet biçimidir, hem de toplumun siyasal yaşamındaki bir örgütlenme biçimi. Her iki anlamda da sosyalist demokrasi, demokrasinin en yeni ve en yüksek şeklidir.

Bugün, sosyalist toplumda halk yönetimi deyince, bunun pek çok biçimleri, kurumları vardır. Bunlar başlıbaşına iki ana-grupta toplanabilir. Birincisi, halkın isteklerinin doğrudan doğruya, ikincisi ise, devlet denilen siyasi üst-yapı tarafından karşılanmasıdır.

Sosyalist demokratik örgütlenmenin en ileri şekli, halkın kendisinin oluşturduğu örgütlerle yönetimi sağlamasıdır. Bu örgütler gerek devlet, gerekse kitle örgütlerinin özelliklerini taşırlar, ve halkın kendi kendisini doğrudan bir biçimde yönetmesi bu örgütler aracılığıyla sağlanır. SSCB'deki Sovyetler, Macaristan'daki Halk Meclisi ve yöresel meclisler, Polonya'daki ulusal meclisler hep bu tür örgütlerdir. Bunlar tüm devlet mekanizmasının temelini oluşturup devletin toplumun başını çekmesinde ve devlet politikasının saptanmasında halkın büyük ölçüde pay sahibi olmasını sağlarlar.

Sosyalist devletlerde, devletin halk tarafından seçilen organları, burjuva parlamentoları veya burjuva yöresel yönetim kurumlarından çok farklıdır. Sosyalist devletlerdeki bu organlar gerçek halk tem-

silcilerinden oluşup, yasama, yürütme görevleriyle tüm devlet kurumlarının denetimini üstlenirler. Bugün bunlar giderek güçlenmekte, sosyalist gelişmenin yol göstericisi olmak konusundaki görev ve sorumlulukları da her geçen gün artmaktadır. Bu kurumlar bugün halktan hiç bir şey saklamamakta, tam tersine, halkla olan bağlarını giderek daha da pekiştirmekte, alınacak kararlarda halkın payının giderek artmasına büyük bir özen göstermektedirler. Halkın bu kurumlar üzerindeki denetim gücü ve etkinliği de büyüktür. Görevini gerektiği gibi yerine getirmeyen bir yetkili, halk tarafından derhal alaşağı edilebilmektedir.

Son yıllarda yapılan çalışmalarla, halkın bu denetim gücü çok daha büyük boyutlara ulaşmıştır. Bunun sonucu olarak ta, örneğin SSCB'de 1969 yılında 300 halk temsilcisi normal görev sürelerinin bitiminden önce halkın isteğiyle görevden alınmıştır.

Bu halk temsilcileri yaş, meslek, ve ulus özelliği dikkate alınmaksızın seçilir. Temsilciler, resmi görevlerinin yanısıra çeşitli örgütlerde, işletmelerde de görev alırlar; böylece, onların aracılığıyla devlet organlarının halkla olan ilişkileri sürdürülür, halkın yeni gereksinimleri, yeni istekleri ânında saptanıp, ânında alınan kararlarla vakit geçirmeden yürütmeye sokulur.

Doğrudan demokrasinin diğer kurumlarından biri de, belirli siyasi kararlar öncesinde yapılan ulus-çapında ya da yöresel referandumlar yoluyla halkın görüşlerine başvurmaktır. Bunun yanısıra, başka bir yol olarak, halkın devletçe alınan kararlara katılmasını sağlamak amacıyla, çeşitli kitle örgütleri tarafından yapılan nabız yoklamaları da vardır.

Sosyalist devlet, tüm kitle örgütlerinin çalışmalarını destekler. Bu örgütler arasında sendikalar, kooperatifler, gençlik ve kadın örgütleri ile çeşitli gönüllü birlik ve kuruluşlar (bilimsel, kültürel, teknik, öğrenci, sivil savunma, spor) sayılabilir. Tüm bu kuruluşlar aktif bir biçimde politikaya katılıp devletin alacağı kararları büyük ölçüde etkilerler. Bunlar arasında en genişleri sendikalar, öğrenci kuruluşları ve kooperatiflerdir. Güçleri konusunda bir fikir edinebilmek için aşağıdaki tablolara bakabiliriz:

Çeşitli sosyalist ülkelerdeki sendikaların üye sayıları:
(1972'ye göre)

Bulgaristan	2.2 Milyon
Macaristan	3 Milyonu aşkın

Vietnam Demokratik Cumhuriyeti	1.1 Milyon
Özgür Alman Sen. Konfederasyonu (ADC) ...	6.8 Milyon
Kore Demokratik Cumhuriyeti	2 Milyonu aşkın
Devrimci Küba İşçileri Konfederasyonu	1.4 Milyon
Moğolistan Halk Cumhuriyeti	170.000
Polonya	9.73 Milyon
Romanya	4.1 Milyon
SSCB	98 Milyon
Çekoslovakya	5.2 Milyon
Yugoslavya	3 Milyonu aşkın

Gençlik örgütlerindeki üye sayıları:

Dimitrof Komünist Gençlik Birliği (Bul.)	1.1 Milyon
Macaristan Komünist Gençlik Birliği	800.000'i aşkın
Ho Chi Minh Çalışan Gençler Birliği	2 Milyonu aşkın
Özgür Alman Gençliği (A. Dem. Cum.)	2 Milyonu aşkın
Kore İşçi Gençliği Sosyalist Birliği	80.000'i aşkın
Genç Sosyalistler Birliği (Polonya)	1.2 Milyon
Komünist Gençlik Birliği (Romanya)	2.3 Milyon
SSCB Genç Leninist Komünistler Birliği	28 Milyon
Yugoslavya Gençlik Birliği	2.1 Milyonu aşkın

Pek çok sosyalist ülke kendi içlerinde birleşik halk ya da ulus cepheleri oluşturmuşlardır. Bunlar halkın çeşitli bölümlerinin, siyasal partilerin ve kitle örgütlerinin dayanışması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu cepheler, siyasi işlevlerinin önemi gereği, devletin iç ve dış politikasında olsun, bu politika doğrultusunda devlet işlerinin yürütülmesinin denetiminde olsun, halkın devlet işlerine katılmasının sağlanmasında olsun, oldukça etkin bir rol oynarlar. Bu cepheler sosyalist devletin en belirgin özelliği ve en güçlü, en temel dayanağıdır. Devletin demokratikliği, devletin çıkarlarıyla halkın çıkarlarının birliği bu cephelerin varlığıyla sağlanmakta; onların varlığıyla kanıtlanmaktadır.

Sosyalist devlette halkın devlet işlerine doğrudan katılmasının sağlanmasında olsun, oldukça etkin bir rol oynarlar. Bu cepheler sosyalist devletin en belirgin özelliği ve en güçlü, en temel dayanağıdır. Devletin demokratikliği, devletin çıkarlarıyla halkın çıkarlarının bir-

liği bu cephelerin varlığıyla sağlanmakta, onların varlığıyla kanıtlanmaktadır.

Sosyalist devlette halkın devlet işlerine doğrudan katılmasının bir yolu da, kimi yasa tasarıları hakkında ülke çapında tartışmaların açılması ve bu tartışmalar yoluyla halkın görüşlerinin somutlaştırılmasıdır. Örneğin 1968 yılında Sovyetler Birliğinde evlilik ve aile üzerine, bu sorunun temelini oluşturacak bir yasanın çıkarılması söz konusu olduğunda böyle bir tartışma açılmış, bunun sonucu olarak ta hükümete 7000'i aşkın, gazetelere de bir o kadar mektup gönderilip öneriler getirilmişti. Bunun gibi, Alman Demokratik Cumhuriyetinde yeni anayasanın saptanması çalışmaları sırasında 11 Milyon, Romanya'da ise iş yasasının tasarı hazırlıkları sırasında çeşitli meslek dallarından 1.5 Milyonu aşkın insan bu tartışmalara katılarak mektuplarla fikirlerini belirtmiş, yasaların çıkışı üzerindeki etkinliklerini göstermişlerdi.

Toplu mülkiyetin çalışanlar tarafından yönetilip işlenmesi, sosyalizmin getirdiği en yetkin, en özgün demokrasi biçimidir. Çalışanlar, ekonomik yönetim haklarını temsilci organlar ve sanayi demokrasisinin çeşitli örgütleri aracılığıyla hayata geçirirler. Bu örgütler arasında, işletmelerdeki işçi komiteleri, üretimle ilgili toplantılar, belirli bir sanayi kolundaki kongre ve konferanslar, birleşik çiftliklerdeki toplantılar ve kollektif-çiftlik demokrasisinin daha üst organları sayılabilir. Bütün bunlardan öteye, çalışanları üretimin yönetiminde tutmakta en fazla etkinliğe sahip örgütler ise **sendikalardır.**

Halk demokrasisinin böyle dört başı mamur bir şekilde gelişmesi, Lenin'in şu sözlerini haklı çıkarır: **«Sosyalizm sayesinde, uygar toplumların tarihinde ilk kez, geniş halk kitleleri sadece seçimlerde oy kullanırken özgür ve bağımsız olmakla kalmayacak, bunun ötesinde, devletin günlük yönetim işlerine de doğrudan katılabilme özgürlüğünü elde edeceklerdir.»** (Lenin, Bütün Eserleri, C.25, s. 487-488)

Sosyalist demokrasinin burjuva demokrasisinden ayrıldığı bir nokta da, birey hak ve özgürlüklerini yorumlayış biçimindedir. Burjuva yasalarında birer sözcük olarak kalmış olan bu kavramlar, sosyalizmde hayata geçirilir; bu da bireye kapitlaizmde görülmedik oranda hak ve özgürlükler sağlayıp demokrasiyi daha önce hiç görülmemiş boyutlara ulaştırır. Herkese iş, dinlenme, eğitim, yaşlılıkta ve sakatlıkta korunma gibi haklar getirilmiştir sosyalizmde. Ve bu haklar, bu özgürlükler, ekonomik, toplumsal, siyasal ve yasal açılardan güvenceye bağlanmıştır; çünkü sosyalist toplumda bireyin birey tarafından sömürülmesi yoktur, üretim araçlarının özel mülkiyeti diye bir şey kesinlikle düşünülemez. Sosyalist ülkelerin çalışanları, artan

ekonomik potansiyel sayesinde daha fazla ücret, daha fazla eğitim, daha fazla çalışma rahatlığı gibi olanaklar kazanmaktadırlar. Gerek ücret, gerekse ücrete bağlı insanların sayısındaki bu artış ise, sosyal güvenlik hakkının hacminin giderek geliştiğini göstermektedir.

Bu haklardan öteye, sosyalist demokrasinin kapitalist toplumdaki haklardan çok farklı olarak getirdiği bir şey daha vardır: Çalışanların devlet ve kamu işlerinin yönetimine katılması hakkı.

Tüm bunlardan dolayı, sosyalist demokrasi, bireyin özgürce ve yaratıcı bir biçimde gelişmesi için her türlü niteliği sinesinde taşır. Kapitalizmde varolan birey üzerindeki baskı, birey sınırlaması gibi niteliklerinden eser yoktur sosyalizmde. Sosyalizmde, **«her şey insan için, insanın çıkarına»** sloganı geçerlidir. Çalışanların devlet yönetimine sahip olması ile de bireyin siyasal yabancılaşmasının önüne geçilmiştir.

Ne var ki, birey hak ve özgürlükleri derken buna da sınıfsal açıdan bakmak gerekir. «Sonsuz özgürlük» ya da «saf demokrasi» diye bir şey yoktur. Bu sloganlar, Sağ-oportünist ideologlar tarafından sosyalizmin siyasal ve yasal ilkelerini tahrif etmek amacıyla ortaya atılmıştır. Sosyalist ülkelerin yasaları bireye hiç bir zaman, hak ve özgürlüklerini sosyalist düzenin çıkarlarını ya da diğer bireylerin hak ve özgürlüklerini çiğneyecek biçimde kullanma yetki ve hakkını vermez. Örneğin, Alman Demokratik Cumhuriyeti anayasasının 6. maddesi her türlü militarist, rövanşist (intikamcı) ve diğer gerici propagandayı yasaklar. Aynı şekilde, siyasi hak ve özgürlükler de tamamıyla çalışanların yararına saptanmış olup, aksi suçtur.

Sosyalizmde bireylerin namuslu çalışma, devlet ve toplum disiplinini gözetme, anayurdu savunma gibi yükümlülükleri vardır. Hakların ve yükümlülüklerin birliği sosyalizmde bireyin yasal statüsünü belirler; çünkü disiplin, örgütlü çalışma ve sorumluluk duygusu olmadıkça, sosyalist demokrasi kendisinden beklenen ürünü veremez. Sorumsuzluk ve disiplinsizlik sosyalist demokrasinin zararınadır, gelişmesini önler. Lenin, Sovyet devletinin kurulmasından hemen sonra sosyalist toplumda benimsenmesi zorunlu olan bu disipline dikkati çekmiş, bunun da, sosyalizmi kuracak olan işçi sınıfı ve onun önderliğindeki tüm çalışanlar tarafından gerçekleştirileceğine işaret etmişti. Bugün, sosyalist ülkelerde Parti'nin yürüttüğü çeşitli eğitim çalışmaları ile devlet ve kitle örgütlerinin çalışmaları bu disiplinin yerleştirilip pekiştirilmesinde en önemli görevi yüklenmiştir.

Sosyalist demokraside yönetimin çalışan sınıfın ve Parti'nin elinde olduğunu söyledik. Bu şekilde, sosyalist devlet kurulurken, devlet ve toplum yapısındaki örgütlenme de giderek geliştirilir. Bu da siya-

sal ve ekonomik yaşamdaki biçim ve yöntemlerin sürekli olarak geliştirilmesi, buna bağlı olarak ta bireyin hak ve özgürlüklerinin giderek genişletilmesi demektir. Bütün bunların sonucu, toplumsal yapıda sürekli bir gelişme, ekonomik potansiyelde artış, bilim ve kültürde ilerleme, ve çalışanların siyasal yaşamdaki yerlerinin giderek pekişmesi sağlanır.

Eğer toplumsal yapıdaki bu gelişimin hızı yavaşlar ve sosyalist örgütlenmenin gereksinmelerini karşılamaz hale gelirse, bu, doğrudan doğruya çalışanların gücünün artmasını ve onların yönetimdeki yerlerinin genişlemesini engeller. Bu da, sosyalist hedefe giden yolda tıkanıklığa, ekonomik ve kültürel gelişmede yavaşlamaya, devlet ve halk ksimlerinde bürokratlaşmaya, ve giderek bireyciliğin ortaya çıkmasına yol açar.

Sosyalizmde toplumun siyasal, ekonomik ve devlet plânındaki örgütlenmesi kesinlikle kendiliğinden oluşan bir süreç değildir. Devlet yapısında bir takım değişiklikler yapılabilir, çalışanların sosyo-politik faaliyeti konusunda yeni biçimler geliştirilebilir, tüm değişiklikler önceki toplumsal tecrübelerin temel alınmasıyla yapılır. Düşüncesizcesine çizilen plânlar, sırf yeniden örgütlemek için yapılan yeniden örgütlemeler, ve buna benzer işlemler, siyaset ve devlet formüllerinden gerçekten uzaklaşılıp, iktidar mekanizmasının olağan işlerliğinin bozulmasını, onun toplumsal etkinliğinin ortadan kalkmasını getirir. Dolayısıyla, böyle durumlarda, «yenilikler», sosyalist örgütlenme sorunlarının çözümünü geciktirmekten başka bir işe yaramaz.

Sosyalist devrimler, toplumdaki güç biçimlerinin önemini göstermiştir. Lenin bu konuda şöyle der: **«Eğer devrimi yapan sınıfların yaratıcılığı Sovyet sistemini ortaya çıkarmış olmasaydı, Rusya'daki Proletarya devrimi ümitsiz bir olay olmaktan öteye gidemezdi, çünkü proletarya, eski devlet aygıtını kullanarak iktidar olamazdı; bunun yanısıra, ha deyince yeni bir aygıt kurmak ta olanaksızdı.»** (Lenin, Bütün eserleri, C. 26, s. 104). Ama demokratik halk düzeni geniş çapta kuruldu, çünkü komünistlerin önderliğindeki çalışanlar, ulusal özgürlüklerinin sağlanması için örgütler kurmaya ve bu şekilde demokratik, anti-emperyalist mücadelelerini sürdürmeye çalıştılar. (Çekoslavakya'daki ulusal komiteler, Polonya'daki ulusal meclisler, vb.) Bu örgütler, daha sonraki dönemin (devrimci güçlerin iyice yerleştiği dönemin) temsilcilik sisteminin temelini oluşturuyorlardı.

Devrimden sonra kurulan hükümet, yeni bir sosyo-ekonomik sistemin —sosyalizmin— temellerinin atıldığı dönemin gereksinimlerini karşıladı. Bu dönemde sanayileşme, tarımda kollektifleşme, kültür devrimi, endüstrinin, tarımın, bilimin ve eğitimin geliştirilmesi çalış-

maları yapıldı. Bugün pek çok sosyalist ülke, kapitalist dönemden artakalan toplumsal geriliği yenerek ve tam anlamıyla sosyalizme ulaşmak yolundadır, çünkü siyasal ve ekonomik yaşamın biçimleri, gerçek demokrasinin getireceği yararların öneminin kavranmasına ve geniş halk yığınlarının yaratıcı çabasının ve siyasal bilincinin geliştirilmesine yol açmıştır.

Gerek biçimde gerek özde, tarihteki işçi gücü, sürekli aşamaya yönelik, etkin bir güçtür. Ne var ki, bu biçimler hiç bir zaman kalıcı değildir; somut koşullar değiştikçe değiştirilir. Örneğin, 1918 Sovyet Anayasası hazırlanırken, bunun sadece, «esas ve birinci görevin, burjuvaziyi ortadan kaldırmak, insan sömürüsüne son vermek ve sosyalizmi kurmak olduğu geçiş dönemi içerisinde» geçerli olduğu önemle belirtilmişti. O dönemin koşullarında, devlet mülkiyeti ulusal ekonominin temeli sayılırdı; dahası, kapitalizmden sosyalizme geçişin gerçekleştirilmeye çalışıldığı bu dönemde Halk Demokrasilerinde kurulan anayasalar, özel mülkiyetin ve özel teşebbüsün bir süre daha korunmasını gerektiriyor, kırsal alanda yapılacak kooperatifleşme hareketlerinden sadece birer olasılık olarak söz ediyordu. (Örn. Bulgar Anayasası, 1947, 10-11 maddeler; Çekoslavak A. , 1948, m. 157-158; Alm. Demok. Cum. A., 1949, bölüm II).

Sosyalist örgütlenme geliştikçe siyasal ve ekonomik yaşam biçimleri de değişti. Anayasal plânda büyük değişiklikler yapıldı. Sosyo-ekonomik ve politik koşulların değişmesiyle, örneğin, Romanya'nın 1948 anayasası 1952'de, Yugoslavya'nın 1946 anayasası 1953'de, Moğolistan Halk Cumhuriyetinin 1940 anayasası 1949'da geniş çapta değişikliklere uğratıldı.

Bugün, sosyalist toplumun ekonomik, kültürel ve ideolojik yaşamındaki değişimler önemli bir hız kazandığı ve gittikçe daha karmaşıklaştığı için, siyasal güç biçimlerindeki bu gelişmeler de son derece önem kazanmıştır. Bugün, halkın kültürel düzeyi önemli bir sıçrama kaydetmiştir, ve kitlelerin toplumsal işlere katılması giderek daha da artmaktadır. Bilimsel ve teknolojik devrim, üretimi kökünden değiştirmekte, toplumsal yaşamı geniş boyutlarda etkilemektedir. Buna bağlı olarak ta, Komünist ve İşçi Partilerinin öncülüğünde sosyalist demokrasi mekanizmasında paralel değişiklikler yapılmaktadır.

Sosyalizmde, siyasal iktidar biçimleri ile toplumun politik, ekonomik ve devlet plânındaki örgütlenmesinin geliştirilmesi, Marksist-Leninist teoriye ve sosyalist demokrasi ile kurulan gerçek halk iktidarının edinmiş olduğu tecrübelere göre yapılır. Ne var ki, burjuva ideologlarıyla Sağ ve «Sol»-oportünistler, sosyalist devrimden sonra kurulan sosyo-politik sistemin önemini kuşkuyla karşılarlar. Onlar,

çalışanlara, emekçilerin çoktan reddetmiş olduğu bir takım burjuva demokrasisi modelleri önererek proletarya diktatörlüğünün öz ve amacını çarptırmaya çalışırlar.

Dünyada sosyalizmin edinmiş olduğu tecrübeler göstermiştir ki, halk iktidarının kurulmasının ardından, bir takım burjuva-demokratik kurumlar bir süre daha korunup, radikal toplumsal değişikliklerin yapılmasında kullanılırlar. Örneğin, Polonya Halk Cumhuriyetinde 1921 anayasasının pek çok hükümleri 1952'ye dek, Çekoslavakya'da 1920 anayasasının pek çok hükümleri 1948'e dek geçerli kalmıştır. Aynı şekilde Romanya'da da halk iktidarı kurulduğu zaman, 1923 anayasasının pek çok hükümleri geçerliliklerini bir süre daha korumuşlardır.

20. yüzyıl ortalarındaki devrimler, kapitalist gelişmenin daha sonraki evrelerinde ortaya çıktığı için, yeni kurulan işçi devletleri de eskiye oranla dal budak salmış bir ekonomik ve mali yapıyı miras alırlar; ki bunlar da ufak tefek değişikliklerle, henüz yeni doğmuş olan sosyalist ekonomiyi plânlayıp yönetecek duruma getirebilirler. Yeni devlet eski yapının kurumlarının burjuvazi ile olan bağlarını koparır ve onları, Lenin'in ilkelerine uygun biçimde toplumu sosyalist çizgiye oturtmakta kullanır. Bu kurumlardan başka, yeni devlet, haberleşme ve ulaşım araçlarını da miras alır. Yine, bunlara benzer olarak, kapitalizmde kurulmuş olan sosyo-kültürel kurumlar da burjuvazi ile olan bağları koparılacağından, Halk Demokrasilerinin siyasetlerine uygun bir biçimde bu yeni düzende yerlerini alırlar.

Demokratik Halk Devleti, sadece ve sadece, saldırgan bir sınıfsal yapıya sahip olup kapitalizm döneminde emekçiler üzerinde baskı unsuru olarak kullanılan bir takım hukuk ve devlet kurumlarıyla siyasal örgütleri ortadan kaldırır. Demokratik halk devleti bu kurumları kökünden kazıyıp kendi ordusunu, kendi güvenlik gücünü, ve bunlara benzer, halkla sıkı bağlar içinde olup onun haklarını koruyan, böylece de sosyalizmin örgütlenmesinde başı çeken kendi kurumlarını kurar. Gerici siyasi partiler, ittifaklar ve diğer halk düşmanı kuruluşlar ortadan kaldırılır, çünkü zaman içerisinde bunlar, toplumun sosyalist gelişmesi için gerekli koşulların oluşturulmasında engelleyici bir rol oynayıp çalışanların siyasal çalışmaları yürütmelerini, önemli kararlara katılmalarını aksatırlar. Bu, bugüne dek bütün sosylist ülkelerde sosyalizmin kurulması sırasında böyle olmuştur; ve pekalâ da anlaşılır bir şeydir, çünkü burjuva demokrasisinin dışa dönük biçimleri, onun sömürücü ve halka karşı düşmanca tavrını, tekelci sermayenin siyasal ve ekonomik çıkarları-

nı, egemenliğini nasıl koruyup sağlamlaştırmak kaygısında olduğunu çoktan göstermiştir.

Sosyalist ülkelerde halk iktidarı kurulduğunda, burjuva demokratik kurumlarının yerine sosyalist demokratik kurumlar koyma zorunluluğu da ortaya çıktı; köklü ekonomik, politik ve kültürel reformların getirdiği zorunluluklardı bunlar. Tabii bunların yerine getirilmesindeki süreç, devrimin yapıldığı ülkenin özgül koşullarına göre çeşitli ayrılıklar gösteriyordu.

Yine bu dönemde, burjuva demokrasisinin gelenekleri ilk sosyalist kurumlar üzerinde bir takım etkiler yapıyorlardı. Bu ilk sosyalist kurumlar yapısal açıdan daha önceki yasal sistemlerle bir takım benzerlikler taşıyor ve onların bir takım biçim özelliklerini örnek alıyorlardı. Fakat, bütün bunların yanısıra, yeni sosyalist devletlerin hepsi özlerinde daha üstün bir demokrasinin, yani proleter demokrasisinin tohumlarını taşıdıkları için, zamanla devlet bu daha önceki sisteme özgü biçimlerden arınmış, ve proletarya diktatörlüğünün son şekli, doğal olarak, özüne uygun ve tarihte ilk kez insanlığın demokratik ideallerinin gerçekleştirildiği güç biçimlerini getirmiştir.

Geçmiş yıllarda, sosyalist ülkelerde yapılan Komünist Parti Kongreleri, sosyalist demokrasiyi daha da geliştirip pekiştirmek gereksinimini önemle vurgulayıp, bunun için gerekli yolları çizmişlerdir. Örneğin, Alman Demokratik Cumhuriyetinde, Alman Sosyalist Birlik Partisi MK 1. Sekreteri Erich Honecker, Parti'nin, halkın temsilci güçlerinin çalışma ve yetki alanlarını genişletmesini, sosyalist yasallığı (meşruiyet) pekiştirip, halkın hak ve özgürlüklerini daha fazla güvenceye bağlamasını, kırtasiyecilik ve bürokrasiyle daha sıkı savaşmasını önermiştir. Yine bugün, Macaristan'daki birincil görev, yöresel ve merkezi meclislere daha fazla güç verip çalışmalarının geliştirilmesidir.

Sosyalist demokrasinin gelişmesinin, çağdaş oportünizmin ideolojik ve politik önderlerinin çalışan sınıflara binbir dolapla yutturmaya çalıştıkları «modeller» ve «kalıplar»la en ufak bir ortak yanı yoktur: ne de kapitalist ülkelerdeki reformist partilerce yürütülen Sağ-kanat sosyalist uygulamalarla; ne de bazı sosyalist ülkelerdeki Sağ güçlerin yürüttükleri anti-sosyalist çalışmalarla; ne de «solcu» dogmacı ve sekteryenler tarafından izlenen milliyetçi, sahte-devrimci politikayla.

Bugün, sağ-kanat sosyalist partilerin bazı kapitalist ülkelerde iktidara geldikleri görülmüş ve görülmektedir. Bunlar, örneğin, İngiltere'deki İşçi Partisi, İsveç, Norveç, Danimarka ve Batı Almanya'daki Sosyal-Demokratlar, defalarca sosyalizmi program hedefleri ola-

rak belirtmişler, partilerinin başarılarını, «sosyalist hükümetleri»nin erdemlerini defalarca göklere çıkarmışlardır. Yine bunlar, İsveç başta olmak üzere İskandinav ülkelerini «demokratik sosyalizmin» beşiği olarak adlandırmışlardır. Ne var ki, gerçekler, aslında bir burjuva ideolojisi ve politikası olan sosyal reformizmin teorik olarak iflâs ettiğini, pratik olarak ta tüm önemini yitirdiğini göstermektedir.

Bir defa, sosyal reformistler iktidara gelince çalışanlar için hiç te öyle özlü değişiklikler yapmadılar; çalışanların sömürülmesi, ezilmesi sürdü gitti. Tabii bu da derhal kitle grevlerine ve siyasal gösterilere yol açtı. Fransız Sosyalist Partisi'nin bir zamanlarki lideri Guy Mollet, Sosyal Demokratların ekonomik sistemi değiştiremediğini, yıllarca iktidarda kaldıkları ülkelerde bile bunu yapamadıklarını kabul etmiş, örnek olarak ta İskandinav ülkelerini göstermişti. Sosyal reformistler, burjuva demokrasisinin biçimsel görünümlerinin ve sınırlı tabiatının, «değiştirilmemesi gereken» Batı dünyasının «değerleri» olduğunu belirtmişlerdi.

Tarihi tecrübeler gösterir ki, gerçek demokrasi yalnızca sosyalist toplumda vardır ve sosyalizm de demokrasisiz kurulamaz. Toplumsal doğası açısından hiç bir toplumsal sistem gerçek sosyalizm kadar demokratik değildir, olamaz.

Sosyalizmde özel mülkiyet olmadığı için demokrasinin de sağlam, güvenilir bir ekonomik ve sosyal tabanı vardır. Ama bu hiç bir zaman öyle bir çırpıda kuruluverilmez. Sosyalizmin tam olarak kurulup sosyalist devrimin gerçek başarıya ulaşması, demokrasi mücadelesiyle doğrudan bağıntılıdır. Bu mücadele de, ancak ve ancak sosyalizmi kurmak yolunda halka karşı sorumluluğunun bilincinde, bu hedefe nasıl varılacağını bilen Parti'nin önderliğinde başarıya ulaşacaktır.

(Bu yazı, Sovyet Progress Publishers'ın 1974'te bastığı, B. Topornin ve E. Machulsky tarafından yazılan «Socialism and Democracy, A reply to Optortunists» adlı kitabın 39-54 sahifeleri arasından büyük ölçüde çeviri, kısmen de özetleme şeklinde aktarılmıştır.)

İŞÇİ SINIFI BİLİMİNDE ULUS KAVRAMI–2

ULUSAL SORUN'a YAKLAŞIMIN MARKSİST TEMELİ

Geçen sayımızda başladığımız yazının birinci bölümünde genel olarak ulus kavramını ve ulusun tarihsel plandaki yerini ele almıştık. Yazının bu ikinci bölümünde işçi sınıfı biliminin ulusal sorun'a yaklaşımının temelini özetleyerek, yazımızın üçüncü bölümünü oluşturacak olan «ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı» ilkesi'nin kaynaklandığı bilimsel öze değineceğiz.

İLKE

Kapitalizm şafağında yeni bir tarihsel kategori olarak doğan ulus'ların kristalleşmesi kapitalizmin gelişmesiyle birlikte oluştu. Milliyet durumundan, ulus haline geçen toplumlar, kapitalizm altında gelişmelerini sürdürdüler.

Farklı burjuva ulusların oluşmasıyla dünya sahnesinde yeni bir olgu da zamanla giderek kendisini daha çok göstermeğe başladı. Bu olgu, ilkel toplumdan çıkıştan beri varolan sosyal (sınıfsal) farklılaşmalarının yanısıra ulusal farklılaşmaların da belirmesiydi. Yani, nasıl ki, sınıflı toplumda üst (ezen) sınıflar ile alt (ezilen) sınıflar vardıysa, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte yeryüzünde birtakım uluslar üstün ve egemen konuma, ayrıcalıklı konuma, diğer bir takım uluslar veya ulusallıklar ise ezilen konuma girmeğe başladılar.

Sınıfların farklılaşmasının yanısıra tarih sahnesinde artık ulusların ve ulusallıkların da farklılaşması yer alıyordu. Ve bu olgu hiç kuşkusuz ekonomik temel'den, yani kapitalizm den bağımsız değildi...

Ulusların —ve uluslaşmaya yönelmiş milliyetlerin— farklılaşmasındaki esas temel faktör, yukarıda da söylediğimiz gibi kapitalizmdi. Ama bu süreç hangi toplum yasasına göre oluşmaktaydı?

Hepimizin de bildiği gibi, ekonomi politik açısından ulusların arasındaki farklılaşmanın doğmasının, yani dünyanın birtakım ezen ve ayrıcalıklı uluslar ile ezilen ve sömürülen uluslara bölünmesinin temel nedeni **kapitalizmin eşitsiz gelişim yasasıydı...** Bu husus kapitalist ekonominin doğasının bir sonucuydu. Sınıfsal planda ise, kapitalist toplumun egemen sınıfının (burjuvazinin) —kapitalist sömürü sisteminden kaynaklanan— sınıfsal karakteriydi.

Bir başka deyimle, kapitalist uluslar arasında kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının işleyerek zamanla ulusal farklılaşmaları derinleştirmesi gerçekte artı-değer esasına dayalı olan kapitalist sömürünün sömürgen sınıfı burjuvazinin diğer uluslara ve dünyanın diğer yörelerine açılarak yeni sömürü alanları araması ve kendi ulusunun sınırları dışında da üstünlük kurma çabalarının sonucuydu.

Böylelikle kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası, sadece kapitalist bir toplumun kendi içindeki ve kapitalistler arasındaki bir olgu olmakla kalmıyor, aynı zamanda uluslararası planda, dünya çapında bir işlev kazanıyordu.

Esasen, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasıyla, birtakım kapitalistlerin diğerlerini tasfiye etmesi, ya da teslim alması ve kapitalizmin giderek **tekelci kapitalizm**'e dönüşmesi süreci, sadece tek tek kapitalist ulusların kendi içsel fenomenleri değildi. Bir başka deyişle, rekabetçi kapitalizmden, tekelci kapitalizme geçiş süreci sadece her kapitalist ülkenin kendi ulusal burjuvazisini ilgilendiren bir rekabet içermiyordu. Tekelcileşme süreci, kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının **uluslararası bir nitelik** kazanmasıyla da çok yakından ilgiliydi.

Ve nasıl ki, bir kapitalist toplum, kendinden önceki feodal toplumun bağrında doğup geliştiyse, kapitalizmin uluslararası niteliği de gerçekte kendinden önceki dünya toplumun bağrında filiz vermeğe başlamıştı.

Şöyle ki, kapitalizm öncesinde de, Orta Çağda, ticaret tek bir ülkenin sınırlarını aşan bir kimlik kazanmağa başlamış ve batılı tüccarlar Afrika ve Asya'ya el atmışlardı... Batının kapitalizme geçmesiyle birlikte bu dış ilişkiler kapitalizmin karakteri gereği, hem eski ticaret ilişkilerini ileri boyutlarda geliştirdi, ve bu ticaret kapitalist bir nitelik kazandı, hem de sözkonusu ekonomik ilişkiler ticaret sınırlarını aşıp doğrudan artı-değer sömürüsünü de içermeğe başladı... Ve batıda sanayi ile teknoloji geliştikçe, yani kapitalizm altında üretim ilişkileri ilerledikçe, Batılı ileri kapitalist ülkeler ile Asya, Afrika ve sonra da Latin Amerika ülkeleri arasındaki fark da giderek büyüdü. Sözkonusu sanayi ve teknoloji de, kapitalist ülkelerde egemen burjuva sınıfının elinde bulunduğu için, burjuvazi kendi sınıfsal karakteri gereği, sömürüsünü kendi ulusunun emekçileri dışına yayarak, uluslararası bir kimlik kazanmağa ve dünya çapında bir sömürü ağını oluşturmağa başladı.

İşte batının burjuvazisinin ilerlemiş teknolojisi, gelişkin üretici güçleri dünyanın sosyal gelişimini belirleme inisiyatifini de birlikte getirdi. Teknoloji ve ulaşım geliştikçe, batının burjuvazisi daha geniş dünya alanlarına yayılma olanaklarını buluyor, hem kendi sanayisi için gerekli ham madde kaynaklarını denizaşırı ülkelerde arıyor, hem de oraları kendisine yeni pazar alanları olarak edinip, sömürüsünü dünyaya yayıyordu. Böylelikle, zamanla burjuvazi sadece kendi ülkesindeki proleterleri ve diğer emekçileri sömüren bir sınıf ol-

maktan çıkıp, yeni kaydettiği ilerlemelerle, kendisinden daha geride olan ülkelerin emekçilerini de insafsızca sömürüyor oraları gerek bir ham madde deposu, gerekse bir pazar olarak kullanıyordu. (Ve emperyalizm çağına doğru girildikçe, —tekelcileşen— burjuvazi aynı zamanda denizaşırı —geri— ülkelere sermaye ihracına başladıkça, bu geri ülkeler sadece bir ham madde deposu değil, sadece bir kapitalist ticaret pazarı da değil, aynı zamanda bir işgücü pazarı haline geliyor, batının burjuvazisi oralara yatırımlar yaparak, son derece ucuz işgücü elde ediyor doğrudan artı-değer sömürüsünü olanca insafsızlığıyla uluslararası planda yayıyordu.)

Bütün bunlar çok iyi bilinen basit gerçekler. Burada bunları tekrarlamamızın nedeni, rekabetçi kapitalizmden tekelci kapitalizme geçiş sürecinde, tekelcileşmenin sadece bir ulusal (iç) olgu olmadığını göstermek içindir. Biribiriyle kıyasıya rekabet eden kapitalistler, rakiplerine üstün gelebilmek için giderek daha büyük bir açgözlülükle Asya, Afrika ve Güney Amerika'ya el atıyorlardı. Örneğin bir kapitalist ülkede aynı iş kolunda rekabet halindeki firmalardan birisinin bir denizaşırı ülkede yeni bir sömürü alanı elde etmesi, ona diğer rakipleri karşısında büyük bir avantaj sağlıyor, böylece dış pazarlara ve hammadde kaynaklarına, ucuz işgücü alanlarına açılma olanağı bulan firma, diğerlerini daha kolay yutabiliyor, böylece, tekelleşme süreci hızlanıyordu. Bu durumda varlığını korumak isteyen diğer bir firma da rekabetini ulusal sınırlar dışına taşırarak, o da geri ülkelerde kendine alanlar arıyordu. Bu süreçte, diğerlerini tasfiye edenlerin tekelci burjuvalar olarak kristalleşmesi hızlanıyor, bu tekelciler ülke ekonomisini —ve bizzat burjuva sınıfının kendisini de— kontrolleri altına almağa başlıyordu.

Öte yandan da tekelleşme süreçleri, sadece tek bir ulusun kapitalistleri arasındaki bir rekabet, yarış ve mücadele değildi... Aynı zamanda ayrı ayrı kapitalist ulusların egemen burjuva kesimleri de biribirleriyle dış pazarlar için cehennemi bir mücadele veriyorlardı. Yani kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası a) Bir ulusun kendi burjuvazisi içinde ve hatta bölgeleri arasında, b) Kapitalist uluslar ile geri kalmış ülkeler arasında c) Kapitalist uluslar arasında çok yönlü bir süreçler bütünlüğü arzetmekteydi.

Bu nedenle, tekelcileşme süreciyle kapitalizmin —ve burjuvazinin uluslararasılaşması— süreci birbirinden ayrı şeyler değildi, bu süreçler ise temelde kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasından kaynaklanıyordu.

Emperyalist aşamaya girildiğinde ileri kapitalist ülkelerin ekonomileri artık tekelcileşmiş burjuva zümrelerinin eline geçmişti. Bu nedenle emperyalizm çağında tekeller arasındaki mücadele kapitalist uluslar arasındaki dev mücadelelere dönüşmüş ve bilindiği gibi iki büyük paylaşım savaşına yol açmıştı.

İşte kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasının, tek tek burjuva uluslarının sınırlarını aşıp, uluslararası bir işlev kazanması ile ve rekabet eden kapitalistlerin gitgide artan açgözlülükleri dolayısiyle başlayan bu ulusal farklılaşmalar, Batı'nın, Doğu'ya olan üstünlüğünü arttırken, **sömürgecilik** ve **bağımlı ulus** olgusunu da beraberinde getirdi. Batılı (kapitalist) ülkeler, geçmişten devraldıkları denizaşırı ekonomik ilişkileri, bu kez kapitalist sistem altında hızla geliştirmeğe, o ülkelerin ekonomilerini kendilerine daha fazla bağlamaya ve giderek geri ülkelerde kendilerine uygun ve doğrudan doğruya kendi kontrollerinde politik statüler getirmeğe başladılar. Bir başka deyimle, kendi ekonomik e-

mellerine uygun siyasal yapıları geri ülkelerde oluşturdular ve böylece dünyayı parselleyip paylaştılar, paylaşılmayan alanlar için de kıyasıya mücadelelere başladılar. Tekelci aşamayla birlikte sömürgecilik daha da güçlendi, gelişti... Tâ ki Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle açılan yeni çağda, —proletarya devrimleri çağında— ezilen uluslara, sömürge ve bağımlı ülke halklarına onların kurtuluşlarına dünya işçi sınıfının rehberliği yeni bir evreye girinceye kadar ve muzaffer proletarya insanlık tarihinde yeni bir çağ açıncaya kadar...

1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimine kadar süren kapitalist evrede, dünya ikiye ayrılmış oluyordu: bir yanda kapitalizm bakımından derece derece gelişmiş (egemen) uluslar: o zamanki deyimle Batı... Öte yanda, en ileri kapitalist ülkeler başta olmak üzere Batı'nın ezdiği, sömürdüğü, kendine bağımlı kıldığı ezilen ülkeler, mazlum uluslar veya milliyetler, yani Lenin'in deyimiyle: Doğu...

EZEN-EZİLEN ULUSLAR ve ULUSAL BASKI

Böylece Batının, -ileri kapitalist ülkelerin- yağma etmesi sonucunda dün yada **EZEN ULUSLAR** ile EZİLEN ULUSLAR ortaya çıkmıştı. Uluslararası ekonomik sömürü temeline dayanan bu olgu, aynı zamanda üstyapıda ULUSAL BASKI'yı getirmişti. Bir başka deyimle, kendi ülkesinde proletarya ve emekçi halk üzerinde siyasal bir baskı mekanizması kurmuş olan Batı'nın burjuvazisi, bu baskısını da —sömürüsüne paralel olarak— **uluslararasılaştırmıştı.**

Ne var ki, Batı'nın kapitalizmi sömürge ve bağımlı ülkelerde bu baskısını uygularken, sözkonusu baskı sadece kendi ülkesindeki işçi sınıfı mücadelesine karşı uyguladığı türden siyasal baskı ile sınırlı olmayıp, aynı zamanda «ulusal bir baskı» kimliğine bürünmüştü. Bu noktayla ilgili tesbitleri başlıca şöyle sıralamak mümkün:

Kapitalizm tümüyle kendi kontrolünde ve güdümünde de olsa, geri ülkelerde, sömürge ve bağımlı ülkelerde belli bir kapitalistleşmeyi başlatıyordu. Batının tekelci burjuvazisi bunu yaparken, oralarda kendisine bir kısım kompradorlar ve işbirlikçiler bulmakla birlikte, kapitalizm kısıtlı da olsa, Batı'nın tekelinde de olsa, o geri ülkelerde ilerledikçe, bir **ulusal burjuva** zümresi oluşuyordu. Yani kapitalizmin girmesiyle birlikte, **uluslaşma süreci** de başlıyor ve bir kısım kapitalistler «bağımsız iç pazar kurmak» amacıyla **ulusal** karakter kazanarak sömürgecilere, emperyalistlere ve onların kompradorlarına, işbirlikçilerine ve aynı gerici zincir içindeki feodallere karşı mücadeleye girişiyorlardı. Böylece bu ülkelerdeki ekonomik ve sosyal süreçlerinin belli bir noktasında devrimci mücadele hem ulusal (anti-emperyalist ve anti-kolonyalist) hem de burjuva demokratik (anti-feodal) bir kimlik kazanıyordu. (*)

(*) Herhangibir sömürge ya da bağımlı ulus statüsünde olmayan batı ülkelerinin burjuvazisi, feodaliten kapitalizme ilk geçiş süreçlerinde bile anti-feodal mücadele içinde, ulus bilincini yaratmağa çalışırlarken, bu geri sömürge ve bağımlı ülkelerin ulusal burjuvazileri sadece anti-feodalizmin gereği olarak ulusal bilince ve milliyetçiliğe sahip çıkmakla kalmıyorlar, hiç kuşkusuz aynı zamanda, sömürgecilere, emperyalistlere karşı da ulusal bilinci ve milliyetçi ideolojiyi güçlendirmeğe çalışıyorlardı.

Yeni uluslaşma sürecine girmiş bu ülkelerde hem sosyal (anti-feodal) hem de ulusal (anti-emperyalist, anti-kolonyalist) mücadele dış ve iç ekonomik gelişimler doğrultusunda güçlü bir ulusal bilinç ve milliyetçilik oluşturuyor, bu ise emperyalizmi, sömürgeciliği baş hedef alıyor ve mücadelesini onların yerli kompradorları ile feodallere yöneltiyordu. Bu güçlü ideoloji birçok geri ülkede halkları hızla sarıyor kurtuluş için etkili bir araç hâline geliyor, pek çoğunda da dinsel motiflerle birlikte daha da etkinlik kazanıyordu. (Ulusal Kurtuluş Hareketinde Milliyetçi ve dinci ideolojinin tuttuğu yer daha önceden KİTLE dergisinde bir inceleme serisinde ele alınmıştı.)

Böylece Batı'nın burjuvazisi sömürge valileriyle ve sömürge polisi, ordusuyla bu ülkeleri kontrolü altında tutamayacağını gördükçe, o ülkelerdeki halklar üzerine sadece amansız bir siyasal baskı ve şiddet uygulamakla kalmıyor, aynı zamanda ulusal baskısını arttırmak için yeni yeni yöntemler, araçlar ekliyordu. Bir başka deyimle, batının burjuvazisi uluslaşma sürecindeki o ülkelerde ulusal bilincin gelişmesine, ulusal taleplerin yükselmesine karşı elinden gelen herşeyi yapıyordu. Böylece, batının burjuvazinin kendi ülkesinde uyguladığı baskılar, sömürge ve bağımlı ülkelerde uluslaşma sürecinin üstyapıya yansımasını önlemek ve geçiktirmek gayretlerini de içermekteydi.

Sömürgecilerin uyguladıkları ulusal baskı yöntemleri arasında o ülke halkının ulusal dilinin ve kültürünün gelişmesini önlemek, (bunu hem zor yoluyla yapmak, hem de ezen ulusun dilini, kültürünü ve hatta dinini yayan çalışmaları, okullar, basın-yayın, misyoner örgütleri vb. aracılığıyla güçlendirmek), ezen ulusun kültürünü ve dilini egemen kılmak o ülkelere kendi ulusundan insanlar göndererek oraları nüfus bakımından da kolonize etmek, eğer ırk farkı yoksa orada yaygın bir asimilasyon uygulamak (Cezayir'deki, Fransız politikası ya da Güney ve Orta Amerika'daki Ispanyol politikası gibi), eğer ırk (renk) farkı varsa, üstün ırk ve Avrupa görüşlerini geliştirerek beyaz ırkın üstünlüğü safsatasını yaymak, vb. şeklinde kendisini göstermekteydi. Demek ki, Batı'nın burjuvazisinin Doğu'da uyguladığı toplu baskının bir yanı terör, zulüm, şeklinde siyasal idiyse, diğer yanı da kültürel idi.. Zaman zaman yapılan jenositlerle birlikte bu ulusal baskılar, bir bütünlük taşımaktaydı.

AYNI DEVLET SINIRLARI İÇİNDEKİ ULUS FARKLILAŞMALARI ve ULUSAL BASKI

Yukarıda, buraya kadar özetlediğimiz nokta, ulusların ve ulusallıkların arasındaki farklılaşmaların, **aynı devlet sınırları içinde olmayan** genel durumuydu.

Dünya çapında görülen bu durum, farklı milliyetleri (ulusal toplulukları) içeren çok uluslu devletlerde de kendisini göstermekteydi. Feodaliteden kapitalizme geçerken daha önce aynı feodal ülkenin sınırları içinde yaşayan farklı milliyetlerden bir kısmının veya bir tanesinin burjuvazisi hızla gelişiyor ve diğer milliyetlerin bulunduğu bölgelerin pazarlarına el atıyor, sonuçta çok milliyetli bu ülkeler kapitalist bir devlet haline dönüştüklerinde, bir ulusun, «ezen ulus» du-

rumunda bulunduğu çok-uluslu kapitalist devletler doğuyordu. Egemen ve ezen ulus konumundaki ulusun burjuvazisi, tıpkı Batılı kapitalist ülkelerin denizaşırı ülkelerde yaptığı gibi, diğer ulusu ya da ulusları (veya milliyetleri) aynı devlet statüsü altında sömürge ya da bağımlı ulus durumuna getiriyordu.

Bunun en belirgin örneği Çarlık Rusyasında yaşandı. 100 kadar ulus, ulusallık ve etnik gruptan oluşan bu ülkede, Rus feodallerinin diğer milliyetler üzerinde kurmuş olduğu boyunduruğu sürdürerek Rus burjuvazisi kapitalist gelişkinliğinden yararlanarak diğer ulusların, milliyetlerin veya etnik grupların ezilen uluslar, ezilen milliyetler —ya da azınlıklar— statüsünü güçlendirmişti.

Böylece ezen ulusun burjuvazisinin diğer uluslardan ya da ulusallıklardan veya azınlıklardan olan insanlar üzerine uyguladığı baskı sadece sınıfsal değil, aynı zamanda ulusal'dı da... Ezen ulusun burjuvazisi kendi dilini, kültürünü diğerlerinki üzerine egemen kılıyor, diğer uluslardan veya milliyetlerden olan insanlara asimilasyon politikası uygulayarak o topluluklann ulusal bilinçlerinin gelişmemesi, tersine körelmesi o ulusun ortadan kalkarak, ya da ulusal gelişiminin güdük kalarak, ezen ulus tarafından eritilmesi şeklinde somutlanıyor, böylelikle, ezen ulusun burjuvazisi ve diğer hâkim sınıfları ezilen ulusların ve milliyetlerin üzerindeki amansız sömürüsünü bu politikalarını sürdürmek ve pekiştirmek istiyor; kendi varlığını ve ulusal baskısını tehlikede gördüğü an, en amansız büyük kitle katliamlarına (jenositlere) kadar işi vardırıyordu: örneğin Osmanlı toplumu uluslaşma sürecine girdiği zaman Çarlık Rusyası gibi çok milliyetli bir devletti... 1915 yılında yapılan ve üç milyon kişinin katledildiği söylenen Ermeni katliamı, tarihin gördüğü en büyük jenositlerden biriydi. Böylece Çarlık Rusyası, Osmanlı İmparatorluğu gibi çok-milliyetli ülkelerde egemen ulusun (milliyetin) hâkim sınıflarının, diğer uluslar üzerindeki gaddarlığı zaman zaman şiddetleniyordu (*)

SELF-DETERMİNASYON İLKESİNİN BİLİMSEL ve MADDİ TEMELİ

Öte yandan, Çarlık Rusyasında burjuvazi otokrasiye karşı mücadele ederken, feodaliteye karşı verdiği mücadelesinde bir kısım ezilen milliyetleri de yedeğine almağa çalıştığından onlara kısmi haklar tanımayı vaadediyordu. Gene aynı dönemde küçük burjuva ilericilerinin ve Bolşeviklerin de ulusal meseleye yaklaşışları farklı farklıydı. Ve hiç kuşkusuz en doğru yolu izleyen, yani çok-uluslu Çarlık Rusyasındaki ezilen ulusların gerçek

---

(*) Gerçekte birden fazla milliyeti içeren ülkelerde bu ulusal baskılar burjuvaziyle birlikte doğmuş da değildir. Örneğin Çarlık Rusyasında, burjuvazi güçlenmeden önce de Rus toprak aristokrasisi —merkezi feodal devlet— Rus boyunduruğunu diğer milliyetlerin boynuna vurmuştu. Stalin bir makalesinde eski Rusya'daki Yahudi katliamlarını Ermeni ve Tatar kıyımlarını buna örnek olarak gösterir. Gerçi çok milliyetli devletlerde, feodolite çağında farklı dinlerden ve hatta mezheplerden olan gruplar üzerine de baskı ve kıyım uygulanmıştır, fakat kapitalizme girişle birlikte bu mezhep ayrılıkları önemini yitirmiş, olay bir «ulusal sorun» haline gelmiştir.

kurtuluşunun asıl yolunu gösteren ve bu konuda tüm içtenliğiyle mücadele eden işçi sınıfının görüşleri ve rehberliği tek doğru olandı.

(Yazımızın gelecek bölümünde, «ulusların kendi geleceklerini tayin» ilkesini işlerken imparatorluk (Çarlık) sınırları içinde kalan ulusların ve milliyetlerin kurtuluşu için burjuva liberallerinin, küçük burjuva sosyalistlerinin, demokratlarının ve Bolşeviklerin (işçi sınıfının) getirdikleri çözümleri —ve işçi sınıfının öne sürdüğü «self-determinasyon» ilkesinin niçin biricik doğru yol olduğunu— görecek, bu konudaki burjuva ve küçük burjuva milliyetçi görüşlerin, bilim tarafından nasıl eleştirildiğini özetleyeceğiz. Burada sadece, işçi sınıfının öne sürdüğü self-determinasyon prensibinin hangi temelden kaynaklandığını göstermek istiyoruz.)

Bu paragrafı özetlersek, ulusal sorun, sadece farklı devletler arasındaki ezen ve ezilen ulus ilişkisinden ibaret değildir, yazının ilk bölümünde de gösterildiği gibi, **ULUSAL SORUN** denilince kelimenin geniş anlamında bu böyledir, fakat terimin özel anlamında **ulusal sorun** terimiyle çok uluslu bir devletin sınırları içindeki ezen - ezilen ulus ilişkilerinde, ezilen ulusun kurtuluşu ifade edilmiş olur.

Ulusal sorun'un çözümünde işçi sınıfı biliminin getirdiği self-determinasyon hakkı ilkesinin ideolojik temeli hiç kuşkusuz işçi **sınıfı enternasyonalizmi'dir.**

İşçi sınıfı enternasyonalizmi, sadece tüm dünya işçilerinin tek bir aile olduğunu, işçiler açısından esas olan faktörün ulusal ayrılıklar değil, sınıfsal ayrılıkları olduğunu söylemekle kalmaz. İşçi sınıfı dünya işçilerinin birliğini savunurken, —uluslararası sermayeye karşı işçi sınıfının şahsında emeğin mücadelesini uluslararası planda örgütlerken—, öte yandan ulus gerçeğini de kabul eder. Sınıf gerçekliği konusundaki temel öğretisi kapitalist çağda bu gerçekliğin bir türevi olan ulus sorununu da içerir.

Bir başka deyimle, işçi sınıfı enternasyonalizminin esası ve temel boyutu bütün ülkelerin işçilerinin birliği ise, bunun bütünleyici boyutu da ulusların varlığının kabulünden ve bu ulusların arasındaki ilişkilerin proleter enternasyonalizminin sınıfsal bakışı açısından değerlendirilip belirlenmesinden geçer.

İşçi sınıfı enternasyonalizminin uluslar sorununa bakışının baş prensibi ulusların arasında **EŞİTLİK** güdülmesi ve ulusların arasında zor'a dayalı her türlü bağın **kesin olarak** tasfiye edilerek, bu ilişkilerde SERBEST RIZA'nın kayıtsız şartsız ve tartışmasız kabul edilmesidir.

İşçi sınıfı enternasyonalizmi, bu temel ilkeleri, uluslararası proletaryanın uluslararası burjuvaziye karşı verdiği mücadeleden ayrı görmemiştir ve daha başlangıçta «Başka ulusları ezen bir ulus özgür olamaz» demiştir.

Çünkü işçi sınıfı bilimi, uluslararasındaki eşitsiz ilişkilerin, zora dayalı bağların temelinde sömürü'nün olduğunu göstermiş ve bu eşitsiz bağlantıların kapitalist çağda ileri ülkelerin burjuvazisinden kaynaklandığını belirtmiştir. Bu nedenle, bilimsel sosyalizmin kurucuları, ileri ülkelerdeki proletaryanın kurtuluşu ile ezilen ulusların kurtuluşlarını birbiriyle ilintisiz süreçler olmadığını tesbit etmişlerdir. Bu nedenle, uluslararası burjuvaziye karşı mücadele eden işçi sınıfı enternasyonalizminin kopmaz bir parçasını da, bu uluslararası burjuvazinin yarattığı ulusal baskılara ve eşitsizliklere karşı, zor'a dayalı bağlara karşı verilen ulusal mücadelelere enternasyonalist bir yaklaşım oluşturmaktadır.

Konunun maddi temelini daha iyi kavrayabilmek için, işçi sınıfı enternasyonalizminin ekonomik temelini

kısaca görelim. Bilindiği —ve yukarıda da özetlendiği gibi— Batı'da burjuvazi kendi devrimini yaparken ve feodaliteden kapitalizme geçerken ikili bir eğilim gösterir: birincisi, ulusal pazar bütünlüğünü sağlamak ve feodal bölünmeleri önlemek için, ulusal duvarlar ören, «uluslaşma» eğilimidir... İkincisi ise yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, bu ulusal duvarları aşma ve «uluslararasılaşma» eğilimidir. Burjuvazi bu her iki eğilimi de birlikte getirmiştir.

Böylelikle, burjuvazinin sömürüsü dünyaya yayıldıkça, herhangi bir kapitalist toplum için sözkonusu olan olgular da uluslararası bir karakter kazanır. Bu olguların başında hepimizin pek iyi bildiği gibi üretimin sosyal karakteri ve sosyal işbölümü gelir... Feodoliteden kapitalizme geçilince, kapitalist gelişim boyunca üretimin sosyal karakteri sürekli olarak artar, dolayısiyle sosyal işbölümü de gelişir... Fakat bu fenomen sadece tek tek kapitalist ülkeler için bir ulusal (iç) olgu olarak kalmazlar. Burjuvazinin uluslararasılaşması ile birlikte, emeğin sosyal karakteri ve sosyal işbölümü de uluslararasılaşır.

Durum böyle olunca, kapitalizmin temel çelişkisi olan üretimin sosyal karakteri ile kapitalist mülk edinmenin özel niteliği (özel mülkiyet) arasındaki çelişki de uluslararasılaşır... Emeğin (üretimin) sosyal karakterinin alabildiğine artması, buna karşılık mülkiyetin ise giderek daralan ve sayıları gitgide azalan ellerde toplanması olgusu, —yani bu ikisi arasındaki çelişki—, emperyalizm çağında daha da ileri boyutlara varırken, bu temel çelişkinin uluslararasılaşması da emperyalizm çağında büsbütün gelişir.

Böylece, bir yanda üretimin sosyal karakterinin dünya çapında gelişmesi, öte yanda üretim araçlarının daralan ellerde toplanması uluslararası planda daha da kristalleşir, bu, dünya çapında (uluslararası) bir olgu hâline gelir...

Üretimin sosyal karakteri ile özel mülkiyet arasındaki çelişkinin (kapitalist toplumun temel çelişkisinin) toplumsal ve siyasal plana yansıması ise işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişki olduğuna göre, emeğin sosyal karakterini temsil eden —ve bu sosyal karaktere uygun düşecek, üretim güçlerini getirecek olan işçi sınıfı ile özel mülkiyeti temsil eden —elinde tutan— burjuvazi arasındaki mücadele kızışır. Bu temel çelişkinin sadece tek tek kapitalist ülkelere özgü bir fenomen olmaktan çıkıp uluslararası karakter kazanmasıyla birlikte, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki mücadele de uluslararası bir kimlik kazanır. İşte bu nedenle, her ülkenin işçisinin kendi burjuvazisine karşı verdiği mücadele, tüm ülkelerin işçilerinin tüm dünya burjuvazisine karşı verdiği mücadelenin bir parçasıdır. Özetlersek: bu mücadelenin temeli, üretimin sosyal karakteri ile özel mülkiyet arasındaki çelişkinin uluslararası bir kimlik kazanmış olmasıdır. (*)

(*) Üretimin sosyal karakterinin ve sosyal işbölümünün uluslararası bir nitelik taşıdığını görmek için şu basit örneği ele alalım. Üzerimize giydiğimiz yerli malı bir pamuklu giysinin, giyilecek duruma gelinceye kadar üretim süreci içinde geçtiği evreleri basitçe düşünürsek şunları görürüz: En önce, pamuk tohumunun toprağa ekilmesi için, tarlanın sürülmesinde gerekli olan traktörün yapımında, Türk işçisinden başka Almanyalı işçinin emeği geçmiştir. Almanyalı üretici o traktörün ham maddesini bir başka ülkeden, diyelim ki bir Afrika ülkesinden getirmiştir. Yani o traktörün yapılabilmesi için

İşte bu temel olgu, dünyadaki temel çelişkinin emek ile sermaye arasında olduğunu kanıtlamaktadır. Bir yanda uluslararası sosyallik kazanmış üretim, öte yanda uluslararası planda üretim araçlarının özel mülkiyeti... Bir yanda uluslararası proletarya, öte yanda uluslararası burjuvazi. Proletarya, tarihte ilk kez iktidara geldiği 1917 devrimine kadar olan durum buydu... Proletarya iktidara geldikten sonra da, emeğin uluslararası sosyal karakteri —ve sosyal işbölümü— kuşkusuz ki sona ermedi, çünkü, üretici güçlerin gelişmesinin belirlediği bu durum, sosyalist toplumda daha da gelişecekti. İşçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin gö,revi ve tarihsel işlevi ise, üretimin sosyal karakteri ile özel kapitalist mülkiyet arasındaki bu evrensel (uluslararası) çelişkiyi tüm dünyada kökten çözmek üretimin sosyal karakterine uygun sosyal mülkiyeti tüm dünya çapında egemen kılmak yani bütün ülkelerde kapitalist sınıfın egemenliğine son ver-

---

Afrikalı işçinin de belli bir sosyal emeği gerekli olmuştur... Ve Adana'dak tarım işçisi daha pamuğun tohumunu tarlaya ekmeden, ona gerekli olan aracın (traktörün) yapımında en azından üç ülkenin işçisinin emeği zorunlu olmuştur... İkinci kademede, pamuğun yetişip, toplandığını düşünelim. Bu pamuk çırçır fabrikasında gittiğinde, diyelim ki, bu fabrikanın makineleri İngiltere'den gelmiştir. İngiliz üreticisi ise o makinayı üretebilmek için ham maddesini örneğin; bir lâtin Amerika ülkesinden sağlamış olsun. Şu halde pamuk, henüz çırçır aşamasındayken, en azından iki ülkenin işçisinin daha emeği ona katılmıştır. (Fabrika yapan fabrikaların imalatı için kimbilir kaç ayrı ülke işçisinin daha sosyal emeğinin bu sürece dahil olduğu faktörünü hesaba katmadığımızda bile, çırçır evresindeki pamuk üzerine pek çok ayrı ülke işçisinin işgücü payı vardır.) Çırçırlandıktan sonra iplik fabrikasına giden ham madde, oradaki makinalarda işlenirken, bu makinanın da örneğin Fransa'dan geldiğini düşünelim, Fransız üreticisi ise kendisi için gerekli madeni eğer bir başka ülkeden aldıysa, bu yeni ülkenin işçisinin emeği de bizim pamuklu giysimizin üretim sürecine katılmıştır... Sonraki aşamada dokuma fabrikasının ve dikiş makinelerini üreten fabrikaların üretim yapabilmesi için, bu üretim sürecine birkaç ayrı ülkenin içşisinin daha katılmış olduğunu düşünürsek, üzerimize giydiğimiz pamuklu bir giysinin, kendi üretiliş prosesini tamamlayabilmesi için çok sayıda değişik ülkenin işçilerinin emeğinin zorunlu olduğunu kolayca görürüz. Böylece, üzerimizdeki bir elbisenin dahi üretilmesinde çok küçük oranlarda bile olsa, maden ve izabe işçisinden başlayıp, fabrika yapan fabrika işçilerinden geçip bizim Türkiyeli işçilerin emeğine kadar çok sayıda ülkenin, çok sayıda sanayi, ulaştırma, inşaat vb. işçilerinin emeği katılmaktadır. Yani bu uluslararası sosyal işbölümü olmadan, bir basit pamuklu giysinin dahi üretilmesi mümkün olamamaktadır. Demek ki, teknolojinin gelişmiş olması, üretimin uluslararası planda bir sosyal karakter kazanmasını getirmiştir.. İşte bu örnek, bize işçi sınıfı enternasyonalizminin maddi temeli olan uluslararası sosyal işblömünü —üretimin uluslararası sosyal karakterini— en basit bir şekilde kanıtlamaktadır Birbirini hiç tanımayan pek çok ülkenin işçileri, üretim yapabilmek için gerçekte bir işbölümü halindedirler, uluslararası planda bir sosyal üretimdir sözkonusu olan. Şu halde, bütün bu kompleks ve girift üretim sürecinin içinde yer alan tüm ülkelerin işçileri, gerçekte ayrı ayrı uluslardan da olsalar, tek bir ailenin bireyleridirler...

mekti. Burjuvazi yoruldukça, emek ile sermaye arasındaki, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki temel çelişki ve temel mücadele, uluslararası planda sona ermeyecektir. Şu farkla ki, sosyalizmi kurmuş ülkelerin işçi sınıfı ve emekçi halkları, kendi ülkelerinde emeği, işçi sınıfının mücadelesinin en ileri kolu durumuna gelerek, kapitalizme ve uluslararası burjuvaziye karşı öncü mücadeleyi sürdürmeğe başlamışlardır.

İşte proletarya enternasyonalizminin objektif (ekonomik) temeline özlüce bakarken, bu esas faktörü görmekteyiz.

Ve madem ki, dünya çapındaki temel çelişkinin kaynağı ve sürdürücüsü uluslararası burjuvazidir, (emperyalist burjuvazidir), şu halde, uluslar arasındaki eşitsizliğin ve zor'a dayalı ilişkilerin baş suçlusu da gene odur... Bu nedenle, ulusların arasındaki eşitliği ve serbest rızayı savunan işçi sınıfı, aynı zamanda, kendi kurtuluşu yolunda —yani dünyanın temel çelişkisinin çözülmesi, kapitalist sistemin sona ermesi, dolayısıyle emperyalist burjuvazinin tarihin çöp tenekesine atılması için - mücadele ederken, ezilen ulusların eşitliğini ve kurtuluşunu da savunur, onlara rehberlik yapar. Bu görev sadece proletaryanın tarihsel misyonunun kopmaz bir parçasıdır.

Bu nedenledir ki, 1917 Ekim Devriminden önce kapitalist ülkelerde «kendi» burjuvazisine karşı mücadele eden işçi sınıfı, aynı zamanda burjuvazinin sömürdüğü ulusun veya milliyetin de ulusal uyanışından ve kurtuluşundan yükümlü tutulmuştur. Yani işçi sınıfının Avrupa'daki kurtuluşu, Hindistan'daki, Çin'deki, ulusların kurtuluşundan bağımsız bir süreç olarak görülmemiştir. Çünkü aynı burjuvazi Avrupa'da «kendi» işçisini, Asya'da bir başka ulusu ezmekteydi...

Aynı durum çok uluslu bir devlet olan Rusya'da da farklı değildi... Ve bu nedenle, Rusya'nın işçi sınıfı, kendi sosyal kurtuluş mücadelesini, ülkedeki ezilen ulusların ulusal mücadelesinden ayrı görmedi ve enternasyonalizmin gereğini yerine getirerek ezen-ezilen ulus ilişkilerine son vermeği, tüm uluslar ve milliyetler arasında eşitçi ve gönüllü ilişkilerin şart olduğunu savundu ve bu savununun gereği olan şeyi yaparak her ulusun kendi geleceğini özgürce belirlemesi hakkını ENTERNASYONALİZM'in şaş maz bir ilkesi olarak işçi sınıfı bilimine yerleştirdi.

Leninizm'in ezilen ulusların kurtuluş sorununa bakarken dayandığı temellerden birisi de kapitalizmin eşitsiz gelişiminin emperyalist çağda doğurduğu sonuçlardır. Kapitalizmin eşitsiz gelişiminin emperyalist çağda ileri boyutlara ulaşması ile, yeni tarihsel koşullarda tüm kapitalist ülkelerin hepsinde birden aynı anda proletarya devriminin gerçekleşmeyebileceğini, bu devrimin birkaç ya da bir ülkede gerçekleşebileceğini Lenin belirtmişti.

Böylece Marx-Engels çağında Avrupa'da (metropollerde) topyekün bir proletarya devriminin (proleter devriminin (proleter devrimler zincirinin) gerçekleşmesinin mümkün olduğu dönemlerde, bilimsel sosyalizmin kurucuları, ezilen sömürge ve bağımlı ulusların kurtuluş mücadelelerini vargüçleriyle destekliyorlar, fakat Avrupa'da proletarya devrimlerinin gerçeklesmesi ve dolayısıyle geri ülkeleri sömürgeleştirmiş ve bağımlılaştırmış burjuvazinin topluca devrilmesiyle birlikte, ezilen ulusların da kurtulacaklarını düşünüyorlardı... Ne var ki, Avrupa'da proletarya devrimi bilinen nedenlerden dolayı gerçekleşmeyince ve kapitalizm emperyalist aşamaya girip, —objektif koşullar değişince— böylece eşitsiz gelişim farklı ulusal düzeyler oluşturunca dünya proletar-

ya devriminin merkezi Rusya'ya kayınca, Avrupa burjuvazisi «kendi» işçi sınıfı tarafından devrilmeden, ezilen ulusların kurtuluşu sözkonusu oldu. Böylece ezilen ulusların kurtuluş mücadeleleri daha büyük bir sosyal olgu hâline geldi ve dünya proletarya devrimi içinde daha büyük bir rol oynamağa başladı. Bu demekti ki, örneğin İngiliz işçi sınıfı kendi devrimini yapmadan önce de ezilen Hint ya da Çin ulusunun bağımsızlığına kavuşması yeni tarihsel koşullarda eskisinden daha büyük bir önem taşımaktaydı. Böylece 1917'de ilk tarihsel zaferini kazanan uluslararası proletaryanın muzaffer müfrezesi, ulusal kurtuluş hareketinin atılımının da meşalesi oldu ve bu iki akım, ileri kapitalist ülkelerin (metropollerin) işçi sınıfıyla birlikte topyekûn dünya devrimci sürecini oluşturdu.

EZEN-EZİLEN ULUSLARIN EMEKÇİLERİ ARASINDA GÜVEN FAKTÖRÜ

İşçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin, ezilen ulusların kurtuluşuna bakarken öngördüğü ilkelerin diğer bir özsel yanı da ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasında tam bir güven, kardeşlik ve dayanışma yaratmak'dı. Çünkü ezen ulusun burjuvazisi (en genelinde emperyalist burjuvazi) kendi ulusu içinde, ezilen uluslara karşı şovenizm ve milliyetçilik duygularını körükleyerek, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasına nifak ve düşmanlık sokmak tutumunu güdüyordu. (Ezen ulusun sermaye gruplarının bu şoven tutumu, bilindiği gibi sadece kendisinin ezdiği uluslara karşı değil, aynı zamanda kendisi gibi diğer ezen ulusların emekçilerine karşı da «kendi» ulusunun emekcilerini milliyetçilik duygularıyla şartlandırmaktı.)

Böylece isci sınıfı bilimine ve enternasyonalizmine, yukarıda kısaca özetlediğimiz maddi temel üzerinde, tüm ülkelerin işçilerinin birliğini sağlamak görevinin yanısıra, değişik ulusların işçi olmayan emekçilerini de şovenizme karşı bilinçlendirmek, yani halkların kardeşliğini savunmak, böylece burjuvazinin ayrı ulusların emekçilerini birbirlerine düşmanlıkla şartlamak politikasının önüne geçerek, farklı ulusların emekçileri arasında, özellikle güvensizliğin daha çok sözkonusu olduğu ezen ve ezilen ulusların halkları arasında güveni sağlamaktı.. Bu güven sorunu, özellikle çok uluslu devletlerde, ezen ulusun hâkim sınıflarının güttüğü şoven ve ulusal baskıcı, asimilasyoncu politikaya karşı, o ulusun proletaryasının en kesin bir şekilde karşı durmasını içerdiği gibi, ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı ilkesini getirip, onu pratikte sosyalleştirerek, ezilen ulusun proleterleri ve diğer emekçileri ile ezen ulusun emekçileri arasında güveni sağlamak, bir başka deyimle, ulusların eşitliğini ve kardeşliğini savunan, gerçekten savunan tek gücün proletarya olduğunu göstermekti.

Bu nedenle, işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin ulusal mesele hakkındaki görüşleri Çarlık Rusyasında Bolşevikler ve onların liderleri tarafından geliştirilirken, bu konuda gerek ezen ulustan, gerekse ezilen ulustan burjuva liberallerinin, küçük burjuva demokratların ya da «sosyalizm» adına davrandığını söyleyen sapkınların burjuva ve küçük burjuva görüşlerine karşı ödünsüz bir ideolojik mücadele sürdürmekti. İşçi sınıfı biliminin «ulusal sorun» öğretisi bu

ideolojik mücadele sürecini de kapsayarak gelişti, olgunlaştı.

İşçi sınıfı bilimi ve enternasyonalizmi, ulusal sorun'a hiçbir zaman burjuva liberallerinin veya hümanistlerinin ya da küçük burjuva demokratların, veya sağ ve «sol»revizyonistlerin baktığı şekilde bakmaz. Çünkü bütün bu görüşler, ister ezen ulustan, ister ezilen ulustan olsunlar, derece derece ve önemli miktarda milliyetçi motifler taşırlar. Böylesi görüşler ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasında güveni sağlamak şöyle dursun, şu veya bu dozda, belli derecelerde, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasındaki ayrılığı kendi üslûplarınca derinleştirirler.

Özellikle bu güvensizlik ezilen ulusun (ulusların) emekçilerinden ezen ulusun emekçilerine karşı yöneldiğinden ve haklı bir duygu olduğundan dolayı, ezen ulusun işçi sınıfı devrimcileri, yeni gerçek enternasyonalistleri bu hassasiyeti anlarlar ve ezilen ulusun emekçilerine güven verecek ilkeli bir politika izlerler.

İşte Çarlık Rusyasında ezen ulusun kimi «sosyalistleri», birtakım gizli-açık milliyetçi öneriler getirip, ulusların eşitliği ve serbest rızaya dayanan ilişkileri ilkesinden yan çizerlerken, ezen ve ezilen ulusların emekçileri arasındaki ayrılıkları derinleştirir ve ezilen ulus emekçilerindeki güvensizlikleri haklı çıkaracak bir tutum izlerlerken; öte yandan ezilen ulusların kimi bundçuları da kendi burjuva milliyetçi dünya görüşlerinin gereği bu ayrılıkları derinleştirirlerken, Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler, yukarıda da belirttiğimiz gibi tüm ulusların eşitliğini ve onlar arasındaki ilişkilerde gönüllü bağları ısrarla, kayıtsız şartsız savundular ve bu temel prensibi, ezilen ulusların kendi geleceklerini tayin ilkesi şeklinde somutlayarak hayata geçirdiler.

Böylece proletarya ile ezilen uluslar, milliyetler arasında güçlü bağlar, güvene ve eşitliğe dayanan ilişkiler kurulabildi. Bu ilke, Büyük Ekim Sosyalist Devriminden sonra da sosyalist kuruluş aşamasında başarıyla uygulandı; neticede 100'den fazla ulusun, ulusal topluluğun ve ulusal azınlığın meydana getirdiği bugünkü SOSYALİST Sovyetler Birliği, dev bir sosyalist potansiyel olarak, dünya devrimci sürecinin öncüsü olarak emperyalist sistemin karşısına dikildi. Ve muzaffer proletarya uluslar konusundaki bu temel ilkesini emperyalizme de dayatarak her geçen gün onu daha fazla kabul ettirdi, dünyada egemen kıldı.

Bu şekilde, Lenin'in getirdiği «ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı» ilkesinin, ideolojik ve tarihsel bakımdan ne denli büyük önem taşıdığı, sosyal pratik tarafından insanlıkça açık ve seçik olarak yaşandı, yaşanıyor.

Yazımızın gelecek bölümünde bu ilkeyi ayrıntılı olarak ele alacak, bu ilkeye karşı çeşitli milliyetçi unsurların getirdikleri tezlere, işçi sınıfı biliminin verdiği cevapları özetleyecek, ve son olarak, «ulusların kendi geleceklerini tayin hakkı»nı çarpıtmaya çalışan çeşitli görüşlere ve yorumlara değineceğiz.

GERÇEK YAYINLARI
Eğitim Dizisi

ilke
10 LİRA
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ